

STAN SANITARNY POWIĄTU NIZAŃSKIEGO

W 2025 ROKU

Powiatowa Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku

CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

WSTĘP

Stan sanitarny powiatu nizańskiego stanowi jeden z kluczowych elementów oceny poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego jego mieszkańców. Realizacja zadań przez Państwową Inspekcję Sanitarną odgrywa w tym zakresie zasadniczą rolę, obejmując nadzór nad warunkami higieny środowiska, bezpieczeństwem żywności i żywienia, jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, warunkami sanitarno-higienicznymi w zakładach pracy, placówkach oświatowo-wychowawczych, podmiotach leczniczych oraz innych obiektach użyteczności publicznej.

Działalność Inspekcji koncentruje się na zapobieganiu powstawaniu chorób, w szczególności chorób zakaźnych i zawodowych, a także na ograniczaniu negatywnego wpływu czynników środowiskowych na zdrowie populacji.

W ramach realizowanych kompetencji prowadzone są kontrole sanitarne, postępowania administracyjne, badania laboratoryjne, działania edukacyjne oraz monitoring epidemiologiczny.

Przedstawiona Państwu „Ocena stanu sanitarnego powiatu nizańskiego” opiera się na analizie wyników nadzoru bieżącego, podejmowanych interwencjach w sytuacjach zagrożenia zdrowia publicznego, a także na współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo mieszkańców. Istotnym elementem działań jest również reagowanie na zgłoszenia mieszkańców oraz podejmowanie czynności wyjaśniających w przypadku podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Ważnym obszarem aktywności Inspekcji jest realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych, ukierunkowanych na kształtowanie właściwych postaw prozdrowotnych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Systematyczna analiza zagrożeń zdrowotnych oraz ocena ryzyka pozwalają na planowanie działań naprawczych i prewencyjnych, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań epidemiologicznych i środowiskowych.

Istotnym elementem działalności jest również zapobiegawczy nadzór sanitarny, polegający na opiniowaniu dokumentacji projektowej oraz uzgadnianiu warunków realizacji inwestycji pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. W ramach tego nadzoru dokonywana jest ocena planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych,

w tym obiektów użyteczności publicznej, zakładów pracy czy obiektów żywnościowo-żywnościowych, na etapie ich projektowania i dopuszczania do użytkowania. Działania te mają na celu eliminowanie potencjalnych zagrożeń zdrowotnych jeszcze przed rozpoczęciem eksploatacji obiektów, co stanowi istotny element profilaktyki i zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie.

Przedstawiona charakterystyka stanu sanitarnego powiatu stanowi podsumowanie podejmowanych działań nadzorczych i profilaktycznych, a jednocześnie wyznacza kierunki dalszej pracy w zakresie poprawy warunków higieniczno-sanitarnych oraz ochrony zdrowia mieszkańców.

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE WYBRANYCH CHORÓB ZAKAŻNYCH

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach ustawowych kompetencji realizuje kompleksowe działania przeciwepidemiczne, ukierunkowane zarówno na zwiększenie skuteczności i czułości nadzoru epidemiologicznego, jak i na podnoszenie poziomu uodpornienia populacji przeciw chorobom, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne. Kluczowe znaczenie ma systematyczne monitorowanie sytuacji zdrowotnej, szybkie wykrywanie ognisk zakażeń oraz podejmowanie niezwłocznych działań ograniczających szerzenie się chorób zakaźnych.

Istotnym wyzwaniem wpływającym na aktualną sytuację epidemiologiczną są postępujące zmiany klimatyczne oraz rosnąca mobilność społeczeństwa. Czynniki te zwiększają ryzyko wystąpienia na terenie kraju zachorowań o charakterze rodzimym na choroby dotychczas uznawane za zawlekane z obszarów o odmiennych warunkach klimatycznych.

Ocena sytuacji epidemiologicznej została opracowana w oparciu o dane dotyczące zachorowań na choroby zakaźne zarejestrowanych w 2025 roku i zgłoszonych przez lekarzy do Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zestawienie danych klinicznych z wynikami badań laboratoryjnych umożliwi prawidłową weryfikację oraz klasyfikację poszczególnych przypadków zgodnie z obowiązującymi definicjami na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. W analizie uwzględniono również wskaźniki zapadalności na wybrane jednostki chorobowe w skali powiatu, co pozwala na ocenę trendów oraz identyfikację obszarów wymagających intensyfikacji działań profilaktycznych i kontrolnych.

W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych dla społeczności lokalnej Państwowa Inspekcja Sanitarna włączona jest do funkcjonujących centralnych systemów monitorowania systemu epidemiologicznego w skali krajowej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych SRWE,
- system formularzy Nadzoru Epidemiologicznego EPIBAZA,
- elektronicznego systemu nadzoru nad szczepionkami ESNDS (e-szczepionka),
- systemu ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej SEPIS.

W 2025 r. przeprowadzono 1136 dochodzeń epidemiologicznych w związku ze zgłoszeniem zachorowania lub podejrzenia zachorowania na chorobę zakaźną zgodnie

z ustawą o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Dochodzenia prowadzone były w jednostkach chorobowych, w których wymagane jest:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem osób chorych oraz osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez zwierzę,
- przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego

Dane za rok 2025 zostały porównane z danymi za rok poprzedni.

W powiecie niżańskim ogółem w roku 2025 zarejestrowano 2075 przypadków zachorowań na choroby zakaźne, zakażeń i zatruc, zgłoszonych w okresie od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r.

1. Choroby zakaźne objęte programami eradykacji i eliminacji przez Światową Organizację Zdrowia

Odra to ostra wirusowa choroba zakaźna charakteryzująca się grudkowo-plamistą wysypką, wysoką gorączką, zapaleniem spojówek, katarem, kaszle i zapaleniem oskrzelików. Okres wylęgania, do momentu pojawienia się pierwszych objawów, wynosi średnio 10 dni, a do czasu pojawienia się wysypki (tzw. osutki plamisto-grudkowej) – 14 dni. Charakterystycznym objawem odry są tzw. plamki Koplika – pojawiające się na błonie śluzowej policzków białe plamki otoczone czerwoną obwódką. Przebieg kliniczny odry dzieli się na trzy okresy: nieżytowy, wysypkowy i zdrowienia. Wysoce zaraźliwy wirus odry rozprzestrzenia się podczas kaszlu lub kichania, przez bliski lub bezpośredni kontakt z wydzielinami z jamy nosowo-gardłowej. Może być rozprzestrzeniany przez zakażone osoby od 3 dni przed wystąpieniem wstępnych objawów nieżytych i gorączki do 3 dni od wystąpienia wysypki. Najczęstszym powikłaniem choroby jest zapalenie płuc i zapalenie ucha środkowego, najgroźniejszym zaś ostre zapalenie mózgu i podostre stwardniające zapalenie mózgu. Osoby o podwyższonym ryzyku zachorowania to niemowlęta, osoby, u których szczepionka nie wywołała odporności oraz osoby, które nie zostały

zaszczepione. W zapobieganiu odrze najważniejszą rolę odgrywają szczepienia ochronne.

Różyczka jest chorobą wirusową. Wirus przenosi się z człowieka na człowieka drogą kropelkową lub przez kontakt z przedmiotami zanieczyszczonymi wydzieliną z gardła, krwią, moczem lub kałem. Człowiek jest jedynym rezerwuarem wirusa. Różyczka jest charakterystyczną chorobą wieku dziecięcego i wówczas przebiega stosunkowo łagodnie. Jednak w przypadku, gdy do zakażenia dochodzi u kobiet w ciąży (które nie chorowały wcześniej na różyczkę), może to prowadzić do poważnych zaburzeń w rozwoju płodu, ponieważ wirus może przedostać się przez łożysko. Im wcześniej dojdzie do zakażenia, tym jego skutki mogą być poważniejsze dla płodu. Okres wylęgania wynosi zwykle 16-18 dni. Człowiek chory jest zakaźny dla innych osób w okresie 7 dni przed pojawieniem się wysypki do 5-8 dni po jej ustąpieniu. Osoba zainfekowana może zarażać otoczenie zanim pojawią się u niej objawy. Szczepienie z wysoką skutecznością zapobiega różyczce.

W ciągu ostatnich dwóch lat odnotowano 1 przypadek zachorowania na odrę (w roku 2024). W roku 2024 pobrane zostały wymazy w kierunku odry i różyczki w ramach programu WHO eliminacji odry/różyczki. W tym okresie nie zarejestrowano przypadków różyczki.

Poliomyelitis Nagminne porażenie dziecięce, choroba Heinego-Medina, zapalenie przednich rogów rdzenia to synonimy ostrej wirusowej choroby zakaźnej wywołanej przez trzy typy poliovirusów, które nieznacznie różnią się zakaźnością i nasileniem objawów. Zakażenia wywołują różnorodne obrazy kliniczne, od zakażeń bezobjawowych, poronnych, postaci oponowych do ciężkich zachorowań porażennych. Ostre porażenie wiotkie jest jednym z objawów zakażenia poliovirusem. Obejmuje ono poszczególne grupy mięśni kończyn lub tułowia. Porażenia te są przeważnie niesymetryczne, narastają w ciągu pierwszych kilku dni i towarzyszy im gorączka. Niedowłady mają charakter trwały, jednak po kilku tygodniach lub miesiącach mogą cofać się w różnym stopniu.

Zakażenie przenosi się drogą pokarmową i kropelkową przez kontakt z osobą zakażoną, przedmioty skażone jej wydzielinami oraz przez pokarm lub wodę zanieczyszczoną ściekami skażonymi wirusami. Zakażenie utrzymuje się głównie wśród dzieci i szerzy się drogą pokarmową i kropelkową przez bliską styczność

z zakażonym człowiekiem, a także przez przedmioty zanieczyszczone wydzieliną z gardła lub kałem. Okres wylęgania trwa zazwyczaj ok. 7-14 dni, największa zakaźność występuje od kilku dni przed pojawieniem się pierwszych objawów choroby do 3-4 tygodni po ich wystąpieniu. Chorzy wydalają wirusy z kałem nawet do 6 tygodni od zachorowania. Poprzez szczepienia ochronne można skutecznie zapobiegać chorobie. Zachorowania z objawami ostrego porażenia wiotkiego u dzieci w wieku poniżej 15 roku życia wymagają szczególnie dokładnego rozpoznania oraz różnicowania klinicznego i wirusologicznego.

Pomimo, iż Europa jest wolna od zakażeń wywołanych dzikim wirusem *poliomyelitis* od 2002 roku, to ze względu na występowanie przypadków tej choroby w Azji i Afryce, prowadzony jest nadzór nad przypadkami porażień wiotkich oraz badania ścieków komunalnych pod kątem występowania wirusów.

W powiecie niżańskim na przestrzeni dwóch ostatnich lat wykazano w meldunkach epidemiologicznych 1 przypadek ostrego porażenia wiotkiego u dzieci w wieku 0-14 lat (w roku 2024).

2. Grypa, zakażenia RSV, zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (COVID-19)

Grypa to wysoce zaraźliwa choroba zakaźna. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową lub przez kontakt ze skażoną powierzchnią. Wirusy grypy atakują komórki nabłonka dróg oddechowych, w których się namnażają, co w konsekwencji powoduje ich zniszczenie i ułatwia rozwój infekcji. Objawy grypy są podobne do wielu innych ostrych chorób infekcyjnych. Okres wylęgania choroby jest krótki i wynosi 1-4 dni. Osoba zakażona może zarazić otoczenie jeszcze przed pojawieniem się objawów chorobowych. Najczęstsze powikłania grypy to zapalenia ucha środkowego i angina paciorkowcowa, ale choroba może prowadzić również do ciężkich powikłań i hospitalizacji. Najskuteczniejszą metodą zapobiegania zachorowaniom na grypę i jej ciężkim powikłaniom są szczepienia ochronne.

W ciągu całego roku opierając się na zgłaszanych wynikach badań wirusologicznych (w postaci szybkiego testu antygenowego lub badania molekularnego) prowadzony jest nadzór epidemiologiczny nad grypą.

W roku 2025 zarejestrowano 661 przypadków zachorowań na grypę potwierdzonych wynikiem szybkiego testu antygenowego i 3 zachorowania potwierdzone badaniem molekularnym. W roku 2024 zarejestrowano 621 przypadki zachorowań na grypę

potwierdzoną wynikiem testu antygenowego i 2 zachorowania potwierdzone badaniem molekularnym.

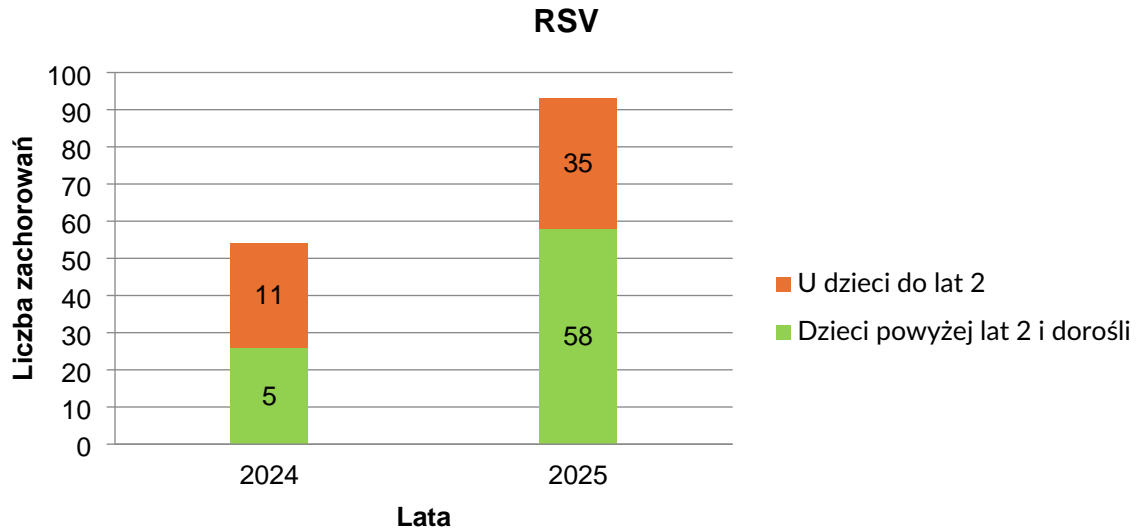
Monitorowanie zakażeń wywołanych wirusami grypy realizowane jest również w ramach programu ogólnopolskiego SENTINEL. W powiecie niżańskim w programie bierze udział 1 placówka podstawowej opieki zdrowotnej, w której to w roku 2025 od 42 pacjentów z objawami grypopodobnymi pobrane zostały wymazy z gardła i nosa. Próbkę zostały poddane badaniu w Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie. Wyniki badań wraz z liczbą pobranych próbek w latach 2024-2025 przedstawiono w tabeli poniżej.

Czynnik etiologiczny	Liczba pobranych próbek w latach	
	2024	2025
Grypa typu A	1	0
RSV	1	1
SARS-CoV-2	8	11
hMPV	0	1
Wyniki ujemne	25	29
Razem	35	42

Wyniki badań wraz z liczbą pobranych próbek w latach 2024-2025

RSV - Syncytialny wirus oddechowy należy do grupy wirusów wywołujących zakażenia dróg oddechowych człowieka (pneumowirusów). Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową, ale może dojść także drogą kontaktową – poprzez kontakt z zakażoną powierzchnią. Źródłem zakażenia jest osoba mająca objawy choroby, jak również osoba zainfekowana bez widocznych objawów. Zakaźność RSV jest duża. Okres wylegania jest krótki i wynosi średnio 4–6 dni. Zakażenia RSV mają charakter sezonowy, szczyt zachorowań występuje najczęściej w styczniu i lutym.

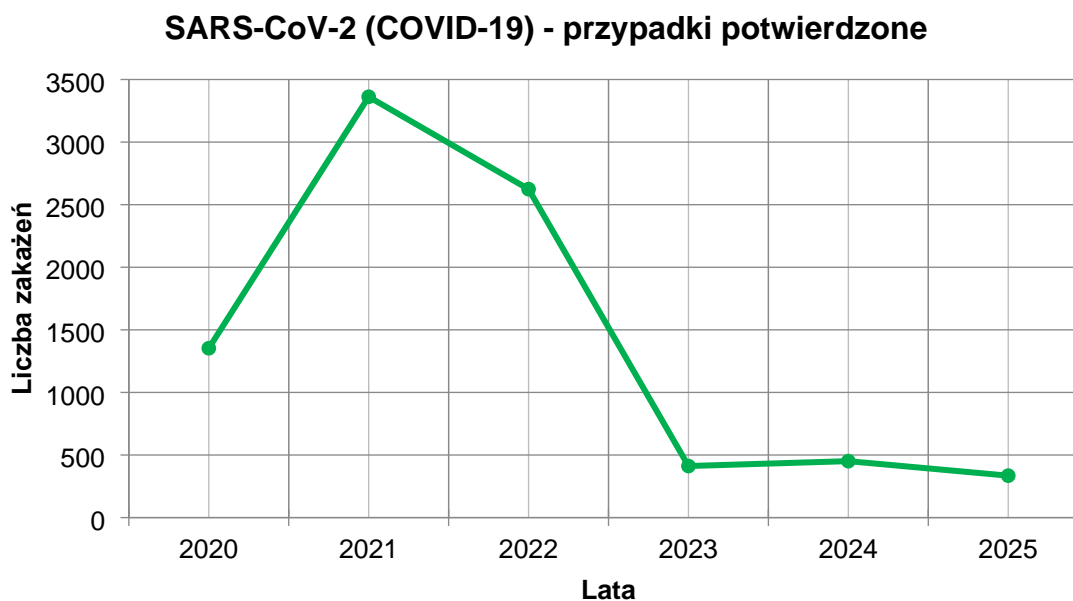
W roku 2025 odnotowano wzrost zachorowań na RSV. W meldunkach epidemiologicznych wykazano 93 zachorowania, w tym 35 u dzieci do lat 2. Liczba osób poddanych hospitalizacji wynosiła 26, co stanowi 27,96% ogółu zachorowań. Dla porównania w roku 2024 zarejestrowano 54 przypadków zachorowań, w tym 28 u dzieci do lat 2. Liczba osób leczonych w warunkach szpitalnych wynosiła 22 i stanowiła 40,74% ogółu zachorowań.

Liczba przypadków zachorowań na RSV w latach 2024-2025

Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (COVID-19) - COVID-19 to choroba zakaźna, w której przebiegu dochodzi do zakażenia dróg oddechowych przez SARS-CoV-2. Bezpośredni kontakt z osobą zakażoną jest główną drogą przenoszenia się wirusa. COVID-19 może objawiać się podobnie jak zwykłe przeziębienie lub grypa. U niektórych osób COVID-19 przebiega bezobjawowo. W cięższych przypadkach wywołuje powikłania takie jak zapalenie płuc czy niewydolność oddechowa. Na przestrzeni lat wirus ulegał mutacjom, co przyczynia się do zmian w obrazie klinicznym choroby. Rozpoznanie choroby opiera się na dodatnim wyniku badania RT-PCR lub testu antygenowego.

W roku 2025 zarejestrowano 335 przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (współczynnik zapadalności 528,06). 4 losowo pobrane próbki od mieszkańców powiatu niżańskiego zostały poddane sekwencjonowaniu. W 3 próbkach wykryto warianty: LF.7 (1 próbka) oraz JN.1.40 (2 próbki).

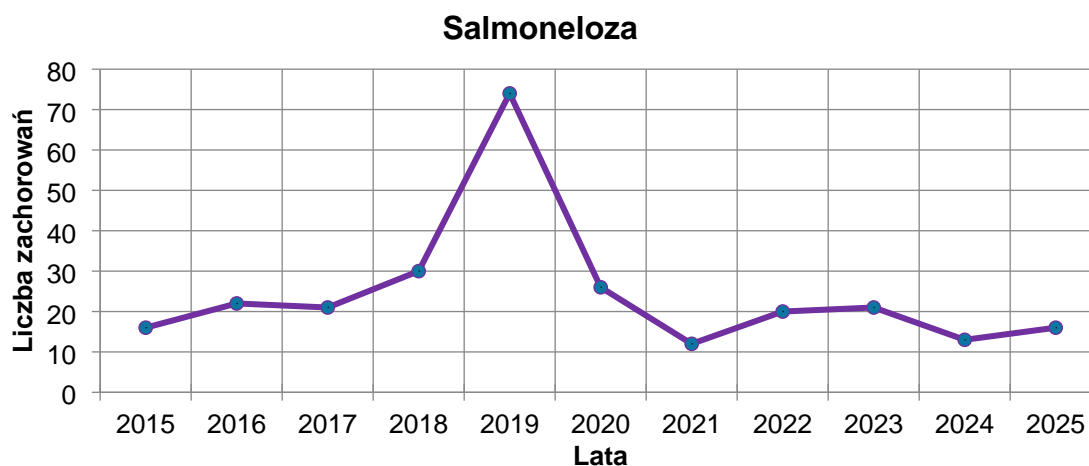
Liczba potwierdzonych przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) w latach 2020-2025

3. Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

Salmonelozy to choroby wywołane przez bakterie *Salmonella*, które dzielą się na durowe i jelitowe. Choroba objawia się nudnościami, wymiotami, biegunką, kurczowymi bólami brzucha oraz gorączką. Objawy chorobowe występują zwykle po 6-72 godzinach od zakażenia. U większości osób objawy utrzymują się od 4 do 7 dni i ustępują samoistnie. Po przebyciu choroby pałeczki mogą być wydalane z kałem przez kilka tygodni lub miesięcy. W niektórych przypadkach, zwłaszcza u małych dzieci, osób starszych i osób z grup ryzyka, choroba może prowadzić do poważniejszych powikłań, takich jak odwodnienie, sepsa czy zakażenie innych narządów i wymaga hospitalizacji. Do zakażeń pozajelitowych spowodowanych przez pałeczki *Salmonella* należą m.in. zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (ZOMR), zapalenie kości i szpiku, septyczne zapalenie stawów, głębokie zakażenie tkanek miękkich i zapalenie płuc.

*W 2025 roku zarejestrowano 16 przypadków salmonelozy jelitowej, z czego 13 osób poddano hospitalizacji. W roku 2024 wykazano w meldunkach epidemiologicznych 12 przypadków zachorowań na salmonelozę jelitową i 1 przypadek postaci pozajelitowej (posocznicy). Podobnie jak w latach poprzednich dominującym typem serologicznym była *Salmonella* Enteritidis. W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku ubiegłym, nie wydano decyzji nakazujących zaniechanie wykonywania prac, przy wykonywaniu*

których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby.

Zachorowania na salmonelozę w latach 2015-2025

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - zakażenia jelitowe wywołane przez inne bakteryjne czynniki etiologiczne rejestrowane są pod kodami ICD-10 A04.0-9. Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych w 2025 r. dominowały zakażenia spowodowane przez *Clostridioides difficile* – beztlenową Gram-dodatnią laseczkę, która w sprzyjających warunkach wywołuje zapalenie jelita grubego. Zakażenie szerzy się drogą pokarmową i dotyczy przede wszystkim osób w starszym wieku, przebywających w szpitalach i domach opieki. Objawia się przede wszystkim biegunką o różnym nasileniu. Okres wylegania trwa 2–3 dni, ale może być dłuższy (powyżej 7 dni). Chory może zakażać innych przez okres choroby i bezobjawowego wydalania bakterii w kale. Przyczyną choroby są toksyny A i B wytwarzane przez *C. difficile*. Kolonizacji sprzyjają zaburzenia mikrobioty jelita grubego oraz długotrwała antybiotykoterapia.

W 2025 roku nastąpił spadek zachorowań – zarejestrowano 26 przypadków innych bakteryjnych zakażeń jelitowych, z czego leczenia w warunkach szpitalnych wymagało 24 osób. W roku 2024 wykazano 44 przypadki (40 osób poddano hospitalizacji).

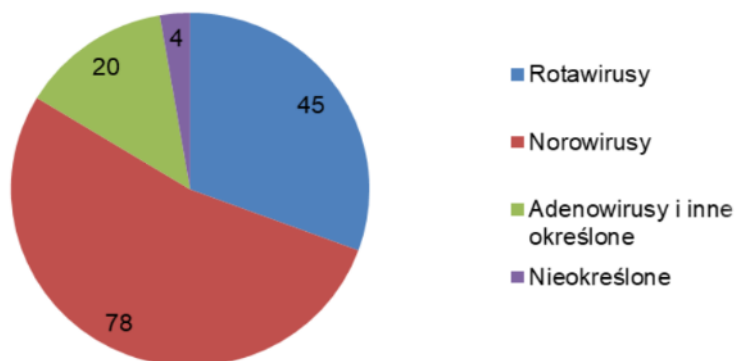
Giardioza (lamblioza) jest pasożytniczą chorobą jelita cienkiego wywołaną przez ogoniastka jelitowego (*Giardia intestinalis*). Zakażenia najczęściej są bezobjawowe. Do zarażenia może dojść poprzez picie nieprzegotowanej wody, kontakt z wodą w jeziorach i rzekach oraz styczność z chorym psem lub kotem. Objawy ostrego zakażenia mogą wystąpić około 2-3 tygodni od zarażenia. Do najczęstszych objawów należą: biegunka, stolce tłuszczowe, ból brzucha, wzdęcia, utrata masy ciała. *W roku 2025 odnotowano 5 przypadków giardiozy, natomiast w roku 2024 – 3 przypadki.*

Wirusowe zakażenia jelitowe. Najważniejszymi czynnikami etiologicznymi ostrego biegunkowego wirusowego są rotawirusy, norowirusy oraz adenowirusy. Choroby przenoszone drogą pokarmową o etiologii wirusowej charakteryzują się wysoką zakaźnością i najczęściej szerzą się przez kontakt bezpośredni i pośredni. Okres wylegania biegunki rotawirusowej wynosi od 1 do 3 dni. Choroba ma nagły początek i zwykle zaczyna się od wymiotów oraz luźnych, wodnistych stolców, może wystąpić również gorączka. Objawy biegunkowe zwykle ustępują w ciągu 3–7 dni. Przyczyną biegunkowego norowirusowego jest wirus Norwalk. Ponieważ do rozwoju zakażenia wystarcza bardzo mała liczba wirusów, możliwa jest transmisja drogą powietrzną przez aerozol powstały w trakcie wymiotów, jak również przez styczność z materiałem zakaźnym oraz bezpośredni kontakt z chorym. Choroba trwa krótko, zwykle 12–60 godzin i cechuje się występowaniem następujących objawów: nudności, wymiotów, skurczów brzucha i biegunki.

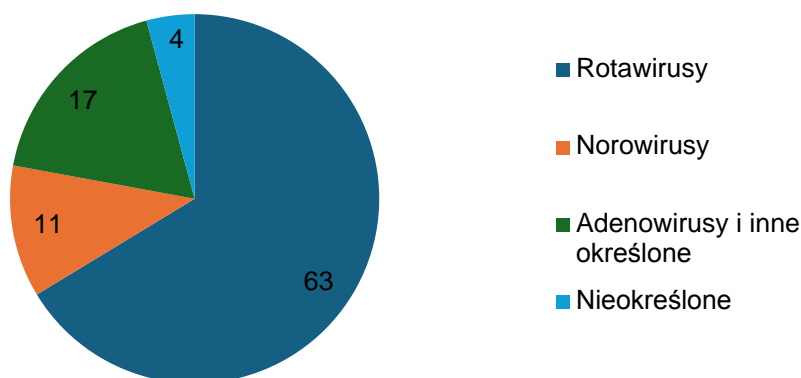
Okres wylegania zakażeń adenowirusowych wynosi zazwyczaj 2–14 dni, a ich przebieg jest zazwyczaj łagodny. Najczęściej dotyczą one układu pokarmowego, oddechowego oraz narządu wzroku. Typowym objawem zakażeń adenowirusowych są też zmiany skórne. Osoby chore poza wymiotami i biegunką mogą wykazywać też dodatkowe objawy ze strony układu oddechowego.

Liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 54,74 % (2025 – 147 przypadków, 2024 – 95 przypadków). Zachorowania wśród dzieci do 2 lat stanowiły 15,65% ogółu zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe (w 2024 – 26,32%). Hospitalizowano 93 osoby, w tym 22 dzieci do lat 2

2025

2024

Rozkład zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2024-2025 z podziałem na typy wirusów

Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. zakażenia żołądkowo-jelitowe niezależnie od etiologii mogą doprowadzić do zapalenia różnych odcinków przewodu pokarmowego. Objawami zapalenia są: biegunka, gorączka, bóle brzucha, nudności i wymioty. Chory dodatkowo może czuć się osłabiony i być odwodniony.

W naszym powiecie w 2025 r. zarejestrowano ogółem 86 zachorowań (w 2024 r. – 126). Z ogółu zachorowań na biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO 13,95% stanowiły dzieci do lat 2 (w 2024 r. – 20,63%).

4. Ogniska chorób zakaźnych

Ognisko choroby zakaźnej jest terminem odnoszącym się do sytuacji, w której występują co najmniej dwa przypadki zakażeń wywołanych przez ten sam czynnik etiologiczny, co może prowadzić do wzrostu zachorowań w danej populacji. Choroby przenoszone drogą pokarmową mogą się w łatwy sposób rozprzestrzeniać tworząc ogniska zachorowań. Drogi szerzenia się tych zakażeń obejmują: bezpośrednią styczność z chorym lub nosicielem, spożycie zanieczyszczonej żywności lub wody, rzadziej drogę kropelkową.

W roku 2025, podobnie jak w roku poprzednim, zarejestrowano 9 ognisk zatruc pokarmowych. 7 ognisk wystąpiło w środowisku rodzinnym i były wywołane przez: Salmonella Enteritidis (4 ogniska), Salmonella gr. D (1 ognisko) oraz wirusy nieokreślone (2 ogniska):

Jedno ognisko zatrucia pokarmowego wywołane przez Salmonella Enteritidis wystąpiło wśród uczestników przyjęcia. Objawy chorobowe wystąpiły u 2 osób i obejmowały: nudności, wymioty, biegunkę, ból brzucha i osłabienie. Jedna osoba trafiła do szpitala z powodu nasilonych objawów klinicznych. Liczba osób narażonych na zakażenie wynosiła 28. Pobrano 51 wymazów do badań bakteriologicznych. Stwierdzono 7 zakażeń bezobjawowych. Prawdopodobną drogą szerzenia się zakażenia było spożycie zanieczyszczonej żywności.

Jedno ognisko wirusowego zakażenia jelitowego wywołanego przez norowirusy wystąpiło wśród uczniów. Objawy chorobowe wystąpiły u 57 osób. Najczęstszymi objawami były: biegunka, wymioty, nudności, bóle brzucha i gorączka. Siedem osób zostało poddanych hospitalizacji. Liczba osób narażonych na zakażenie wynosiła 93: Pobrano 107 wymazów: 101 do badań bakteriologicznych i 6 do badań wirusologicznych. W 5 próbkach wykryto norowirusy.

Czynnik etiologiczny	Liczba ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w latach	
	2024	2025
Bakterie		
<i>Salmonella</i> Enteritidis	2	5
<i>Salmonella</i> gr. D	0	1
<i>Clostridioides difficile</i>	1	0
Bakterie nieokreślone	2	0
Wirusy		
Rotawirusy	3	0
Norowirusy	0	1
Wirusy nieokreślone	2	2
Razem	9	9

Zatrucia pokarmowe w środowisku w latach 2024-2025

Ogniska chorób zakaźnych spowodowane przez choroby, które zostały nabyte w wyniku ekspozycji podczas hospitalizacji, nazywamy ogniskami epidemicznymi. W 2025 roku odnotowano jedno ognisko szpitalne spowodowane przez SARS-CoV-2. Zakażeniu wirusem uległo 5 osób. W roku 2024 odnotowano 2 ogniska epidemiczne spowodowane przez SARS-CoV-2 (łącznie 9 zakażonych) i 1 ognisko wywołane przez *Clostridioides difficile* (3 chorych).

5. Choroby przenoszone drogą płciową

Kiła - bakteryjna choroba wywołana przez krętek białej (*Treponema pallidum*). Do zakażenia może dojść wskutek wniknięcia bakterii przez uszkodzoną skórę, błony śluzowe, przez łożysko (z matki na dziecko) lub poprzez krew. Najczęstszą drogą zakażenia jest kontakt seksualny. Po zakażeniu bakterie kiły mogą pozostawać w organizmie przez wiele lat bez wywoływania objawów. W zależności od obrazu klinicznego rozróżniamy kiłę wczesną objawową pierwotną, wtórną i utajoną, kiłę późną objawową lub utajoną oraz kiłę nieokreśloną. W 2025 roku nie odnotowano przypadków kiły. W 2024 r. zarejestrowano 1 przypadek kiły nieokreślonej u mężczyzny.

Rzeżączka to bakteryjna choroba zakaźna wywołana przez dwoinkę rzeżączki (*Neisseria gonorrhoeae*). Do zakażenia dochodzi poprzez kontakt seksualny z osobą

zakażoną. Do najczęstszych objawów należą: u mężczyzn – zapalenie cewki moczowej z ropnym wyciekami, u kobiet – ostre zapalenie jajowodu lub szyjki macicy. *W 2025 roku zarejestrowano 1 przypadek tej choroby u mężczyzny.*

Nowo wykryte zakażenia HIV - HIV (ang. *human immunodeficiency virus*), czyli ludzki wirus niedoboru odporności, należy do rodziny retrowirusów. Wyróżnia się dwa typy: HIV-1 i HIV-2. Do zakażenia dochodzi poprzez kontakt seksualny, ekspozycję na wydzieliny lub tkanki zawierające wirusa oraz okołoporodowo. Materiałami zakaźnymi są: krew, nasienie, preejakulat, wydzielina z pochwy, wydzielina z odbytu i mleko ludzkie. Zakażenie może przebiegać bezobjawowo przez 10-12 lat. Leczenie polega na podawaniu leków antyretrowirusowych, które spowalniają namnażanie wirusa. Końcowym etapem nieleczzonego zakażenia jest AIDS, czyli zespół nabytego niedoboru odporności.

W analizowanym roku zarejestrowano 2 nowo wykryte zakażenia HIV u mężczyzn.

6. Wirusowe zapalenia wątroby

Wirusowe zapalenie wątroby typu B - choroba wywołana jest przez wirus HBV, który po fazie ostrej może przejść w postać przewlekłą. Jedynym rezerwuarem jest człowiek. Wirus przenosi się z człowieka na człowieka poprzez naruszenie ciągłości tkanek, kiedy dochodzi do kontaktu uszkodzonej skóry lub błon śluzowych z materiałem zakaźnym (krwią, nasieniem, innymi płynami ustrojowymi). Do zakażenia wystarczy niewielka ilość skażonej krwi.

Po zakażeniu rozwija się ostre zapalenie wątroby typu B, które może mieć różny przebieg, także bezobjawowy. Towarzyszyć mu mogą niespecyficzne objawy: nudności, wymioty, ból brzucha, ból mięśni, stawów, świąd skóry. Następnie może przejść w postać przewlekłą, której przebieg zależy od stopnia zwłóknienia wątroby.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C - wirus HCV to wirus zapalenia wątroby typu C. Powoduje on zapalenie wątroby, które u 50–85% chorych po fazie ostrej przechodzi w przewlekłą postać. W przypadku zakażenia eliminacja wirusa występuje u około 15–50% przypadków, głównie w objawowym przebiegu ostrego zapalenia wątroby typu C. U pozostałych chorych rozwija się zapalenie przewlekłe, które postępuje powoli i w ciągu 20–25 lat trwania prowadzi do marskości wątroby u 5–20% chorych. Większość zakażeń HCV jest

bezobjawowa. Mogą jednak wystąpić objawy podobne jak w przypadku innych ostrych wirusowych zapaleń wątroby.

W 2025 r. nie zarejestrowano zachorowań na ostre wirusowe zapalenia wątroby, podobnie jak w roku 2024. Odnotowano 2 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu C (w 2024 r. – 2 przypadki WZW typu B oraz 1 przypadek WZW typu C).

7. Zoonozy

Tularemia jest chorobą wywoływaną przez Gram-ujemne pałeczki *Francisella tularensis*. Bakterie mogą przetrwać kilka tygodni w niskiej temperaturze, zarówno w wodzie, wilgotnej glebie, sianie, jak i padlinie. Naturalnym rezerwuarem bakterii są różne gatunki zwierząt, głównie króliki, zające, wiewiórki, lisy i kleszcze. Do zakażenia człowieka może dojść przez: ukąszenie przez zakażonego owada (kleszcze, komary i muchy), przez bezpośredni kontakt z tkankami zakażonych zwierząt i skażoną glebą, przez picie skażonej wody oraz spożycie niedogotowanego skażonego mięsa. W niektórych przypadkach do zakażenia dochodzi na skutek wdychania skażonego aerozolu. Po okresie inkubacji, trwającym 3-5 dni, pojawiają się objawy: wysoka gorączka, dreszcze, bóle głowy, mięśni, osłabienie, wymioty, powiększenie węzłów chłonnych, objawy zapalenia gardła, zapalenia płuc; może nawet dojść do sepsy.

W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano przypadków tularemii. W 2024 roku odnotowano 1 zachorowanie z nieustalonym źródłem zakażenia.

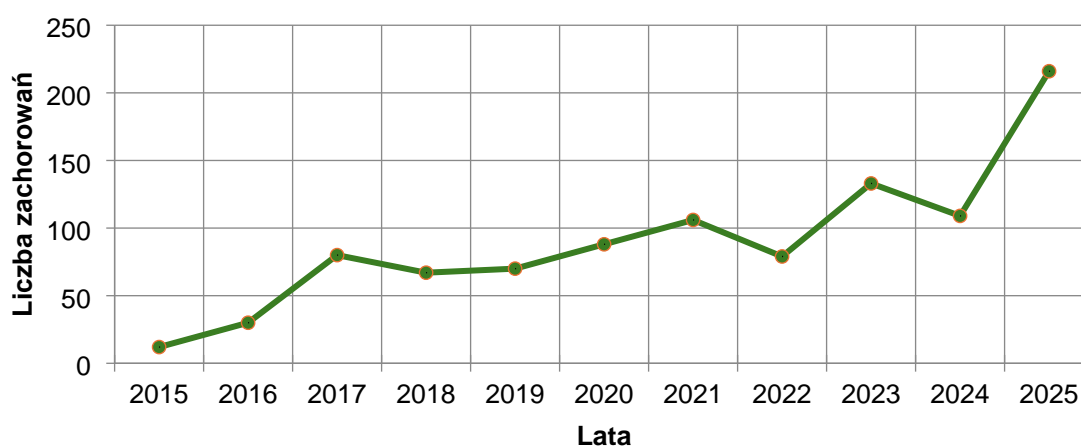
Borelioza jest chorobą zakaźną wywołaną przez krętki *Borrelia burgdorferi* przenoszone przez zakażone kleszcze. W miejscu ukłucia przez kleszcza może pojawić się zmiana skórna zwana rumieniem wędrującym. Chorobie mogą towarzyszyć objawy uogólnione, takie jak: zmęczenie, ból mięśni, gorączka, ból głowy, sztywność karku. Krętki przedostają się z krwią i chłonką do wielu narządów. Ponieważ borelioza jest chorobą wieloukładową, może dawać objawy ze strony różnych narządów i tkanek: skóry, serca, stawów i układu nerwowego.

W 2025 roku odnotowano znaczący wzrost zachorowań na boreliozę o 98,17% w stosunku do roku poprzedniego (216 przypadków w 2025 r., 109 przypadków w 2024 r.). Współczynnik zapadalności wyniósł 340,48. Do PSSE w Nisku zgłoszono 324 przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na boreliozę. 108 przypadków wykluczono ze względu na niespełnienie kryteriów klinicznych i/lub diagnostycznych

według definicji przyjętych w nadzorze epidemiologicznym. Wszystkie przypadki zarejestrowane w ciągu ostatnich dwóch lat dotyczą postaci skórnej z rumieniem wędrującym.

Grupą szczególnie narażoną na zachorowanie na boreliozę są pracownicy, których zawody związane są z pracą w terenie. W 2025 roku zachorowało: 8 rolników, 4 leśników, 2 strażaków i 1 pracownik budowlany dróg i autostrad. Najwięcej zachorowań (155) odnotowano wśród mieszkańców wsi, co stanowi 71,76% ogólnej liczby przypadków.

Borelioza

Zachorowania na boreliozę w latach 2015-2025

Wiek (w latach)	Miasto		Wieś		Ogółem
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	
0 - 4	0	0	0	0	0
5 - 9	2	2	2	1	7
10 - 14	0	1	2	2	5
15 - 19	1	0	1	1	3
20 - 39	4	6	11	17	38
40 - 64	8	20	28	48	104
65 i więcej	6	11	19	23	59
Razem	21	40	63	92	216

Liczba zachorowań na boreliozę w 2025 roku według wieku, miejsca zamieszkania i płci

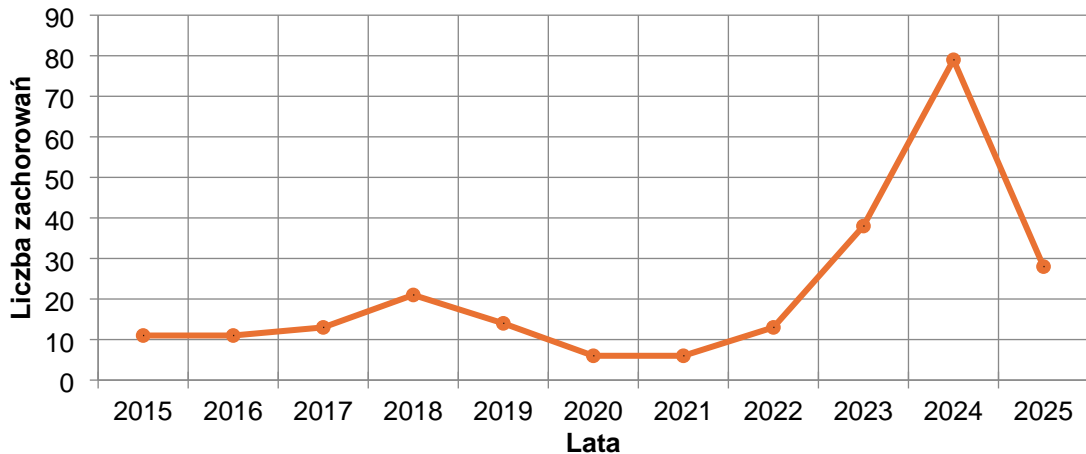
Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) jest to wirusowa choroba ośrodkowego układu nerwowego przenoszona przez kleszcze. Czynnikiem etiologicznym jest wirus kleszczowego zapalenia mózgu należący do flawiwirusów. Do głównych objawów chorobowych należą: objawy grypopodobne, wymioty, nudności, biegunka oraz zapalenie ośrodkowego układu nerwowego (np. zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu, zapalenie mózgu i rdzenia, zapalenie mózgu i korzeni nerwowych). Do zakażenia dochodzi w wyniku ukłucia przez zakażonego kleszcza lub spożycia surowego mleka zakażonego zwierzęcia. *W 2025 roku zarejestrowano 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu (w postaci zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych) potwierdzonego badaniami laboratoryjnymi. Osoba została poddana hospitalizacji.*

W zapobieganiu zachorowaniom na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu kluczową rolę odgrywają działania profilaktyczne: szybkie usunięcie kleszcza ze skóry, noszenie odpowiedniej odzieży ochronnej, stosowanie repelentów, unikanie miejsc zagrożonych inwazją kleszczy. Dodatkowo w przypadku kleszczowego zapalenia mózgu do profilaktyki należą: szczepienie ochronne oraz gotowanie mleka krów, owiec i kóz.

8. Pozostałe choroby zakaźne

Płonica, zwana inaczej szkarlatyną, wywoływana jest przez paciorkowce z grupy A *Streptococcus pyogenes*. To ostra, wysypkowa choroba zakaźna wieku dziecięcego, choć zdarzają się również zachorowania u osób dorosłych. Do zakażenia dochodzi najczęściej drogą kropelkową. Pierwsze objawy płonicy pojawiają się po 2-5 dniach od zakażenia. Charakteryzuje się czerwoną wysypką, która pokrywa większość ciała (w tym błony śluzowe) oraz tzw. malinowym językiem. Inne objawy to: ból gardła, gorączka, wymioty, ból głowy i powiększone węzły chłonne. W większości przypadków objawy stopniowo ustępują w ciągu kilku dni. Najdłużej utrzymuje się złuszczenie naskórka, które najpierw dotyczy skóry twarzy, później tułowia, a na końcu dłoni i stóp. *Zapadalność na płonicę w roku 2025 wyniosła 44,14 przy 28 przypadkach zachorowań. Zarejestrowane przypadki sklasyfikowano jako potwierdzone (7 przypadków rozpoznanych na podstawie kryteriów klinicznych i laboratoryjnych) oraz możliwe (21 przypadków rozpoznanych na podstawie kryteriów klinicznych). Dwie osoby były hospitalizowane z powodu nasilonych objawów klinicznych. W porównaniu do roku 2024 choroba wykazała tendencję spadkową o 51 przypadków.*

Płonica (szkarlatyna)

Zachorowania na płonicę w latach 2015-2025

Róża to ostry stan zapalny skóry i tkanki podskórnej. Czynnikiem etiologicznym są paciorkowce z grupy A, głównie *Streptococcus pyogenes*. Źródłem zakażenia jest człowiek. Bakterie wnikają do organizmu przez uszkodzoną skórę lub błonę śluzową. Zakażenie szerzy się naczyniami chłonnymi. Najczęściej występuje na podudziu (powyżej 80% przypadków), twarzy, kończynach górnych. Skóra jest żywoczerwona, obrzęknięta, wyraźnie odgraniczona od skóry zdrowej, bolesna przy dotyku, cieplejsza. Oprócz zmian skórnych, chorobie często towarzyszą objawy ogólne: dreszcze, wysoka gorączka i złe samopoczucie. Dochodzi także do powiększenia okolicznych węzłów chłonnych.

W roku 2025 zaobserwowano spadek zarejestrowanych przypadków zachorowań na różę – 11, w porównaniu do roku 2024 - 20. Współczynnik zapadalności w roku 2025 wyniósł 17,34, a w roku 2024 – 31,20.

Krztusiec, zwany kokluszem, to bakteryjna choroba zakaźna przebiegająca pod postacią zapalenia oskrzeli, z ciężkimi napadami kaszlu. Wywołany jest przez pałeczkę tlenową *Bordetella pertussis* wytwarzającą toksynę krztuścową. Wrotami zakażenia są górne drogi oddechowe. Toksyna powoduje martwicę nabłonka dróg oddechowych, wskutek czego uszkodzony nabłonek i obecność gęstego śluzu silnie pobudzają odruch kaszlowy, prowadząc do wystąpienia charakterystycznych napadów silnego kaszlu, często zakończonych wymiotami. U dzieci poniżej 6 miesiąca życia zamiast napadowego kaszlu może wystąpić bezdech. Jedynym rezerwuarem są

ludzie, źródłem zakażenia jest chory człowiek. Do zakażenia dochodzi głównie drogą kropelkową. Okres wylęgania wynosi zwykle 7–14 dni. Jest bardzo zakaźny dla osób z otoczenia, największa zakaźność występuje w okresie nieżytowym i na początku okresu napadowego kaszlu. Przebieg choroby i nasilenie objawów są zróżnicowane, zależnie od stanu uodpornienia. Choroba stanowi największe zagrożenie dla populacji najbardziej wrażliwej, tj. niemowląt w pierwszych 6 miesiącach życia, które ze względu na wiek nie mogą być jeszcze w pełni zaszczepione. Odporność zmniejsza się wraz z wiekiem, dlatego też konieczne są szczepienia przypominające u osób starszych.

W analizowanym okresie zarejestrowano 26 przypadków krztuśca. Zapadalność wyniosła 40,98. Hospitalizacji wymagało 15 osób. W meldunkach epidemiologicznych, zgodnie z definicjami przypadków, wykazano 16 przypadków możliwych i 10 potwierdzonych.

Wiek (w latach)	Miasto		Wieś		Ogółem
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	
0 - 4	0	0	2	2	4
5 - 9	1	1	0	3	5
10 - 14	0	0	0	3	3
15 - 19	1	4	1	0	6
20 - 39	1	0	0	0	1
40 - 64	0	2	0	3	5
65 i więcej	0	2	0	0	2
Razem	3	9	3	11	26

Liczba zachorowań na krztusiec w 2025 roku według wieku, miejsca zamieszkania i płci

Świnka to ostra choroba wieku dziecięcego. Człowiek jest jedynym rezerwuarem wirusa, który przenosi się przez bezpośredni kontakt, drogą kropelkową, czasem przez przedmioty zanieczyszczone śliną osób chorych. Osoba zakażona może zakażać przez okres 3 dni przed wystąpieniem objawów do około 9 dni po ich ustąpieniu. Okres inkubacji trwa średnio 16-18 dni. Po nim pojawia się jedno- lub dwustronne powiększenie ślinianek przyusznych. Mogą wystąpić również objawy ogólne, w tym gorączka, bóle mięśni, pogorszenie samopoczucia, zmniejszenie apetytu. *W roku sprawozdawczym zanotowano spadek zachorowań na świnkę (2 przypadki) w porównaniu do roku 2024 (5 przypadków). Zachorowania wystąpiły*

u dzieci do 11 roku życia. Wszystkie przypadki wykazano jako możliwe, zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych przyjętymi na potrzeby prowadzonego nadzoru epidemiologicznego.

Ospa wietrzna jest wirusową chorobą zakaźną z charakterystyczną wysypką. Najczęstszymi objawami klinicznymi są: brak łaknienia, ból głowy, osłabienie, niewysoka gorączka oraz swędząca wysypka występująca na całym ciele. Wysypka początkowo pojawia się na tułowiu. Przebieg ospy wietrznej jest najczęściej łagodny u dzieci, natomiast u młodzieży i dorosłych może charakteryzować się znacznym nasileniem objawów. Wirus wywołujący ospę wietrzną szerzy się drogą kropelkową, przez kontakt bezpośredni i pośrednio przez kontakt z przedmiotami świeżo zanieczyszczonymi wydzielaną choremu osobą. Choroba jest wysoce zaraźliwa. Człowiek chory zakaża osoby z otoczenia 1–2 dni przed pojawieniem się wysypki. Okres wylegania wynosi średnio 14 dni.

W 2025 r. zarejestrowano 298 przypadków. Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci w przedziale wiekowym 0-9 lat, co stanowiło 82,55% ogółu zachorowań. Na ospę wietrzną chorowały osoby, które nie były uodpornione przeciwko ospie wietrznej. 297 osób było leczonych w warunkach ambulatoryjnych. 1 dziecko w wieku 3 miesięcy trafiło do szpitala z powodu nasilonych objawów klinicznych.

Wiek (w latach)	Miasto		Wieś		Ogółem
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	
0 - 4	30	22	40	46	138
5 - 9	27	22	32	27	108
10 - 14	5	4	6	9	24
15 - 19	2	3	1	2	8
20 - 39	1	4	6	5	16
40 - 64	1	1	1	1	4
65 i więcej	0	0	0	0	0
Razem	66	56	86	90	298

Liczba zachorowań na ospę wietrzną w 2025 roku według wieku, miejsca zamieszkania i płci

Legioneloza jest chorobą układu oddechowego, która nie przenosi się z człowieka na człowieka. Do zakażenia może dojść poprzez wdychanie powietrza, w którym znajduje się aerozol skażonej bakteriami wody. Okres inkubacji trwa od 2 do 10 dni. Po tym okresie pojawiają się następujące objawy: bóle mięśni, ból głowy, gorączka i zapalenie płuc. Objawom tym mogą towarzyszyć zaburzenia ze strony przewodu pokarmowego, w tym bóle brzucha, wymioty, biegunka, a także zaburzenia świadomości.

Rezerwuarem bakterii są zbiorniki wodne zawierające osad denny lub muł, wilgotna ziemia, sieć kanalizacyjna, urządzenia kąpielowe, prysznice, myjnie, klimatyzatory. *W roku 2024 podobnie odnotowano 1 przypadek zachorowania na legionelozę, ze współczynnikiem zapadalności na poziomie 1,56. W roku 2025 nie zarejestrowano zachorowań.*

Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjna choroba pneumokokowa wywołana przez bakterię *Streptococcus pneumoniae* jest przyczyną wielu zespołów klinicznych w zależności od miejsca zakażenia.

Choroba klasyfikowana jest na typy nieinwazyjne i inwazyjne. Nieinwazyjne choroby pneumokokowe obejmują zapalenie ucha środkowego i zapalenie płuc, podczas gdy inwazyjne choroby pneumokokowe (IChP) obejmują bakteriemię, zapalenie opon mózgowych i bakteryjne zapalenie płuc.

W analizowanym roku zarejestrowano 2 przypadki zachorowań, z zapadalnością na poziomie 3,15. W roku 2024 liczba zarejestrowanych przypadków wyniosła 4 (zapadalność 6,24).

Choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae* szerzy się głównie drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego lub nosiciela. Okres wylegania choroby wynosi od 2-4 dni. Wyróżniamy wiele postaci choroby od bakteryjnego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenia nagłośni, zapalenia skóry i tkanki podskórnej, zapalenie płuc, posocznicy, zapalenia stawów, osierdzia, szpiku kostnego, aż po zapalenie ucha środkowego, zatok i oskrzeli.

W roku 2025 nie zarejestrowano przypadków tej choroby. W roku 2024 odnotowano 3 zachorowania (współczynnik zapadalności 4,68).

Styczność i narażenie na wściekliznę W analizowanym okresie, spośród 139 pokąsań osób zgłoszonych z powodu kontaktu ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę, do szczepień zostało zakwalifikowanych 27 osób (o 9 mniej niż w 2024 r.) Podobnie jak w roku ubiegłym dominowały pokąsania przez zwierzęta domowe: psy i koty. Odnotowano również pojedyncze pokąsania przez: fretkę domową, szczura, nietoperza i niezidentyfikowane zwierzę.

Gruźlica jest zakaźną chorobą bakteryjną o przewlekłym przebiegu wywołaną przez bakterię *Mycobacterium tuberculosis*, zwaną potocznie prątkiem gruźlicy. Jest chorobą podstępna, ponieważ może rozwijać się w organizmie człowieka nawet kilka lat, nie wywołując objawów chorobowych. Prątek gruźlicy atakuje najczęściej płuca, ale może zagrażać również innym narządom. Zakażenie szerzy się drogą kropelkową, źródłem zakażenia jest najczęściej osoba chora w okresie prątkowania.

W Polsce analiza sytuacji epidemiologicznej i dane o przypadkach gruźlicy gromadzone są w Krajowym Rejestrze Zachorowań na Gruźlicę, prowadzonym przez Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie (IGiChP).

W 2025 r. zapadalność na gruźlicę w naszym powiecie wyniosła 7,88 do 12,48 w porównaniu do roku 2024.

9. Podsumowanie sytuacji chorób zakaźnych

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu niżańskiego na przestrzeni ostatnich 2 lat zostały przedstawione w formie tabelarycznej.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań			
	2025	współczynnik zapadalności	2024	współczynnik zapadalności
Salmoneloza	16	25,22	13	20,28
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	26	40,98	44	68,65
w tym u dzieci do lat 2	0	0	1	1,56
Giardioza (lamblioza)	5	7,88	3	4,68
Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	147	231,72	95	148,22
w tym dzieci do lat 2	23	36,25	25	39,00
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO (ogółem)	86	135,56	126	196,58
w tym dzieci do lat 2	12	18,92	26	40,56
Tularemia	0	0	1	1,56
Krztusiec	26	40,98	34	53,05
Płonica (szkarlatyna)	28	44,14	79	123,25
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	11	17,34	20	31,20
Legioneloza	0	0	1	1,56
Kiła	0	0	1	1,56
Rzeżączka	1	1,58	0	0
Borelioza z Lyme	216	340,48	109	170,06
Ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	1	1,56
Styczność i narażenie na wściekliznę /potrzeba szczepień	27	42,56	36	56,17
Kleszczowe zapalenie mózgu	1	1,58	0	0
Ospa wietrzna	298	469,74	231	360,40
Odra	0	0	1	1,56
Wirusowe zapalenie wątroby	2	3,15	3	4,68
Nowo wykryte zakażenia HIV	2	3,15	0	0
Świnka	2	3,15	5	7,80
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna (ogółem)	2	3,15	4	6,24
Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna (ogółem)	0	0	3	4,68
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	1	1,58	0	0
Grypa ogółem	3	4,73	2	3,12
w tym u dzieci w wieku 0 – 14 lat	1	1,58	0	0
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	335	528,06	451	703,64
Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm	1	1,58	0	0
Zakażenia wirusem RSV (ogółem)	93	146,60	54	84,25
w tym u dzieci do lat 2	35	55,17	28	43,68
Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	661	1041,95	621	968,87
Gruźlica				12,48

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych powiatu niżańskiego za rok 2025 w odniesieniu do roku 2024

STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku podobnie jak w latach poprzednich również w roku 2025 realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez prowadzony nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi i technicznymi wyposażenia i pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi stacjonarnymi i ambulatoryjnymi obejmowało ocenę stanu technicznego obiektów, zaopatrzenia w wodę, utrzymania czystości powierzchni pomieszczeń, postępowania z bielizną i odpadami medycznymi oraz monitoring przeglądów technicznych urządzeń wentylacji mechanicznej i klimatyzacji.

Istotną z uwagi na bezpieczeństwo pacjentów i personelu była ocena i egzekwowanie prawidłowości prowadzenia procesów dekontaminacji, właściwy dobór i stosowanie środków dezynfekcyjnych w kontrolowanych obiektach.

Nadzorem objęto również sposób prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń chorób zakaźnych, ocenie poddano system zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, w tym funkcjonowanie procedur w ww. zakresie.

	Ilość obiektów nadzorowanych	Ilość przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów o złym stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym
Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpital)	1	6	1
Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie medyczne, laboratorium diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej i inne)	45	74	1
Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową (indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie,	55	33	0

indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek, grupowa praktyka pielęgniarek i inne)			
---	--	--	--

Na koniec 2025 r. w ewidencji PSSE w Nisku widniało ogółem **101** podmiotów, zgodnie z poniższym wykazem:

- szpital -1
- przychodnie i ośrodki zdrowia - 27
- medyczne laboratoria diagnostyczne - 1
- zakłady rehabilitacji leczniczej - 14
- inne (punkty pobrań) - 3
- indywidualne praktyki lekarskie ogółem (w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów) - 24
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem - 12 (w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów) - 4
- indywidualne praktyki pielęgniarek - 14
- indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek - 1
- grupowe praktyki pielęgniarek - 1
- inne (gabinet logopedyczny, pracownia protetyczna, domowa opieka medyczna) - 3

W 2025 roku dodano do ewidencji nowe obiekty (gabinet stomatologiczny oraz poradnię dla kobiet), likwidacji uległ gabinet stomatologiczny i indywidualna praktyka pielęgniarska. Zmianie uległa struktura jednego z podmiotów leczniczych funkcjonujących na terenie powiatu, niepubliczny zakład opieki zdrowotnej przekształcił się w centrum medyczne.

Kontroli poddano 76 obiektów, w których zrealizowano łącznie 113 kontroli.

Analiza wyników kontroli przeprowadzonych w 2025 r. nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą wskazuje, iż stan sanitarno-higieniczny placówek leczniczych systematycznie ulega poprawie.

W ramach nadzoru prowadzonego nad obiektem udzielającym stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych w 2025 roku odbyły się kontrole Szpitala Powiatowego w Nisku:

- ☒ w zakresie dokumentacji obejmującej protokoły kontroli wewnętrznej okresowej i doraźnej oraz zbiorczy raport z tych kontroli za I półrocze 2025r. wraz

z dokonaniem oceny stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii, uwzględniając potencjalne źródła występowania patogenów alarmowych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję administracyjną.

- ☒ w zakresie bieżącego stanu higieniczno-technicznego pomieszczeń, zagadnień dezynfekcji i sterylizacji oraz działalności przeciwepidemicznej przeprowadzono kontrolę kompleksową placówki.

Wydano stosowną decyzję administracyjną dot. stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego pomieszczeń.

W 2025 r. przeprowadzono również 3 kontrole sprawdzające realizację obowiązków nałożonych decyzjami administracyjnymi. Przeprowadzone kontrole wykazały usunięcie nieprawidłowości.

Szpital posiadał wdrożone procedury higieniczne dotyczące dezynfekcji, które aktualizowane są na bieżąco i dostępne dla personelu. Środki dezynfekcyjne zapewnione były w dostatecznej ilości, z aktualnymi datami ważności z uwzględnieniem spektrum działania. Działania prowadzone przez szpital w zakresie zakażeń szpitalnych obejmowały stałe monitorowanie występowania zakażeń i identyfikację czynników ryzyka, rejestrację i analizę ognisk epidemicznych, jak również monitorowanie stosowania antybiotyków i wdrażanie właściwej polityki antybiotykowej przez powołane przez szpital zespoły szpitalne.

W ramach nadzoru nad placówkami medycznymi udzielającymi świadczeń ambulatoryjnych nieprawidłowości stwierdzono podczas kontroli w Poradniach Specjalistycznych oraz Dziale Fizjoterapii - obiekcie zlokalizowanym w Nisku przy ul. Wolności 54. dot. stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego pomieszczeń. W związku z czym wszczęto stosowne postępowanie administracyjne.

W zakresie sterylizacji dokonano oceny procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne. Na koniec roku 2025 - 28 podmiotów leczniczych posiadało na swoim stanie sterylizatory. Były to m.in. gabinety stomatologiczne oraz centralna sterylizatornia szpitalna. W skontrolowanych obiektach w sposób ciągły prowadzona była wewnętrzna kontrola skuteczności procesów sterylizacji obejmująca monitoring parametrów fizycznych, chemicznych i biologicznych. Osoby przeprowadzające dezynfekcję pracowały zgodnie z obowiązującymi w obiektach procedurami.

W placówkach leczniczych pomieszczenia utrzymywane były w dobrym stanie sanitarnym i technicznym. Sprzątanie i dezynfekcja pomieszczeń przeprowadzane były na bieżąco. Sprzęt porządkowy był prawidłowo przechowywany, a środki czystości i dezynfekcyjne właściwie dobrane z zachowaniem daty ważności. Tereny wokół placówek utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Podczas kontroli podejmowane były również działania edukacyjne personelu medycznego w zakresie przestrzegania przez personel zasad postępowania w celu zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom oraz przypominano personelowi medycznemu o uświadamianiu rodzicom istoty szczepień ochronnych.

SZCZEPIENIA OCHRONNE – ANALIZA WYKONAWSTWA SZCZEPIEŃ

Szczepienia ochronne odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu chorobom zakaźnym i ich powikłaniom. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej do zakresu działania Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych, należy między innymi sprawowanie nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych.

Osoby przebywające na obszarze Polskiej są obowiązane do poddania się szczepieniom ochronnym przeciwko chorobom zakaźnym zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. *w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych*.

Corocznie w komunikacie Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych określone są wytyczne dla wykonawców szczepień, dotyczące przeprowadzania szczepień kalendarzowych dzieci i młodzieży.

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu populacji na poziomie 90 -95%). Dzięki odporności zbiorowiskowej szczepienie chroni nie tylko osobę zaszczepioną, ale dodatkowo również najsłabszych, którzy nie mogą być zaszczepieni ze względu na przeciwwskazania.

W 2025 roku nadzór Państwowej Inspekcji Sanitarnej objął realizacją programu szczepień ochronnych (PSO) 10541 dzieci i młodzieży od urodzenia do 20 roku życia.

Szczepienia ochronne w naszym powiecie prowadzone są w 18 podmiotach leczniczych. Podczas przeprowadzonych kontroli w punktach szczepień zwrócono szczególną uwagę na:

- wdrażanie obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych,
- stan zaszczepienia dzieci i młodzieży,
- postępowanie z preparatami szczepionkowymi zgodnie z opracowaną procedurą,
- daty ważności, sposób magazynowania i transportowania preparatów szczepionkowych
- prawidłowe prowadzenie dokumentacji związanej ze szczepieniami ochronnymi,
- prawidłowe opracowanie dokumentacji związanej z niepożądanymi odczynami poszczepiennymi,
- funkcjonowanie monitoringu w urządzeniach chłodniczych służących do przechowywania preparatów szczepionkowych w punktach szczepień.

W placówkach działalności leczniczej szczepionki przechowywane są w lodówkach w temperaturze od +2 do +8C. Prowadzone są rejestry codziennego pomiaru wskazań temperatury w urządzeniach chłodniczych. Placówki posiadają również całodobowy monitoring z funkcją odczytu temperatury i powiadamiania alarmowego (w przypadku odchyień od normy).

Analizę wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w trzech najmłodszych rocznikach w powiecie niżańskim zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w roku 2025 przedstawiono w poniższych tabelach:

l.p	Szczepienie przeciw jednostce chorobowej	2025						
		liczba dzieci ogółem	pierwotne/podstawowe		uzupełniające		ogółem	
			liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	WZW B	278	107	38,4%	98		205	73,7%
2.	Błonica, Tęžec		107	38,4%			107	38,4%
3.	Krztusiec		107	38,4%			107	38,4%
3.	Poliomyelitis		109	39,2%			109	39,2%
4.	Odra, świnka, Różyczka							
5.	Haemophilus Influenze		107	38,4%			107	38,4%
6.	Pneumokoki		134	48,2%			134	48,2%
7.	Rotawirusy		145	52,1%			145	52,1%

Wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci z rocznika 2025

Powyższe procenty uodpornienia nie świadczą o niskim odsetku zaszczepienia. Wynika to z faktu, że rocznik 2025 szczepiony jest na bieżąco wedle urodzeń. Od 2021 roku do obowiązkowych szczepień ochronnych wprowadzono szczepienie p/zakażeniami wywołanym przez rotawirusy w schemacie 3-dawkowym. Pierwszą dawką szczepionki p/rotawirusom szczepione są dzieci po ukończeniu 6 tyg. życia. Pełny cykl szczepienia powinien być zakończony przed ukończeniem 22 tyg. życia.

Szczepienie przeciw jednostce chorobowej	2024						
	liczba dzieci ogółem	pierwotne/podstawowe		uzupełniające		ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
WZW B	338	31	9,2%	290	85,8%	321	95,0%
Błonica, Tęžec		214	63,3%	87	25,7%	301	89,1%
Krztusiec		214	63,3%	87	25,7%	301	89,1%
Poliomyelitis		211	62,4%	89	26,3%	300	88,8%
Odra, świnka, Różyczka		215	63,6%			215	63,6%
Haemophilus Influenze		202	59,8%	87	25,7%	289	85,5%
Pneumokoki		91	26,9%	194	57,4%	285	84,3%
Rotawirusy		326	96,4%			326	96,4%

Wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci z rocznika 2024

Rocznik 2024 uzupełniany jest w roku 2025 w zależności czy dziecko osiągnęło 13-15 miesiąc życia (podlega do Odry, Świnki i Różyczki), oraz 16-18 miesiąc życia (podlega do błonicy, tężca, krztuśca, Haemophilus Influenzae oraz Poliomyelitis. Poziom uodpornienia p/gruźlicy w 2025r. kształtuje się na poziomie 94%, szczepienie to jest wykonywane jeszcze w oddziale noworodkowym w pierwszej dobie życia jeszcze przed wypisem ze szpitala, dlatego odsetek uodpornienia jest wysoki.

Szczepienie przeciw jednostce chorobowej	2023						
	liczba dzieci ogółem	pierwotne/podstawowe		uzupełniające		ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
WZW B	398	19	4,8%	361	90,7%	380	95,5%
Błonica, Tęžec		38	9,5%	321	80,7%	359	90,2%
Krztusiec		38	9,5%	321	80,7%	359	90,2%

Poliomyelitis		42	10,6%	317	79,6%	359	90,2%
Odra, świnka, Różyczka		348	87,4%			348	87,4%
Haemophilus Influenze		16	4,0%	336	84,4%	352	88,4%
Pneumokoki		20	5,0%	373	93,7%	393	98,7%
Rotawirusy							

Wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci z rocznika 2023

W roczniku 2023 uodpornienie przeciwko większości chorób utrzymuje się na podobnym poziomie.

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych tzw. szczepienia zalecane, które nie są finansowane ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia. Z tej formy profilaktyki mogą skorzystać osoby w różnym wieku w zależności od wskazań do stosowania danych preparatów szczepionkowych.

Szczepieniami zalecanymi, finansowanymi ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia zaszczepiono przeciwko nw. chorobom:

- ospie wietrznej – 20 dzieci (szczepienia wykonywane u dzieci uczęszczających do żłobków)
- tężcowi – 862 osoby (po narażeniu – najczęściej po pokąsaniu przez zwierzęta lub po wypadkach).

Od 15 października 2024 r. każda kobieta w ciąży (miedzy 27 a 36 tygodniem) może bezpłatnie zaszczepić się przeciw krztuścowi w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej. To szczepienie chroni kobietę zarówno w ciąży, jak i po porodzie oraz noworodka przed zachorowaniem i hospitalizacją w pierwszych miesiącach życia.

W roku ubiegłym nie zarejestrowano niepożądanych odczynów poszczepiennych, co świadczy o fakcie, że preparaty szczepionkowe są bezpieczne i dobrze tolerowane.

Informacje dotyczące składu każdej szczepionki, w tym substancji pomocniczych, można znaleźć w ulotce dołączonej do każdego opakowania szczepionki. Ponadto zestawienie szczepionek dostępnych na rynku z uwzględnieniem antygenów i substancji pomocniczych wymienionych w ulotce i Charakterystyce Produktu Leczniczego każdej szczepionki można znaleźć na portalu szczepienia.info.

Działania edukacyjne i promocja szczepień ochronnych

Działania w zakresie edukacji i promocji szczepień są kluczowe dla zwiększenia świadomości społecznej na temat znaczenia szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym. Skuteczność szczepień ochronnych promowana jest także przez

pracowników pionu Epidemiologii na stoiskach informacyjno-edukacyjnych, podczas iwentów lokalnych (rozdawanie ulotek, rozmowy indywidualne). W 2025r. uczestniczono w 12 takich spotkaniach. Zorganizowano również konferencję szkoleniową pt. „Budowanie zaufania do szczepień ochronnych przez podstawową opiekę zdrowotną” z udziałem ekspertów w dziedzinie epidemiologii, pediatrii i chorób zakaźnych. Konferencja była skierowana do lekarzy, pielęgniarek, położnych, pracowników ochrony zdrowia uczestniczących w procesie kwalifikacji do szczepień oraz przedstawiciele samorządów lokalnych zainteresowanych tematyką szczepień.

W ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny w poradni K w Nisku, przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące szczepień wśród kobiet w ciąży, prowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych oraz szeroką działalność edukacyjną w mediach społecznościowych.

Realizowano działania w ramach ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej pn. „Jesień bez infekcji”, której celem była promocja szczepień ochronnych przeciwko chorobom infekcyjnym nasilającym się w sezonie jesienno-zimowym (grypa, COVID-19, RSV, krztusiec, pneumokoki). Kampania była skierowana głównie do seniorów, kobiet w ciąży oraz pracowników i pracodawców podmiotów leczniczych.

Zorganizowano akcję informacyjną dla kobiet w ciąży dotyczącą bezpłatnych szczepień przeciwko krztuścowi poprzez dystrybucję materiałów promujących inicjatywę. Odbywały się działania edukacyjne w zakresie szczepień przeciw HPV poprzez realizację pogadarek dla uczniów, prelekcji dla rodziców oraz przekaz medialny. Dystrybuowano również materiały nt. szczepień ochronnych do podmiotów leczniczych.

Podczas kontroli sanitarnych z zakresu szczepień w podmiotach leczniczych informowano lekarzy aby wspierali rodziców w dostępie do wiarygodnych informacji nt. szczepień, aby edukowali rodziców, którzy mają obawy i wątpliwości, ponieważ za negatywnym stosunkiem rodziców do szczepień ochronnych stoi niewiedza na ich temat.

Istotnym źródłem informacji o szczepieniach ochronnych jest strona Państwowego Zakładu Higieny <http://szczepienia.pzh.gov.pl> Duża liczba odwiedzających tę stronę, świadczy o potrzebie prowadzenia portali, dzięki którym opiekunowie mogą uzyskać rzetelną informację na temat szczepień ochronnych.

STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

1. Zakres nadzoru sanitarnego

W roku 2025 w ewidencji PSSE w Nisku znajdowało się 661 zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Liczba zakładów z poszczególnych grup została przedstawiona w tabeli poniżej.

Grupy zakładów	Ewidencja zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
Zakłady produkcji żywności	105
Zakłady obrotu żywnością	378
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	78
Zakłady żywienia typu otwartego	88
miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym sklepy	12
Ogółem	661

Ewidencja zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2025r.

W grupie zakładów produkcji żywności w rejestrze PPIS w Nisku w 2025r znajdowało się: 10 piekarni, 7 ciastkarni, 1 młyn, 17 producentów pierwotnych, 53 producentów pierwotnych i dostawców bezpośrednich, 2 producentów pierwotnych, Rolniczy Handel Detaliczny, dostawców bezpośrednich, 5 producentów żywności w warunkach domowych, 1 RHD, 2 inne wytwórnie żywności, 2 wytwórnie lodów, 5 automatów do lodów;

W grupie zakładów obrotu żywnością znajdowało się: 175 sklepów spożywczych, 19 aptek, 3 magazyny hurtowe, 27 obiektów ruchomych i tymczasowych, 103 środki transportu i 50 innych zakładów obrotu żywnością, 1-importerzy środków spożywczych;

W grupie zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego znajdowało się: 38 restauracji, 40 zakładów małej gastronomii, 9 zakładów małej gastronomii ruchomej lub tymczasowej, 1 gospodarstwo agroturystyczne.

Wśród wpisanych do rejestru PPIS w Nisku zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego znajdowało się 38 stołówek szkolnych, 17 stołówek w przedszkolach, 20

innych zakładów żywienia typu zamkniętego. Liczba zakładów prowadzących usługi cateringowe wyniosła 33.

Ponadto znajdowało się 12 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W roku sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad higieną żywności i żywienia PSSE w Nisku:

- ☒ przeprowadzono 461 kontrole sanitarne zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym 19 kontrole interwencyjne;
- ☒ skontrolowano 315 zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- ☒ zatwierdzono 68 nowych zakładów;
- ☒ wydano 162 decyzje administracyjne ogółem, w wyniku naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym nakazujące poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu i zatwierdzające warunkowo,
- ☒ nałożono 36 mandatów karnych na winnych zaniedbań sanitarnych,
- ☒ skierowano 3 wnioski o ukaranie,
- ☒ Pobrano 187 próbek (w tym 4- próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością), z czego 2 próbki środków spożywczych zostały zakwestionowane.

2. Ogólna ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy prawa żywnościowego w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Kontrole podmiotów działających na rynku spożywczym były prowadzone z częstotliwością wyznaczoną na podstawie analizy ryzyka zidentyfikowanych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, obejmującej w szczególności stan faktyczny, klasyfikację obiektów i zakładów do kategorii niskiego, średniego lub wysokiego ryzyka na podstawie kryteriów oceny sanitarnej.

Przy ocenie warunków sanitarnych kontrolowanych zakładów brano pod uwagę m.in.:

- ☒ stan higieniczny obiektu,

- ❑ stan techniczny i porządkowy pomieszczeń,
- ❑ wyposażenie oraz otoczenie zakładu,
- ❑ jakość i identyfikowalność surowców wykorzystywanych do produkcji,
- ❑ jakość wody stosowanej do przygotowywania żywności,
- ❑ stan zdrowia personelu pracującego w kontakcie z żywnością,
- ❑ gospodarkę odpadami,
- ❑ wdrożenie i stosowanie zasad oraz systemów kontroli wewnętrznej odpowiednio do rodzaju działalności: dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) lub systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP),

Kontrole podmiotów działających na rynku spożywczym były prowadzone z częstotliwością wyznaczoną na podstawie analizy ryzyka zidentyfikowanych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, obejmującej w szczególności stan faktyczny obiektów i zakładów, ich klasyfikację do kategorii niskiego, średniego lub wysokiego ryzyka na podstawie kryteriów oceny sanitarnej.

W 2025r. do kategorii wysokiego ryzyka zakwalifikowano 205 zakładów, co stanowiło ponad 31% wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji PSSE w Nisku.

Podczas oceny warunków sanitarnych kontrolowanych obiektów zwracano szczególną uwagę na wyposażenie zakładu, jego otoczenie, jakość i identyfikowalność surowców wykorzystywanych do produkcji, jakość wody używanej do przygotowywania żywności, ocenę wizualną i/lub laboratoryjną próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, stan zdrowia osób mających kontakt z żywnością, gospodarkę odpadami, wdrożenie i stosowanie systemów kontroli wewnętrznej odpowiednio do rodzaju prowadzonej działalności: dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) lub systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP).

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów był zróżnicowany. Wynika to przede wszystkim z faktu, że przedsiębiorstwa działające na rynku spożywczym stanowią obszerną i różnorodną grupę zakładów produkcyjnych, usługowych, handlowych, transportowych, żywienia zbiorowego oraz związanych z funkcjonowaniem obiektów użyteczności publicznej (szpitale, żłobki, przedszkola, szkoły, domy opieki), zróżnicowaną dodatkowo skalą, etapem poprowadzonej działalności, a także

wielkością infrastrukturalną i kadrową. Na rynku działają i są nadzorowane zarówno obiekty nowoczesne, jak i stare.

Najczęściej stwierdzane w 2025 r. nieprawidłowości dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń i wyposażenia zakładów,
- niewłaściwego sposobu przechowywania środków spożywczych i opakowań, naczyń jednorazowych,
- nieprzestrzegania procedur GHP, GMP, HACCP w zakładzie,
- braku przeszkolenia personelu,
- stosowania do produkcji i sprzedaży środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia,
- niewystarczająca ilość powierzchni roboczych oraz nieodpowiedni rozkład pomieszczeń, niepozwalający na higieniczne przeprowadzanie wszelkich działań żywnościowych,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych nie spełniających wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

W wyniku naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych PPIS w Nisku wydał 162 decyzje administracyjne (nie wydawał decyzji unieruchamiających, zakazujących produkcji lub wprowadzania produktu do obrotu, i zmiany decyzji oraz o stwierdzeniu nieważności) i nałożył 36 mandatów karnych.

W 2025r. PPIS w Nisku skierował do PPWIS 3 wnioski o ukaranie.

Ilość przyjętych interwencji zgodnie z rejestrem wynosiła 19, z czego potwierdzonych 11.

3. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad zakładami żywienia zbiorowego typu otwartego.

Podobnie jak w latach ubiegłych w roku 2025, PPIS w Nisku sprawował nadzór nad obiektami żywienia zbiorowego typu otwartego, które na podstawie przeprowadzonej analizy zagrożeń i ich wpływu na zdrowie ludzi zakwalifikowano do obiektów o wysokim ryzyku zdrowotnym. Biorąc pod uwagę sposoby przygotowania serwowanych posiłków

oraz formy organizacji lokalu gastronomicznego, w tej grupie obiektów możemy wyróżnić:

- restauracje, jadłodajnie, gospody, bary, bufety i kawiarnie - gdzie dania przygotowuje się w całości lub w większym zakresie produkuje się od podstaw, głównie z surowców pierwotnych (rzadziej z półproduktów i gotowych potraw), wymagane jest stosowne zaplecze produkcyjne (kuchnia, magazyny, zmywalnie, zaplecze socjalne dla obsługi), posiłki są serwowane na indywidualne zamówienie, według jadłospisu (w postaci karty dań czy ogólnego wykazu),
- obiekty małej gastronomii ruchomej lub tymczasowej, np.: bary szybkiej obsługi, punkty gastronomiczne, budki, stoiska wolnostojące, a także pojazdy gastronomiczne, gdzie serwujące na wynos przekąski i dania gotowe lub na szybko przyrządzone z półproduktów i gotowych potraw, takie jak: burgery, tortille, hot-dogi, makarony, zapiekanki, sałatki, zupy czy też kanapki, pączki, gofry, lody, napoje ciepłe i zimne, soki itp., prowadzące sprzedaż, często na wynos albo na szybko, na miejscu bądź w ogródku gastronomicznym, jeśli towarzyszy jej zorganizowane miejsce do konsumpcji; ukierunkowane w dużej mierze na konsumentów przebywających na wolnym powietrzu na terenach publicznych, szczególnie aktywne w sezonie letnim na popularnych turystycznie, wypoczynkowo i wakacyjnie, trasach i miejscach pobytu konsumentów, w formie zakładów tymczasowych lub ruchomych, często obiekty bez zaplecza lub z bardzo ograniczonym zapleczem, korzystające z infrastruktury wspólnej dla zespołu lub grupy różnych obiektów.

Na terenie powiatu nizańskiego w roku sprawozdawczym w ewidencji PPIS w Nisku ujętych zostało 88 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym 40 zakładów małej gastronomii - stacjonarnych i 9 zakładów - ruchomych i tymczasowych, 1- gospodarstwo agroturystyczne. Skontrolowanych zostało 75 zakładów, w tym 33 zakłady małej gastronomii. Ogółem przeprowadzono 107 kontroli. W zakładach małej gastronomii przeprowadzono 41 kontroli, w tym 1 kontrolę interwencyjną. Zatwierdzonych zostało 14 nowych zakładów, w tym 7 obiektów małej gastronomii. Ponad 45% zakładów tej kategorii stanowiły obiekty małej gastronomii, typowe zakłady dla obsługi konsumentów w sezonie letnim, które wymagały intensywnego nadzoru organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Przeprowadzane czynności kontrolne oparte były o analizę ryzyka oraz jednolite procedury urzędowej kontroli żywności często miały charakter edukacyjny.

4. Stan sanitarny środków transportu żywności

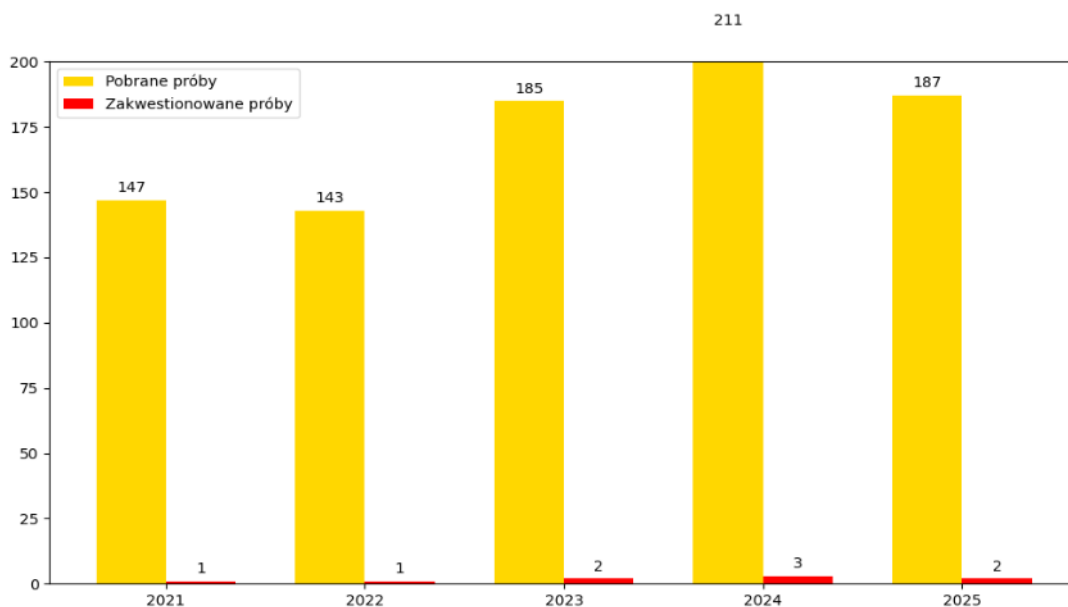
Pod nadzorem PPIS w Nisku znajduje się 103 środki transportu. Wszystkie środki transportu stosują zasady GHP. Podczas kontroli tych obiektów sprawdzano przede wszystkim ich stan sanitarno-techniczny, wyposażenie, zapisy z mycia i dezynfekcji, przestrzeganie zasad higieny, w tym higieny osobistej osób odpowiedzialnych za warunki transportu.

W 2025 r. skontrolowano 3 środki transportu, w tym 1 zatwierdzono. Przeprowadzono 3 kontrole, wydano 1 decyzję zatwierdzającą. Nie przeprowadzono kontroli interwencyjnych. Zakłady produkujące żywność posiadają własne środki transportu wpisane do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

5. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

5.1. Realizacja planu poboru próbek

W 2025 r. pobrano 187 próbek, w tym 4 próbki materiałów do kontaktu z żywnością. Zakres badań obejmował kierunki: mikrobiologia, metale, furan i jego pochodne, gluten, GMO, alkaloidy tropanowe, alkaloidy pirolizydynowe, jod, WWA, witaminy i inne żywieniowe – żywność dla określonych grup, substancje dodatkowe, mikotoksyny, akryloamid, antybiotykooporność, ocena organoleptyczna materiałów do kontaktu z żywnością, migracja specyficzna, migracja globalna, pestycydy, skażenia promieniotwórcze, wartość kaloryczna i zawartość składników odżywczych oraz znakowanie żywności dla określonych grup.

Liczba pobranych prób w latach 2021-2025r.

rok	liczba pobranych prób	liczba zakwestionowanych prób
2021	147	1
2022	143	1
2023	185	2
2024	211	3
2025	187	2

Liczba pobranych prób w latach 2021-2025

5.2. Znakowanie środków spożywczych

Pracownicy PSSE w Nisku w 2025 r. pobrali w celu oceny znakowania 2 próbki, które nie były kwestionowane. Laboratoria wykonujące badania i oceniające znakowanie pobranych próbek zgłosiły 3 uwagi dot. niewłaściwego znakowania, o czym poinformowano pisemnie właściwych terenowo PPIS oraz przeprowadzono postępowanie wyjaśniające u przedsiębiorcy z terenu powiatu niżańskiego.

5.3. Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów oraz zatrucia grzybami

Na nadzorowanym terenie nie ma zakładów, w których przetwarza się grzyby. Uprawnienia klasyfikatora grzybów w PSSE w Nisku posiada 5 osób.

W celu uniknięcia zatruc grzybami w sezonie grzybowym dyżury pełnili klasyfikatorzy, którzy udzielali osobom zainteresowanym porad w zakresie przynależności

gatunkowej grzybów świeżych, rosnących w warunkach naturalnych, zbieranych na potrzeby własne. W 2025r. dokonano oceny grzybów dostarczonych przez mieszkańców powiatu nizańskiego w ilości: 8 szt. – borowik szlachetny jadalny, 2 szt.- borowik sosnowy jadalny, 23 szt. - kania czubajka -jadalna.

Na stronie internetowej Stacji oraz w mediach społecznościowych na bieżąco zamieszczano informacje dot.: bezpłatnych porad nt. grzybów dokonywanych przez klasyfikatorów grzybów świeżych, bezpiecznego grzybobrania, kursu na klasyfikatora grzybów świeżych.

5.4. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF.

PPIS w Nisku w ramach funkcjonowania europejskiego systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach – RASFF podejmował natychmiastowe czynności wyjaśniające i kontrolne w celu wycofania z obrotu żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zagrażających zdrowiu i życiu ludzi.

W roku 2025 r. wpłynęło 6 powiadomień alarmowych RASFF oraz 26 powiadomień informacyjnych RASFF. W związku z otrzymanymi powiadomieniami przeprowadzono łącznie 51 kontroli oraz zgłoszono 2 powiadomienia do systemu RASFF.

5.5. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad bezpieczeństwem zdrowotnym suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności obligatoryjnie wzbogacanej

W ramach urzędowej kontroli żywności dokonywano oceny znakowania suplementów diety w aptekach, obiektach obrotu żywnością oraz oferowanych za pośrednictwem stron internetowych. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

5.6. Badanie żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO)

W ramach realizacji *Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu* w 2025 r. pobrano do badania w kierunku GMO, organoleptyka i znakowanie 1 próbkę pn. Wafle kukurydziane o smaku serowym, próbka ta nie uległa zakwestionowaniu.

5.6.2. Żywność dla określonych grup

W ramach nadzoru nad żywnością dla określonych grup w 2025 r. pobrano 4 próbki do badań w kierunku organoleptyki, znakowania, oznaczania wapnia, żelaza, cynku, witaminy A, witaminy C, witaminy D, **metali** kadmu, ołowiu i niklu. Żadna z pobranych próbek nie została zakwestionowana.

5.6.3. Żywność obligatoryjnie wzbogacana

Zgodnie z Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu zgodnie z rozporządzeniem MZ z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności pobrano do badania sól spożywczą warzoną i sól kujawską warzoną spożywczą jodowaną (jodan potasu KJO₃, organoleptyka, znakowanie) Próbki te nie uległy zakwestionowaniu.

5. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu żywnością

Oceny zgodności materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością dokonywano na podstawie okazanych dokumentów (m.in. deklaracji zgodności) używanych w procesach produkcyjnych w nadzorowanych zakładach. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. W roku 2025 r. pobrano 4 próbki do badania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu żywnością.

7. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego typu zamkniętego

7.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach

Pod nadzorem PPIS w Nisku znajduje się blok żywienia w Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku - Szpitalu Powiatowym im. PCK w Nisku. W 2025r. przeprowadzono w tym obiekcie 2 kontrole dot. wdrożonego systemu HACCP i zapewnienia całodziennego wyżywienia pacjentów. Dokonano również oceny stanu żywienia pacjentów, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego. Przeprowadzona przy pomocy arkusza punktowego ocena jadłospisu dekadowego objętego kontrolą pokazała wynik prawidłowy. Wydano 2 decyzje rachunkowe oraz 1 nakazującą usunięcie nieprawidłowości.

7.2. Żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

W ewidencji PPIS w Nisku znajduje się 38 stołówek szkolnych, w tym 21 w systemie cateringowym, 17 stołówek w przedszkolach, w tym 11 w systemie cateringowym, 1 stołówka w internacie w systemie cateringowym oraz 2 stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych, w tym 1 w systemie cateringowym.

W trakcie przeprowadzanych urzędowych kontroli żywności w tych obiektach dokonywano sprawdzenia spełnienia wymaganych warunków bezpieczeństwa żywności, w tym warunków sanitarno-higienicznych miejsc, w których przygotowuje się, wydaje i spożywa posiłki oraz standardów żywienia dzieci i młodzieży, w szczególności pod kątem wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Przeprowadzono 23 kontrole w stołówkach szkolnych, w tym 8 kontroli stołówek w systemie cateringowym. Ponadto przeprowadzono 14 kontroli stołówek w przedszkolach, w tym 6 kontroli w stołówkach w systemie cateringowym.

Ocenę sposobu żywienia przeprowadzano na podstawie: oceny jadłospisów, zestawień dekadowych produktów i wyników badań laboratoryjnych pobieranych próbek posiłków, w aspekcie jakościowym, ilościowym oraz wartości energetycznej i odżywczej posiłków, w porównaniu z normami żywienia opracowanymi dla odpowiednich grup wiekowych dla populacji polskiej.

Do badania w kierunku oznaczenia wartości kalorycznej oraz wartości składników odżywczych pobrano 2 próbki posiłku obiadowego w bloku żywienia w stołówce szkolnej oraz 1 próbkę posiłku w punkcie wydawania posiłków w szkole podstawowej. Próbki te nie uległy zakwestionowaniu.

Szczególną uwagę zwracano również na asortyment oferowanych do sprzedaży środków spożywczych w sklepikach, kioskach oraz automatach vendingowych, zlokalizowanych na terenie placówek oświatowych. Sprawdzano czy oferowane do sprzedaży środki odpowiadają przepisom rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach oraz przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku w 2025 r. wystosował pismo do nadzorowanych jednostek systemu oświaty w którym przypomniał, że w grudniu 2024 r. ukazała się nowa edycja „Norm Żywienia dla populacji Polski” wydana przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – PIB oraz że organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej będą w dalszym ciągu będą dokonywać oceny zgodności żywienia dzieci i młodzieży z wymogami zawartymi w rozporządzeniu MZ z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Ponadto w związku ze zgłoszoną interwencją związaną z podejrzeniem zatrucia pokarmowego przeprowadzono 4 kontrole (2 kontrole w PWP i 2 kontrole w aneksach kuchennych). W trakcie prowadzonych działań kontrolnych pobrano wymazy czystościowe z naczyń, powierzchni i sprzętu, które to nie uległy zakwestionowaniu. Wydano 1 decyzję administracyjną na poprawę stanu sanitarno-technicznego oraz nałożono 2 grzywny w drodze mandatu karnego. Stwierdzone uchybienia nie były uchybieniami mogącymi sprzyjać wystąpieniu zatrucia pokarmowego.

8. Ocena małej gastronomii i żywienia zbiorowego w okresie letnim (AKCJA LATO)

W analizowanym okresie na terenie powiatu nizańskiego przeprowadzono 36 kontroli, z czego: 22 w zakładach małej gastronomii (3 w obiektach tymczasowych i ruchomych), 14 w zakładach żywienia zbiorowego obsługujących zorganizowany wypoczynek t.j. obozy, kolonie, wczasy, turnusy wypoczynkowe itp.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- zniszczone ściany i sufity w pomieszczeniach zakładu (trudne do mycia i dezynfekcji),
- zniszczone blaty stołów roboczych w kuchni głównej,
- niewłaściwe przechowywanie opakowań jednorazowego użytku, bez zabezpieczenia przed wtórnym zanieczyszczeniem,
- brak przeszkolenia pracowników z zasad HACCP,
- brak środków do mycia i dezynfekcji rąk,
- niewłaściwe przechowywanie sprzętu porządkowego,
- niewłaściwe przechowywanie odzieży wierzchniej pracowników,
- brak aktualnych zapisów wynikających z procedur HACCP,

- zły stan sanitarno-techniczny regałów w magazynie produktów suchych.

W ramach Akcji Lato przeprowadzono również szereg działań edukacyjno-informacyjnych, które dot. zasadności zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego, przestrzegania podstawowych zasad higieny na każdym etapie przygotowywania, serwowania i magazynowania (GHP), dat ważności produktów żywnościowych, właściwego przechowywania środków spożywczych zgodnie z zaleceniami producenta, właściwego przeprowadzania procesów mycia i dezynfekcji powierzchni sprzętu przed i po przygotowywaniu posiłków, właściwego zabezpieczania sprzętu kuchennego przed owadami, gryzoniami i innymi zwierzętami oraz jak ważna jest gospodarka odpadami. Informowano również o rodzaju składników alergicznych mogących występować w żywności oraz o obowiązku udzielania informacji na temat alergenów obecnych w daniach. W trakcie przeprowadzanych kontroli na obozach/koloniach pracownicy prowadzili dystrybucję materiałów edukacyjnych pochodzących ze strony internetowej <https://www.efsa.europa.eu/pl/safe2eat> dot. m.in. właściwego obchodzenia się z żywnością, zatruc pokarmowych, alergenów, dat ważności żywności oraz ulotek tj: „Talerz Zdrowego Żywienia”, „pożywna zupa pełna smaku i energii, „jem zdrowo i kolorowo”.

Ponadto pracownicy edukowali uczestników wycieczki letniej i ich opiekunów jak podejmować świadome decyzje dotyczące tego, jaką żywność kupować, spożywać oraz z jakich produktów spożywczych korzystać w bezpieczny i zdrowy sposób każdego dnia.

W ramach „Akcji Lato” prowadzono również czynności kontrolne w miejscowościach turystycznych, w czasie wzmożonego ruchu turystycznego w godzinach popołudniowych i w weekendy. Obiekty do kontroli typowano na podstawie oceny ryzyka z uwzględnieniem zakresu prowadzonej działalności, rozmiarów działalności oraz dotychczasowej historii zakładu. W ramach urzędowej kontroli żywności pobrano również do badania laboratoryjnego próby w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych tj.: 5 prób lodów na bazie wody, 5 prób lodów na bazie mleka oraz 5 prób lodów z automatu. Pobrane próby nie uległy zakwestionowaniu.

9. Akcje specjalne prowadzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną woj. podkarpackiego

9.1. Akcja kontrolna dotycząca warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych w okresie 26.06.2025r. do 30.09.2025r.

W nawiązaniu do ogólnych kierunków działań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2025r. w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w sezonie letnim przeprowadzono łącznie 13 kontroli w zakresie warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych, które nie wykazały nieprawidłowości. Kontrole te zostały przeprowadzone w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym w małych gastronomiach oraz w zakładach obrotu żywnością, w tym w sklepach spożywczych.

9.2. Akcja kontrolna dotycząca sprzedaży żywności nieodpowiadającej wymaganiom prawnym w automatach vendingowych w szkołach na terenie woj. podkarpackiego

Na terenie powiatu niżańskiego znajdowało się 21 automatów vendingowych w szkołach. W 2025 r. przeprowadzono 9 kontroli automatów vendingowych, z czego dwie kontrole przeprowadzono w związku z otrzymanymi interwencjami. Interwencje te zakwalifikowano jako interwencje pilne. Na właścicieli trzech automatów vendingowych skierowano wnioski o ukaranie za wprowadzanie do sprzedaży środków nie spełniających wymagań rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Ponadto wystosowano pismo przypominające do dyrektorów szkół i przedszkoli aby w dalszym ciągu zwracali szczególną uwagę na asortyment sklepików/kiosków szkolnych i automatów vendingowych zlokalizowanych na terenie placówek oświatowych oraz na etapie udzielenia zgody na działalność sklepiku/kiosku/uruchomienia automatów vendingowych na terenie placówki każdorazowo sprawdzali, czy dany przedsiębiorca posiada stosowną decyzję wydaną przez właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego bądź wpis do rejestru zakładów będących pod nadzorem organów urzędowej kontroli żywności, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25.08.2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi stanowi podstawowy element niezbędny do życia oraz prawidłowego funkcjonowania organizmu, a jej jakość ma bezpośredni wpływ na zdrowie publiczne. Zapewnienie mieszkańcom powiatu bezpiecznej mikrobiologicznie i fizykochemicznie wody jest jednym z kluczowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ocena sanitarna przedstawia wyniki nadzoru prowadzonego nad jakością wody dostarczanej z urządzeń wodociągowych,

uwzględniając zgodność parametrów z obowiązującymi wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na terenie powiatu nizańskiego wyodrębniono 12 stref zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w których funkcjonuje 13 urządzeń wodociągowych pozyskujących wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z ujęć wód podziemnych czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Ujęcia wód podziemnych (wgłębnych) są uznawane za znacznie bezpieczniejsze niż ujęcia wód powierzchniowych. Wynika to przede wszystkim z naturalnych procesów filtracji zachodzących w warstwach geologicznych, lepszej ochrony przed zanieczyszczeniami pochodzenia środowiskowego i antropogenicznego oraz większej stabilności składu chemicznego wód podziemnych. Przedmiotem kontroli prowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej był oprócz jakości wody podawanej stan sanitarno-techniczny infrastruktury wodociągowej. Podobnie jak w latach ubiegłych skontrolowano wszystkie wodociągi sieciowe. Przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych, w trakcie których wzorem lat ubiegłych prowadzono działania informacyjne podnoszące świadomość producentów wody w zakresie m.in.:

- ☒ utrzymania właściwego stanu higieniczno - sanitarnego i technicznego pomieszczeń i urządzeń wodociągowych,
- ☒ stosowania odpowiednich materiałów do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- ☒ informowania konsumentów o jakości wody przez dostawców wody,
- ☒ realizacji harmonogramów badań wody przez dostawcę wody.

Podczas kontroli informowano przedsiębiorstwa o konieczności aktualizowania procedur bezpieczeństwa wody dotyczących zabezpieczenia infrastruktury wodociągowej na wypadek zagrożenia chemicznego lub mikrobiologicznego oraz rozwiązań w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych.

Nieprawidłowości stwierdzono podczas kontroli dwóch wodociągów w Zarzeczcu i Nowosielcu. Wydano decyzje administracyjne dot. nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego podłogi w hali technologicznej i chlorowni w stacji uzdatniania wody w Zarzeczcu oraz powierzchni zewnętrznej obudowy zbiornika wody czystej. W stacji uzdatniania wody w Nowosielcu stwierdzono natomiast niewłaściwy stan ścian i zewnętrznej konstrukcji zbiorników do rozrabiania wapna w pomieszczeniu dozowania wapna, ścian w oraz ogrodzenia terenu strefy ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych.

W 2025r. przeprowadzono modernizację stacji uzdatniania wody w Hucie Krzeszowskiej w ramach zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa, modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu poprawy jakości systemów zaopatrzenia w wodę i likwidacji strat wody na terenie gminy Harasiuki.”

Stacja uzdatniania wody w Hucie Krzeszowskiej

Stałą dezynfekcję wody zastosowano w trzech wodociągach: podchlorynem sodu - wodociągi Nisko, Zarzecze i Nowosielec oraz promieniami UV – wodociągi Zarzecze i Nowosielec. Pozostałe wodociągi dezynfekowane są podchlorynem sodu okresowo lub według zaleceń. Występująca ponadnormatywna zawartość związków żelaza oraz manganu w ujmowanej wodzie podziemnej w większości wodociągów na terenie powiatu wymaga stałego stosowania procesów napowietrzania i filtracji, w niektórych wodociągach również korekty pH wody i koagulacji.

Wodociąg	Średnia produkcja wody m³/d	Sposób uzdatniania / dezynfekcja
Sigielki	556	<i>Brak uzdatniania / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń</i>
Rudnik nad Sanem ul. Stróżańska	530	<i>Napowietrzanie, korekta pH, filtracja / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń</i>
Rudnik nad Sanem ul. Chopina	411	<i>Napowietrzanie, korekta pH, filtracja / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń</i>
Jarocin	338	<i>Napowietrzanie, filtracja / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń</i>
Katy	188	<i>Napowietrzanie, filtracja / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń</i>
Nowa Wieś / Sieraków	215/114	<i>Korekta pH / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń Napowietrzanie, filtracja, koagulacja / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń</i>
Huta Krzeszowska	162	<i>Napowietrzanie, filtracja / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń / stała dezynfekcja promieniami UV</i>
Bieliniec	727	<i>Napowietrzanie, filtracja, koagulacja / dezynfekcja podchlorynem sodu wg zaleceń</i>
Zarzecze	267	<i>Napowietrzanie, filtracja / stała dezynfekcja podchlorynem sodu / stała dezynfekcja promieniami UV</i>
Nowosielec	143	<i>Napowietrzanie, korekta pH i barwy, filtracja / stała dezynfekcja podchlorynem sodu / stała dezynfekcja promieniami UV</i>
Jeżowe	1165	<i>Napowietrzanie, filtracja / okresowo dezynfekcja podchlorynem sodu</i>
Nisko	1664	<i>Napowietrzanie, sedymentacja, filtracja, koagulacja / stała dezynfekcja podchlorynem sodu</i>

Wykaz wodociągów sieciowych w powiecie nizańskim

Na zaopatrywanym przez ww. urządzenia wodociągowe obszarze znajduje się 111 punktów zgodności, w których pobierane są do badań próbki wody do spożycia. Punkty zgodności są równomiernie rozmieszczone w strefach zaopatrzenia, a przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne zadeklarowały w stosunku do nich spełnienie wymagań dla badanych parametrów określonych w rozporządzeniu. W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Nisku oraz wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez producentów wody w 2025r. pobrano 151 próbek wody do badań. Zakres badań obejmował parametry grupy A oraz B - zgodnie z ww. rozporządzeniem.

Prowadzona przez producentów wody wewnętrzna kontrola jakości wody dostarczanej konsumentom z wodociągów sieciowych była zgodna z zakresem i częstotliwością określonymi w ww. rozporządzeniu oraz sporządzonym na tej podstawie harmonogramem pobierania próbek wody na 2025r., uzgodnionym z PPIS w Nisku.

Według danych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku, pozyskanych od wszystkich producentów wody w 2025r. z wody dostarczanej z wyżej wymienionych wodociągów korzystało ok. 62,4 tys. konsumentów, co stanowi ponad 98% mieszkańców powiatu niżańskiego. Pozostali mieszkańcy zaopatrywali się w wodę przeznaczoną do spożycia z ujęć indywidualnych.

Na jakość wody podawanej z wodociągów sieciowych składają się między innymi działania przedsiębiorstw wodociągowych, którzy zgodnie z obowiązującymi przepisami w ramach kontroli wewnętrznej monitorują parametry mikrobiologiczne i fizykochemiczne wody z określoną częstotliwością oraz działania podejmowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, która od lat prowadzi systematyczne badania jakości wody i konsekwentnie egzekwuje jej poprawę w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości.

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia	Parametry przekroczone w 2025r.
Rudnik nad Sanem ul. Stróżańska	<i>ogólna liczba mikroorganizmów barwa, mętność</i>
Sigielki	<i>azotany, bakterie grupy coli</i>
Bieliniec	<i>barwa, mętność</i>
Huta Krzeszowska	<i>żelazo, mętność</i>
Jeżowe	<i>mętność</i>
Nowosielec	<i>suma chloranów i chlorynów, trichlorometan</i>
Nisko	<i>ogólna liczba mikroorganizmów</i>

Wykaz wodociągów ze stwierdzonymi przekroczeniami monitorowanych parametrów w 2025r.

W 2025r. wystąpiło jednorazowe pogorszenie jakości wody do spożycia przez ludzi z **wodociągu w Rudniku nad Sanem przy ul. Stróżańskiej** pod względem mikrobiologicznym. W związku z tym wydano decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi ze względu ponadnormatywną ilość ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C. Zalecono używanie wody przeznaczonej do spożycia po jej przegotowaniu. W pobranej próbce przekroczona była też barwa i mętność. Przedsiębiorstwo niezwłocznie rozpoczęło chlorowanie, a następnego dnia płukanie sieci wodociągowej. Badania próbek pobranych trzy dni po wydaniu decyzji nie wykazały przekroczeń parametrów mikrobiologicznych. Również analiza próbki pobranej w ramach nadzoru sanitarnego po zakończonych działaniach naprawczych nie wykazała nieprawidłowości.

W próbce wody z **wodociągu w Sigielkach** stwierdzono ponadnormatywną zawartość azotanów (wartość 54 mg/l przy dopuszczalnej 50 mg/l). Przedstawione przez przedsiębiorstwo wodociągowe sprawozdanie z badań kolejnej próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej wykazało zawartość azotanów mieszczącą się w normie. W jednej próbce z tego wodociągu stwierdzono obecność bakterii grupy coli. Po otrzymaniu powiadomienia od laboratorium producent wody niezwłocznie pobrał ponowną próbkę w tym samym punkcie zgodności — nie stwierdzono przekroczeń. Zgodnie z wyjaśnieniami przedsiębiorstwa przyczyną incydentu mógł być zbyt krótki przepływ wody przed pobraniem próbki.

W wodzie podawanej z **wodociągów w Bielińcu, Hucie Krzeszowskiej i Jeżowem** wystąpiły krótkotrwałe przekroczenia parametrów fizykochemicznych: barwy, mętności i żelaza. Producenci wody podejmowali bez zbędnej zwłoki działania mające na celu poprawę jakości wody i przekazywali sprawozdania z badań potwierdzające ich skuteczność. Niewielkie przekroczenia tych parametrów nie miały wpływu na zdrowie konsumentów, mogły natomiast wpływać na cechy organoleptyczne wody.

W wodzie podawanej z **wodociągu w Nowosielcu** stwierdzono jednorazowe przekroczenie w zakresie parametrów fizykochemicznych tj. sumy chloranów i chlorynów oraz trichlorometanu. Przedsiębiorstwo wodociągowe podjęło natychmiastowe działania naprawcze, w tym płukanie instalacji wewnętrznej w budynku, w którym wystąpiły przekroczenia oraz płukanie sieci wodociągowej. Badania trzech próbek pobranych z punktów zgodności zlokalizowanych w różnych miejscach sieci nie wykazały nieprawidłowych zmian. Przekroczone parametry są produktami ubocznymi dezynfekcji wody preparatami zawierającymi związki chloru.

Monitorowanie ich stężeń w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest niezbędne dla zapewnienia zgodności jej jakości z obowiązującymi wymaganiami oraz dla umożliwienia szybkiej identyfikacji i eliminacji zagrożeń zdrowotnych.

W wodzie podawanej z **wodociągu w Nisku** odnotowano w jednej próbce nieznacznie ponadnormatywną ilość ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C. Pobrana dodatkowa próbka wody w ramach kontroli wewnętrznej w tym samym punkcie nie wykazała przekroczeń.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyniki badań wody przeznaczonej do spożycia, wykonanych w 2025r. oraz mając na względzie, że stwierdzone przekroczenia parametrów monitorowanych były krótkotrwałe i nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia, mieszkańcy powiatu niżańskiego korzystający z wody wodociągowej, spożywali wodę dobrej jakości, ocenioną na koniec 2025r. jako przydatną do spożycia przez ludzi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, PPIS w Nisku w ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody wydawał okresowe i obszarowe oceny jakości wody.

Pod nadzorem PPIS w Nisku znajduje się wodociąg lokalny zaopatrujący w wodę Szpital Powiatowy w Nisku. W 2025r. rozpoczęto prace związane z montażem dwóch zbiorników wody czystej. Dokonano weryfikacji materiałów zastosowanych do dystrybucji wody i stwierdzono, że nie uwalniają do wody niebezpiecznych substancji, które mogłyby negatywnie wpływać na jakość wody. Przeprowadzona kontrola stanu sanitarno-technicznego wodociągu nie wykazała nieprawidłowości. Jakość wody z tego wodociągu przez cały rok odpowiadała obowiązującym normom. Udzielano licznych informacji przedsiębiorstwom wodociągowym dot. m.in. realizacji harmonogramów pobierania próbek wody, obowiązku informowania konsumentów o jakości wody oraz konieczności wykonywania badań jej jakości każdorazowo po wystąpieniu okoliczności mogących wpływać na jej parametry, zwłaszcza w przypadku awarii sieci wodociągowych, ich wymiany czy oddania do użytkowania nowego odcinka, co przyczyniło się do wzrostu świadomości producentów wody. W efekcie działania te bezpośrednio przekładają się na poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów korzystających z wody wodociągowej.

Podsumowując, bezpieczeństwo sanitarne związane z zaopatrzeniem ludności w wodę przeznaczoną do spożycia na nadzorowanym obszarze w 2025 roku utrzymywało się na dobrym i stabilnym poziomie.

BADANIA W KIERUNKU LEGIONELLA SP.

W 2025r. pobrano w ramach nadzoru sanitarnego próbki ciepłej wody użytkowej do badań w kierunku *Legionella sp.* w: Szpitalu Powiatowym w Nisku, Domu Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr od Aniołów w Jeżowem, internacie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rudniku nad Sanem i internacie Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej w Nisku. Bakterie te stanowią zagrożenie dla ludzi, jedynie gdy dostaną się do dróg oddechowych poprzez wdychanie powietrza,

w którym znajduje się aerozol skażonej bakteriami wody (mgła wodna powstała w wyniku rozprysku wody). Narażone są głównie osoby starsze, przewlekle chorzy i osoby z osłabionym układem odpornościowym. Średnie skażenie ciepłej wody użytkowej bakteriami *Legionella sp.* stwierdzono w internacie RCEZ w Nisku. Zgodnie z wyjaśnieniami zarządzającego obiektem dokonano przeglądu technicznego sieci wodociągowej i sprawdzono temp. wody. Wykonano również dezynfekcję instalacji ciepłej wody użytkowej z wykorzystaniem kwasu podchlorawego. Badania kolejnych próbek nie wykazały przekroczeń.

OCENA JAKOŚCI WODY W KĄPIELISKU

Zalew Podwolina

Od 2021 roku PPIS w Nisku nadzoruje Kąpielisko Miejskie Podwolina znajdujące się przy ul. Dąbrowskiego w Nisku, zorganizowane na sztucznym zbiorniku wodnym pełniącym rolę zbiornika rekreacyjno - retencyjnego. Organizatorem kąpieliska jest Zarząd Budyneków Komunalnych i Zieleni Miejskiej w Nisku. Stan sanitarny

infrastruktury kąpieliska tak jak w latach ubiegłych nie budził zastrzeżeń. Teren obiektu

był uporządkowany, piasek na plaży utrzymany w należytej czystości. Wydzielono strefę dla kąpiących się (100 m linii brzegowej) wraz z wyznaczoną strefą dla najmłodszych dzieci. Nad bezpieczeństwem kąpiących się, w godzinach otwarcia kąpieliska czuwali ratownicy. Kąpielisko było prawidłowo oznakowane przez organizatora. W celu zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się, harmonogram poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora kąpieliska, obejmował trzy terminy ustalone tak, aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca. Pracownicy higieny komunalnej w ramach kontroli urzędowej pobrali próbkę wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego. Na podstawie sprawozdań z badań, PPIS w Nisku dokonywał bieżących ocen jakości wody w kąpielisku i informował organizatora kąpieliska oraz Burmistrza Gminy i Miasta Nisko o jakości wody do kąpeli. Dane na ten temat były aktualizowane w internetowym serwisie kąpieliskowym.

KĄPIELISKA   INFORMACJE   [SZUKAJ KĄPIELISKA](#)

[Powrót do listy](#)

Kąpielisko Podwolina

Adres
Nisko,
woj. podkarpackie, pow. niżański

Akwen
Zbiornik retencyjny Podwolina

Długość linii brzegowej
100m

Sezon kąpielowy
12/06/2025 - 31/08/2025

Godziny otwarcia
10:00 - 18:00

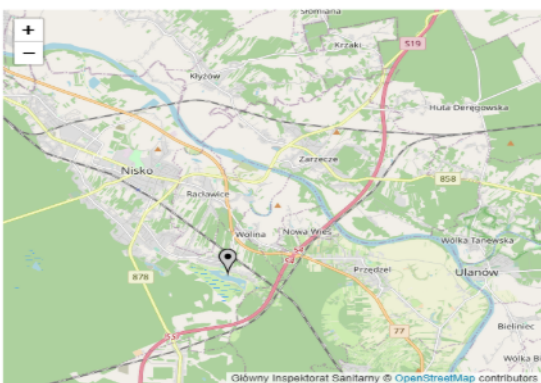
Ocena wody

Brak oceny wody lub kąpielisko zamknięte.

[Pokaż oceny wody w kąpielisku](#)

2025	2024	2023	2022	2021										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>DATA OCENY</th> <th>OCENA</th> <th>E. COLI</th> <th>ENTEROKOKI</th> <th>DATA NASTĘPNEGO BADANIA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>12/08/2025</td> <td>Woda przydatna do kąpeli</td> <td>15</td> <td>46</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	DATA OCENY	OCENA	E. COLI	ENTEROKOKI	DATA NASTĘPNEGO BADANIA	12/08/2025	Woda przydatna do kąpeli	15	46					
DATA OCENY	OCENA	E. COLI	ENTEROKOKI	DATA NASTĘPNEGO BADANIA										
12/08/2025	Woda przydatna do kąpeli	15	46											

MAPA   NAJBLIŻSZE KĄPIELISKA

Widok szczegółowego raportu dla wybranego kąpieliska

Po sezonie kąpielowym 2025, na podstawie czteroletniego zestawu danych o jakości wody w kąpielisku, PPIS w Nisku dokonał klasyfikacji jakości wody w kąpielisku miejskim Podwolina, określając jej jakość jako dobrą.

Na terenie powiatu niżańskiego w 2025 roku nie funkcjonowały miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Prowadzenie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej stanowi jeden z kluczowych elementów działań mających na celu ochronę zdrowia publicznego. Systematyczny nadzór pozwala na szybkie wykrywanie nieprawidłowości, egzekwowanie przepisów oraz podejmowanie działań prewencyjnych, co w efekcie wpływa na poprawę bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

1. Salony fryzjerskie, barberskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

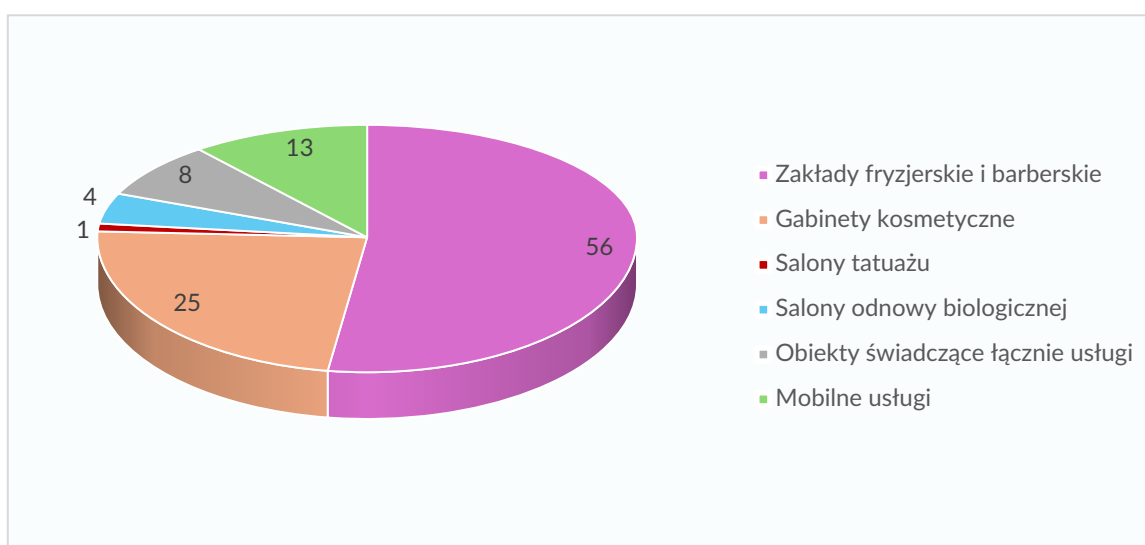
Nadzór sanitarny nad salonami branży beauty stanowi istotny element działań zapobiegających zagrożeniom zdrowia publicznego. Obiekty te świadczą usługi, które często wiążą się z bliskim kontaktem z klientem, a w przypadku zabiegów naruszających ciągłość tkanek – także z podwyższonym ryzykiem przeniesienia zakażeń. Dlatego kontrola warunków higienicznych, prawidłowej dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, gospodarki odpadami oraz sposobu wykonywania zabiegów jest kluczowa dla zapewnienia bezpieczeństwa zarówno klientów, jak i personelu. Prowadzony nadzór umożliwia ocenę przestrzegania obowiązujących przepisów oraz identyfikację obszarów wymagających poprawy, co przyczynia się do podnoszenia jakości usług i ograniczania ryzyka zdrowotnego.

W salonach kosmetycznych świadczących usługi z naruszeniem ciągłości tkanek prowadzono sterylizację narzędzi wielorazowego użytku. Do wykonywania zabiegów stosowano wyłącznie jałowe materiały i narzędzia, przechowywane w oddzielnych pakietach sterylizacyjnych zabezpieczających je przed wtórnym skażeniem. Większość zakładów kosmetycznych wyposażona była w autoklawy, natomiast pozostałe obiekty posiadały zawarte umowy z podmiotami zewnętrznymi świadczącymi usługi sterylizacji. Pranie brudnej bielizny (fartuchów, pelerynek,

ręczników) właściciele zakładów wykonywali we własnym zakresie, poza miejscem świadczenia usług. Stosowanie bielizny jednorazowego użytku dodatkowo ogranicza ryzyko przeniesienia zanieczyszczeń.

Na koniec roku 2025r. w ewidencji PPIS w Nisku w tej grupie obiektów znajdowało się:

- ☒ 56 zakładów fryzjerskich i barberskich,
- ☒ 25 gabinetów kosmetycznych,
- ☒ 1 salon tatuażu,
- ☒ 4 salony odnowy biologicznej,
- ☒ 8 obiektów świadczących łącznie powyższe usługi,
- ☒ 13 mobilnych działalności świadczących usługi z branży beauty.

Obiekty branży beauty na terenie powiatu niżańskiego w 2025r.

Skontrolowano łącznie 75 zakładów. Kontrole obejmowały ocenę stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i wyposażenia oraz sprawdzenie zgodności postępowania z obowiązującymi procedurami mającymi na celu zapobieganie przenoszeniu zakażeń i chorób zakaźnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących stanu sanitarno-technicznego kontrolowanych obiektów. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę w związku z anonimową interwencją dotyczącą niewłaściwego postępowania z narzędziami fryzjerskimi podczas świadczenia usług. Zgłoszone zarzuty nie potwierdziły się. W trakcie kontroli przeprowadzonej w dniu otrzymania zgłoszenia nie stwierdzono uchybień.

W 2025r. otwartych zostało 12 nowych działalności z tej branży.

Podejmowane działania edukacyjne przyczyniają się do zwiększenia standardu świadczenia usług i przestrzegania procedur zapewniających ochronę przed przenoszeniem chorób zakaźnych i zakażeń. W 2025r. wydano 13 pozytywnych opinii sanitarnych dot. takich procedur.

Kontrole solariów prowadzono w związku z ustawą z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium, zwracając uwagę na ochronę ludzi przed szkodliwym oddziaływaniem promieniowania ultrafioletowego. Sprawdzano m.in. obowiązek umieszczania w miejscu udostępniania solarium czytelnej i widocznej informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia, przestrzeganie zakazu reklamy i promocji usług. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

2. Obiekty hotelarskie – hotele, pola biwakowe i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

Rysunek 1 Dom na Łące Wólka Tanewska

W ewidencji PPIS w Nisku na koniec roku sprawozdawczego znajdowały się 24 obiekty, w których świadczone usługi noclegowe (w tym 1 hotel, 1 pole biwakowe i 14 gospodarstw agroturystycznych). W 2025r. przeprowadzono kontrole 10 obiektów należących do tej kategorii. Zakres przeprowadzonych kontroli obejmował m.in.: ocenę bieżącego stanu czystości i higieny pomieszczeń oraz terenu wokół obiektów, sposób postępowania z czystą i brudną bielizną oraz pościelą, stosowane procedury utrzymania czystości, w tym zaopatrzenie w środki czystości i preparaty dezynfekcyjne oraz warunki ich przechowywania, a także gospodarkę ściekową i odpadową. Podczas kontroli przypominano właścicielom obiektów o konieczności utrzymania właściwego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz urządzeń, a także o zasadach prawidłowej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia bakterii z rodzaju *Legionella* sp. Udzielano również

zaleceń dotyczących właściwego utrzymania i eksploatacji systemów wentylacji i klimatyzacji. W wyniku przeprowadzonych działań nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Inne obiekty użyteczności publicznej

Inne obiekty użyteczności publicznej obejmują m.in. domy pomocy społecznej i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, ustępy publiczne, tereny rekreacyjne, ośrodki kultury, obiekty sportowe, sceny plenerowe, świetlice wiejskie, stacje paliw, miejsca obsługi podróżnych przy drogach szybkiego ruchu, przystanki i środki transportu publicznego.

W trakcie prowadzonych kontroli stwierdzono w jednym obiekcie nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny powierzchni ścian. Wydano decyzję administracyjną.

W ewidencji ujęto 16 placów zabaw z piaskownicami, 1 park podworski i 9 obiektów sportowych. Skontrolowano 5 placów zabaw należących do SBM w Stalowej Woli Administracja Osiedla Nr 2 w Nisku. Wszystkie place zabaw były ogrodzone, posiadały regulaminy obowiązujące użytkowników umieszczone w widocznych miejscach. Kosze na odpady komunalne w wystarczającej ilości. Wymiana piasku w piaskownicach wykonana była przed sezonem letnim. Podczas kontroli tych obiektów nie odnotowano nieprawidłowości.

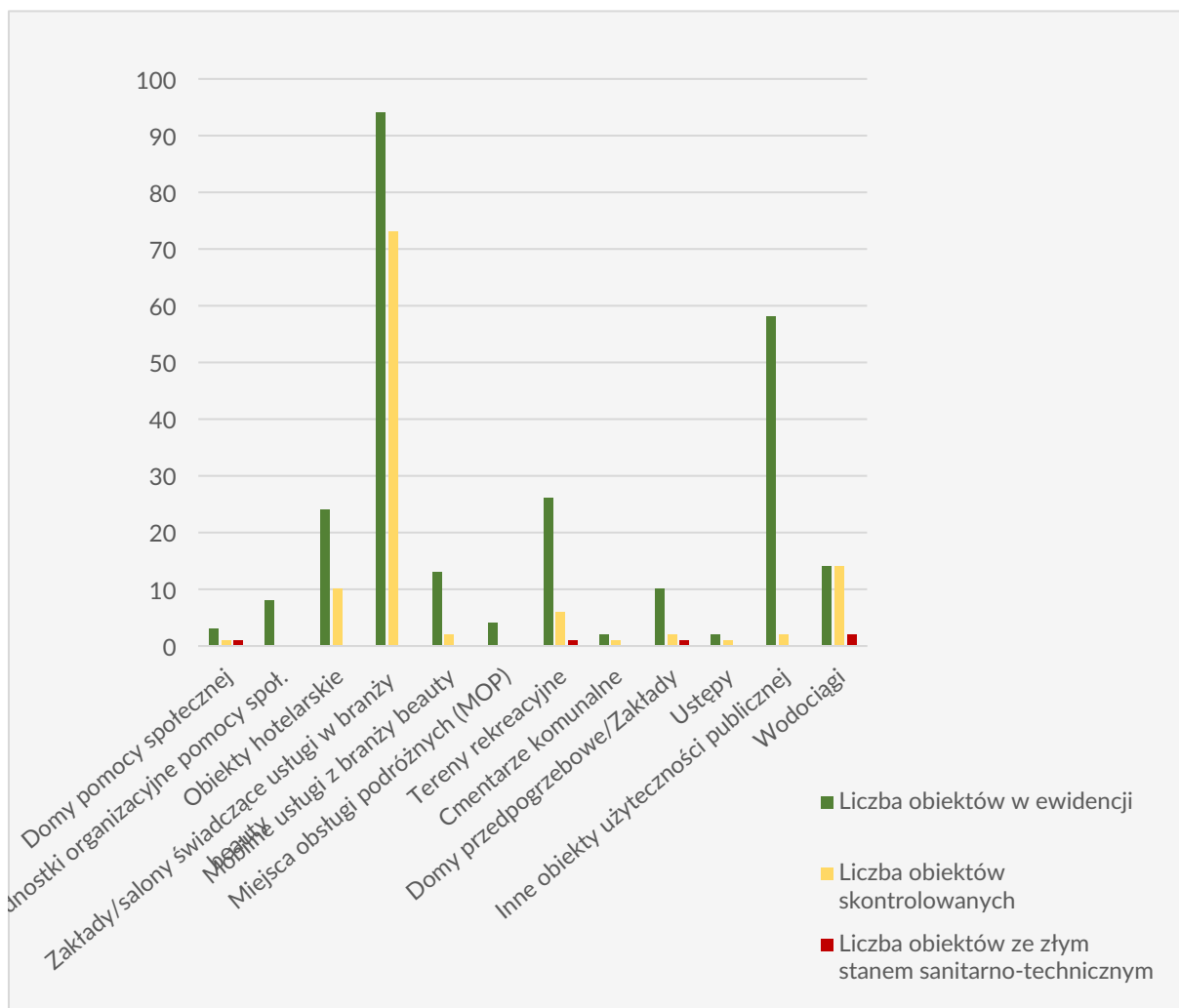
Kontrola sanitarna w obiekcie sportowym wykazała zły stan sanitarno-techniczny powierzchni ścian w hali sportowej. W związku z tym wydano decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonej nieprawidłowości.

PPIS w Nisku prowadzi również nadzór nad cmentarzami, domami przedpogrzebowymi i zakładami pogrzebowymi.

Przeprowadzona w 2025r. kontrola domu przedpogrzebowego wykazała nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny powierzchni sufitów i ścian w pomieszczeniach obiektu, w związku z czym wydano decyzję administracyjną.

Pod nadzorem PPIS w Nisku znajduje się również 26 środków transportu publicznego oraz 14 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

W 2025r. PPIS w Nisku wydał 57 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok lub szczątków ludzkich, 17 postanowień na sprowadzenie zwłok lub szczątków ludzkich z zagranicy oraz 1 decyzję na wywóz zwłok za granicę.

Obiekty nadzorowane przez dział higieny komunalnej w 2025r. – natężenie kontroli

4. Interwencje dot. obiekty użyteczności publicznej

W 2025r. odnotowano 7 interwencji dot.:

- ☐ uciążliwości zapachowej pochodzącej z mieszkania w budynku wielorodzinnym,
- ☐ złych warunków mieszkaniowych i palenia śmieci na posesji,
- ☐ złej jakości wody do kąpielii,
- ☐ świadczenia usług fryzjerskich,
- ☐ gromadzenia odpadów komunalnych.

Dwie interwencje przekazano do rozpatrzenia wg właściwości, na 1 udzielono odpowiedzi o właściwym organie do rozpatrzenia oraz zadeklarowano chęć współpracy, natomiast 3 załatwiono we własnym zakresie.

5. Działania profilaktyczne i informacyjne

Przed rozpoczęciem sezonu letniego PPIS w Nisku, podobnie jak w latach ubiegłych, wystosował do wszystkich gmin powiatu nizańskiego oraz do spółdzielni mieszkaniowych pismo dot. przygotowania terenów rekreacyjnych, w tym utrzymania właściwego stanu higieniczno-sanitarnego placów zabaw i piaskownic.

W ramach działań profilaktycznych przekazano również spółdzielniom i wspólnotom mieszkaniowych, właścicielom stacji paliw i obiektów noclegowych oraz gminom wystąpienie przypominające o spoczywającym na właścicielu lub zarządcy nieruchomości obowiązku zapobiegania rozwojowi bakterii z rodzaju *Legionella* sp. oraz utrzymywania nieruchomości w należyтым stanie sanitarno-higienicznym w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Podczas kontroli sanitarnych prowadzonych w obiektach nadzorowanych przez PPIS w Nisku każdorazowo informowano o konieczności prawidłowego utrzymania stanu higieniczno – sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz urządzeń, a także zasadach właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji, klimatyzacji oraz prawidłowego przygotowania wewnętrznej instalacji wodociągowej. Działania te niejednokrotnie przyczyniały się do podniesienia świadomości i wiedzy osób odpowiedzialnych za stan sanitarny obiektów.

Przed rozpoczęciem sezonu wakacyjnego, przy zalewie Podwolina organizowane są imprezy plenerowe, w których corocznie uczestniczą pracownicy higieny komunalnej. Na przygotowanym stoisku informacyjno-edukacyjnym promowane jest bezpieczne zachowanie podczas letniego wypoczynku. Udzielane są m. in. informacje dotyczące funkcjonowania serwisu kąpieliskowego, jakości wody w kąpielisku oraz zagrożeń związanych z nadmiernym zakwitaniem sinic.

NADZÓR NAD WARUNKAMI SANITARNO-HIGIENICZNYMI ŚRODOWISKA PRACY

1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

Celem działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy jest ochrona pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania prowadzone w tym zakresie zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów. Pozwala to zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

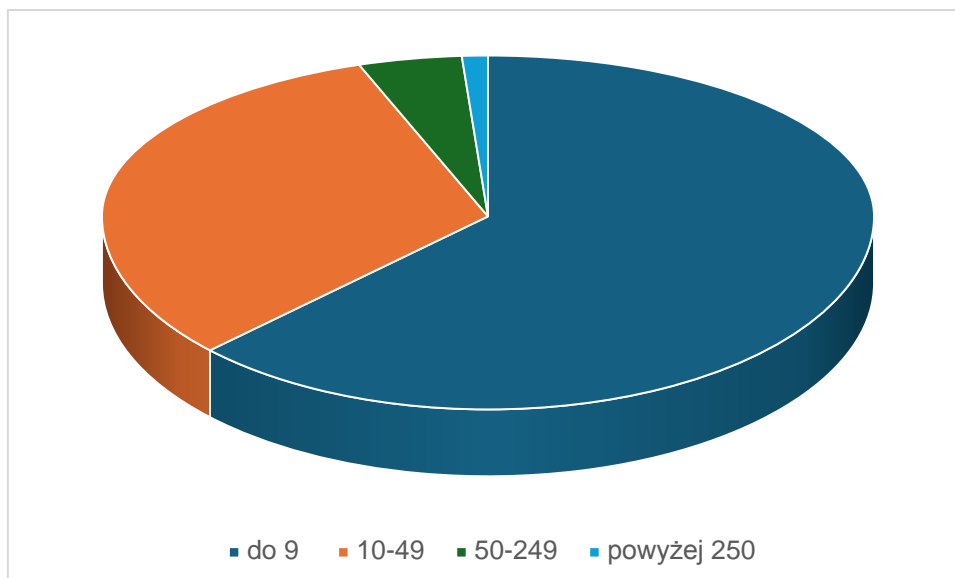

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pracowników higieny pracy obejmował w 2025r. kontrole dot. przestrzegania

przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich zatrudnionych pracowników, bezpieczeństwa stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników chemicznych oraz biologicznych w środowisku pracy, a także oceny ryzyka zawodowego.

Nadzorem higieny pracy objętych jest 234 obiektów zatrudniających 4100 pracowników. W ewidencji przeważają podmioty gospodarcze zatrudniające **do 9** pracowników (**62,8%** ogółu nadzorowanych obiektów) oraz **od 10 do 49** pracowników (**30,8%**).

Szczegółowe informacje dotyczące podmiotów gospodarczych z podziałem na liczbę zatrudnionych pracowników przedstawia poniższy wykres.

Zakłady z podziałem na ilość pracowników

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu niżańskiego w 2025r. skontrolowano 101 zakładów, przeprowadzono 127 kontroli.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in.:

- ❓ braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy,
- ❓ braku rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia oraz kart badań i pomiarów,
- ❓ braku zapewnienia pracownikom odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych,
- ❓ braku zapewnienia pracownikom odzieży i obuwia roboczego,
- ❓ braku lub nieprawidłową ocenę ryzyka zawodowego,
- ❓ przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas, drgania miejscowe, pyły, mikroklimat gorący),
- ❓ ochrony zdrowia pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych.

Celem wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, PPIS w Nisku wydał łącznie 32 decyzje administracyjne, w których zawarto 137 nakazów.

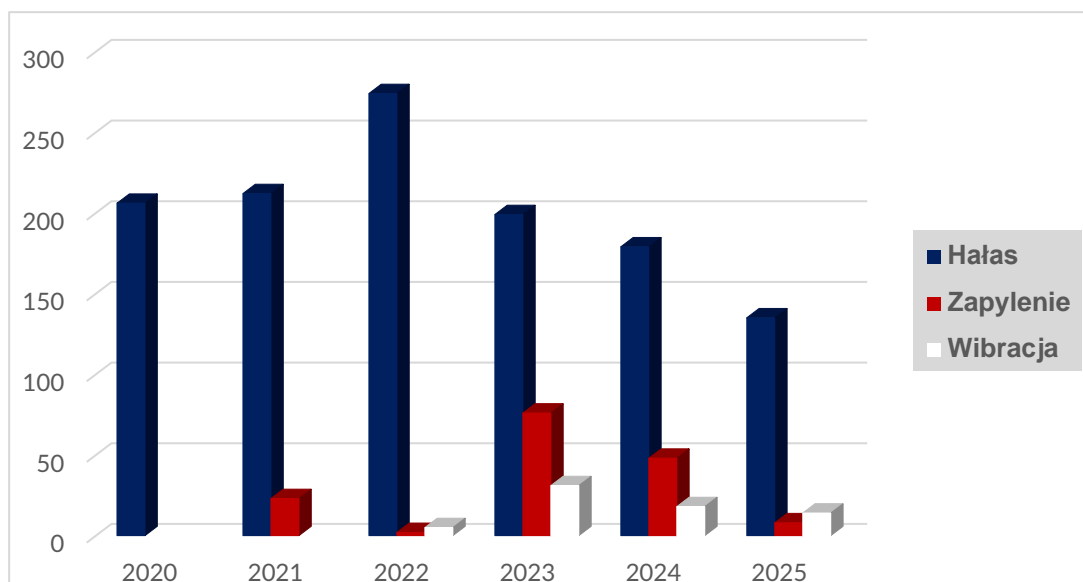
Z analizy narażenia zawodowego wynika, że na 2922 pracowników zatrudnionych w podmiotach gospodarczych skontrolowanych w 2025 roku, 159 pracowało w warunkach niezgodnych z normatywami higienicznymi, co stanowi **5,4%** ogółu zatrudnionych. Najliczniejszą grupą pracującą w warunkach przekroczenia norm higienicznych stanowią osoby ekspozowane na hałas. W 2025 roku w przekroczeniach

NDN hałasu pracowało **135** osób, co stanowi **84,9%** ogółu osób zatrudnionych w przekroczeniach normatywów higienicznych. Przekroczenia NDN hałasu dotyczą głównie zakładów przetwórstwa drewna oraz zakładów zajmujących się odlewnictwem i obróbką metali.

Podczas kontroli stwierdzono, że pracodawcy opracowują i wdrażają w życie programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas. W przypadku, gdy uniknięcie lub wyeliminowanie ryzyka zawodowego wynikającego z narażenia na ponadnormatywny hałas nie było możliwe za pomocą środków ochrony zbiorowej lub organizacji pracy, pracodawcy udostępniali środki ochrony indywidualnej słuchu oraz nadzorowali prawidłowość ich stosowania. Pracownicy są poinformowani o narażeniu, wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani lekarskim badaniom profilaktycznym, a stan zdrowia narażonych pracowników jest na bieżąco monitorowany.

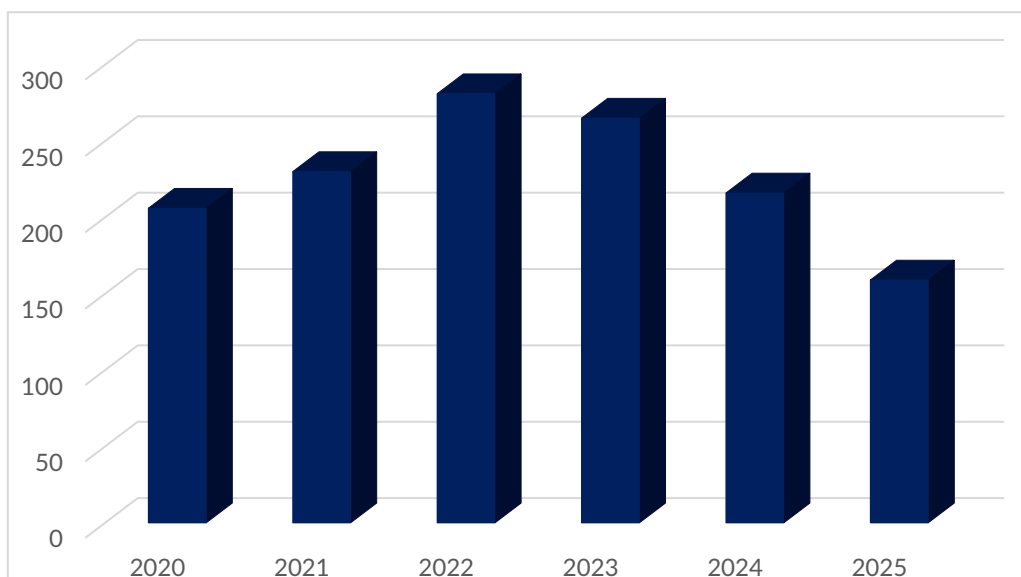
W 2025 roku stwierdzono, że 8 pracowników pracowało w warunkach przekroczonego normatywu higienicznego dla pyłu drewna, który jest czynnikiem rakotwórczym.

W przekroczonym normatywie dla miejscowych drgań mechanicznych w analizowanym okresie pracowało 14 pracowników a dla mikroklimatu gorącego 6 pracowników.

Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych w latach 2020 - 2025

Jak wynika z powyższego wykresu w 2025 roku zmniejszyła się ilość pracowników pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych dla hałasu, pyłu i wibracji.

Ogół pracowników pracujących w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych w latach 2020-2025 w powiecie niżańskim

2. Narażenie pracowników na czynniki i procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym

Pracownicy w środowisku pracy mogą być narażeni na substancje, mieszaniny lub czynniki i procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. Skutki narażenia na działanie takich substancji lub czynników mogą ujawnić się dopiero po wielu latach, dlatego bardzo ważne jest unikanie narażenia na nie.

W 2025r. skontrolowano 47 zakładów z 59 będących w ewidencji. Największą liczbę zakładów, w których pracownicy są narażeni na substancje lub czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym stanowią zakłady przetwórstwa i obróbki drewna oraz produktów drewnopochodnych - 42 zakłady, skontrolowano 36 takich zakładów. Wynikiem przeprowadzonych kontroli w tym zakresie było wydanie 4 decyzji administracyjnych.

3. Narażenie pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne występujące w środowisku pracy

Szkodliwe czynniki biologiczne zaklasyfikowano do czterech grup ryzyka w zależności od ich zdolności do wywoływania zakażenia. Na terenie powiatu prowadzą działalność zakłady, w których pracownicy są narażeni na szkodliwe czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 1, 2 i 3 grupy zagrożenia. W 2025 roku skontrolowano 13 takich zakładów pracy. W skontrolowanych zakładach narażonych było 545 pracowników, w tym 534 na czynniki z 3 grupy zagrożenia. Przeprowadzono 13 kontroli podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

4. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest.

Azbest jest nazwą handlową sześciu minerałów włóknistych, naturalnie występujących w przyrodzie, różniących się chemicznie oraz budową krystaliczną. Pył azbestu, ze względu na niezwykle małe włókna, stanowi poważne zagrożenie. Wykazuje działanie drażniące, zwłókniające i rakotwórcze na układ oddechowy. Ekspozycja na pył azbestowy może być przyczyną: pylicy azbestowej, czyli śródmiąższowego zwłóknienia tkanki płucnej, zmian opłucnowych – blaszki, zgrubienia, odczynu wysiękowego, raka płuca, międzybłoniaków – nowotworów złośliwych błon surowiczych opłucnej, otrzewnej, osierdzia.

W ramach realizacji programu wieloletniego pn. „Program oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” w 2025r., jak i w latach ubiegłych, przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili czynności kontrolne podmiotów gospodarczych. Obejmowały one ocenę narażenia na pył azbestowy podczas prac związanych z usuwaniem bądź transportem wyrobów/odpadów zawierających azbest. W 2025r. przeprowadzono 2 kontrole podmiotu odbierającego i transportującego wyroby zawierających azbest. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

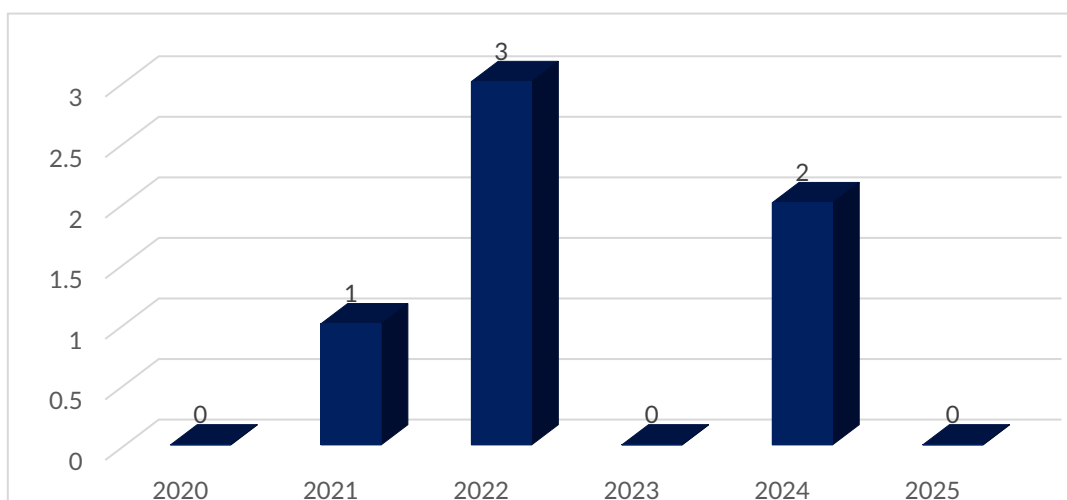
5. Choroby zawodowe

Sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych "narażeniem zawodowym".

W 2025 roku do tut. Inspektora wpłynęły 4 zgłoszenia podejrzeń chorób zawodowych, w których prowadzono postępowania wyjaśniające celem zebrania informacji dotyczących przebiegu i warunków pracy zawodowej zainteresowanych osób. Przeprowadzono 6 postępowań wyjaśniających na wniosek innych inspektorów sanitarnych.

W 2025 roku PPIS w Nisku nie wydał decyzji w sprawach chorób zawodowych.

Ilość stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2020-2025

Z powyższego wykresu wynika, że ilość stwierdzanych przypadków chorób zawodowych w poszczególnych latach jest bardzo zróżnicowana. Wpływ na to ma ilość zgłaszanych podejrzeń chorób zawodowych oraz czas trwania postępowania.

NADZÓR NAD BEZPIECZEŃSTWEM UDOSTĘPNIANYCH I STOSOWANYCH CHEMIKALIÓW

Sprawowanie nadzoru w zakresie przestrzegania przepisów związanych z bezpieczeństwem wytwarzania i stosowania substancji chemicznych jest jednym z zagadnień działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Nadzór nad bezpieczeństwem chemicznym realizowany jest głównie w oparciu o dwa rozporządzenia Unii Europejskiej: Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz Rozporządzenia nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP).

Pod ogólnym pojęciem „chemikalia” kryje się szeroki wachlarz produktów: substancje i mieszaniny chemiczne, produkty biobójcze, detergenty, produkty kosmetyczne, prekursorzy narkotykowe kat. 2 i 3, nowe substancje psychoaktywne i środki zastępcze.

1. Substancje i mieszaniny chemiczne

W ewidencji PPIS w Nisku w 2025 roku znajdowało się 3 dalszych użytkowników (formulatorów), 48 dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin oraz 43 podmioty gospodarcze stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej. Przeprowadzono 2 kontrole u dalszych użytkowników (formulatorów), 16 kontroli w podmiotach gospodarczych wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz 33 kontrole w zakładach stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej.

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

2. Produkty biobójcze

Produkty biobójcze to substancje lub mieszaniny, składające się z jednej lub kilku substancji czynnych, których przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne. Stosowane są one zarówno w działalności zawodowej jak i na własny użytek.

W ewidencji PPIS w Nisku w 2025 roku znajdowało się 29 dystrybutorów produktów biobójczych, przeprowadzono 15 kontroli w tym zakresie, które nie wykazały nieprawidłowości.

3. Produkty kosmetyczne

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub

głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała.

Na terenie działania PPIS w Nisku w 2025 roku funkcjonowały 3 podmioty wytwarzające i konfekcjonujące produkty kosmetyczne. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne w zakładach wytwarzających produkty kosmetyczne (2 zakłady) w zakresie oceny warunków produkcji, wdrożenia zasad dobrej praktyki, prowadzonej dokumentacji oraz oznakowania produktów.

Ponadto, w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi, w oparciu o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 skontrolowano 2 importerów produktów kosmetycznych oraz 4 podmioty udostępniające produkty kosmetyczne przeprowadzając 7 kontroli. W 2025r. nałożono karę pieniężną na jeden

podmiot gospodarczy za udostępnianie na rynku produktu kosmetycznego niezgodnie z rozporządzeniem WE o produktach kosmetycznych.

4. Prekursory narkotykowe kat. 2 i 3, nowe substancje psychoaktywne i środki zastępcze

Prekursory narkotykowe wg rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych, to substancje chemiczne często używane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych. Substancje te

mogą być także stosowane do innych legalnych celów, takich jak: analizy chemiczne, uzdatnianie wody, oczyszczanie ścieków i wiele innych. W 2025 r. na terenie powiatu funkcjonowało 4 podmioty stosujące w działalności zawodowej prekursorów narkotykowe. W związku z nadzorem prowadzonym nad prekursorami narkotykowymi przeprowadzono 4 kontrole w tym zakresie. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono naruszenia prawa.

Środki zastępcze to produkty zawierające substancję o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty w takich samych celach jak środek odurzający, substancja psychotropowa lub nowa substancja psychoaktywna. W ramach nadzoru nad środkami zastępczymi Zespół do Spraw Środków Zastępczych realizował zadania w zakresie zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r., poz.1939).

W roku 2025 w ramach monitoringu przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych na terenie powiatu nizańskiego przeprowadzono 1 kontrolę, która wykazała, że w obrocie nie było produktów, będących środkami zastępczymi. W 2025r. nie odnotowano przypadków podejrzeń zatrucień środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi na terenie działalności tutejszego Inspektora. Nadzorowi prowadzonemu w tym zakresie towarzyszyły działania edukacyjne i promocja zdrowia, których celem było poszerzanie wiedzy nt. szkodliwości środków

zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Współpracowano z dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych z terenu powiatu niżańskiego w celu podejmowania działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości używania substancji psychoaktywnych oraz konieczności zgłaszania prób sprzedaży lub podejrzenia sprzedaży środków zastępczych w punktach znajdujących się w pobliżu placówek. Przeprowadzono akcje oświatowe skierowane do młodzieży, rodziców i personelu pedagogicznego, a także ogółu społeczeństwa. Formy i metody pracy wykorzystywane w tego typu działalności to przede wszystkim: spotkania edukacyjne, pogadanki, prezentacje multimedialne, stoiska informacyjno-edukacyjne podczas imprez masowych, dystrybucja materiałów informacyjnych.

5. Interwencje

W 2025 roku odnotowano 2 interwencje w obszarze nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu i udostępnianiem produktów kosmetycznych: jedna dot. oznakowania niezgodnego z przepisami, druga dot. bezpieczeństwa produktów kosmetycznych. Interwencje te były bezzasadne.

HIGIENA PROCESÓW NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU I REKREACJI DZIECI I MŁODZIEŻY

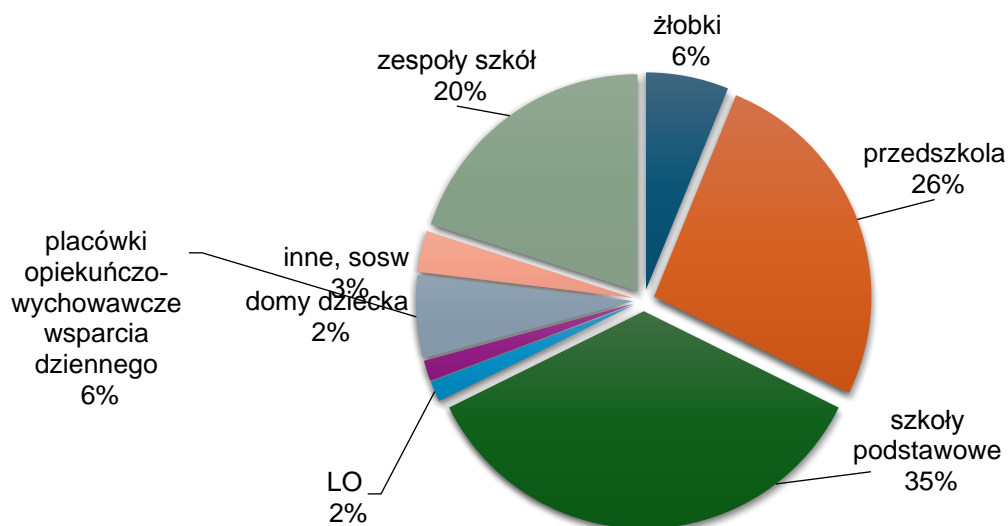
1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży

W 2025 roku Higiena Dzieci i Młodzieży sprawowała bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesu nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w placówkach oświatowo-wychowawczych, a także w placówkach wypoczynku. Nadzór ten dotyczył również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w w/w placówkach.

Nadzorem w powyższym zakresie objęto: żłobki, przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, placówki wsparcia dziennego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, a także placówki wypoczynku. Bieżący nadzór sanitarny obejmował kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

- stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówek oświatowo–wychowawczych, opiekuńczych i wypoczynku;
- higieny procesu nauczania;
- warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania;
- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach;
- nadzoru nad warunkami wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

W powiecie niżańskim w roku 2025, nadzorem sanitarnym objętych było 77 stałych placówek nauczania i wychowania, które mieściły się w 65 obiektach, co obrazuje procentowo poniższy schemat.

Procentowy wykaz placówek nauczania i wychowania objętych nadzorem w 2025r.

W ramach sprawowanego nadzoru wszystkie placówki skontrolowano, przeprowadzając w nich ogółem 151 kontroli. Poza stałymi placówkami nauczania i wychowania nadzorem sanitarnym objętych zostało 29 placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży w formach: wyjazdowej, w miejscu zamieszkania i działających na zasadzie wolnego wstępu „otwartych drzwi”.

W ewidencji nadzorowanych placówek wprowadzono zmiany: dodano dwie nowo powstałe placówki (1 żłobek i 1 klub dziecięcy) oraz wykreślono jedną placówkę – świetlicę środowiskowo-profilaktyczną – w związku z zawieszeniem jej działalności.

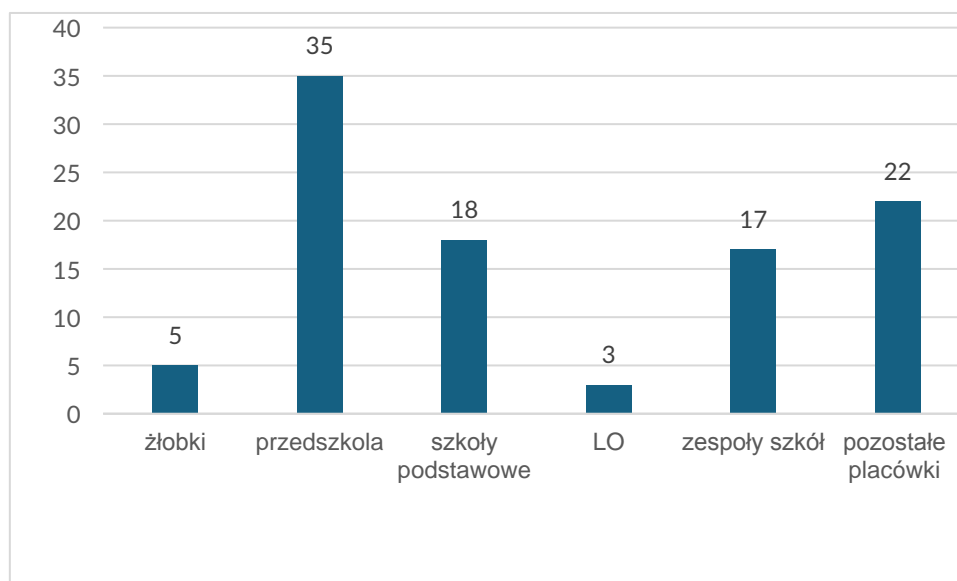
2. Stan sanitarny budynków w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dla dzieci i młodzieży.

W wyniku przeprowadzonych w 2025 r. kontroli stwierdzono, że placówki nauczania i wychowania z terenu powiatu nizańskiego funkcjonowały w obiektach spełniających obowiązujące wymagania sanitarne i techniczne właściwe dla placówek oświatowych oraz wypoczynkowych. W złym stanie sanitarno-technicznym wykazano 1 placówkę. Po stwierdzeniu nieprawidłowości wydano stosowną decyzję administracyjną. W wymienionej powyżej placówce prowadzone jest również postępowanie dotyczące złego stanu sanitarno-technicznego schodów na klatce schodowej.

Ponadto w celu poprawy istniejącego stanu technicznego w nadzorowanych placówkach wydano 2 decyzje nakazujące, 2 decyzje rachunkowe i 2 decyzje

zmieniające termin wykonania, wydane w latach ubiegłych. Poprawę warunków sanitarnych i technicznych, poprzez wykonanie całości obowiązków wynikających z nałożonych decyzji uzyskano w 2 placówkach. Ponadto w analizowanym roku wydano 4 opinie sanitarne uwzględniające odpowiednie warunki do prowadzenia placówek.

Na terenie powiatu rokrocznie część placówek podnosi standard, poprzez przeprowadzanie remontów w większych i mniejszych zakresach. W roku sprawozdawczym tego typu remonty przeprowadzono w 23 placówkach. Dane powyższe uzyskiwano w trakcie przeprowadzanych kontroli szkół przed rozpoczęciem roku szkolnego oraz w trakcie kontroli bieżących placówek. W trakcie kontroli sanitarnych oceniano zapewnienie warunków mikroklimatycznych, temperatury oraz ruchu i wymiany powietrza w pomieszczeniach szkolnych. Dokonano również pomiarów temperatury; w 41 placówkach zmierzono temperaturę w 100 salach zajęć. Nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie.

Liczba pomieszczeń w których dokonano pomiaru temperatury w poszczególnych placówkach.

3. Zaplecze sanitarne oraz warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach pobytu dzieci i młodzieży.

Jednym z istotnych elementów wpływających na warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach jest zapewnienie właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej. Składa się na to dostęp do bieżącej wody, jak również zapewnienie odpowiedniej liczby urządzeń sanitarnych (umywalki, miski ustępowe i pisuary) oraz dostęp do środków higienicznych. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że wszystkie placówki zapewniały swoim uczniom i wychowankom bieżącą wodę ciepłą i zimną (w ciągu całego roku), toalety zaopatrzone w odpowiednią ilość środków czystości i dezynfekcyjnych. Stwierdzono niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych dla uczniów w 1 szkole ponadpodstawowej, przekroczenia do 25%. Ogólny stan czystości i porządku w kontrolowanych pomieszczeniach sanitarnych nie budził zastrzeżeń. W 3 placówkach prowadzone było postępowanie administracyjne, nieprawidłowości dotyczyły zarówno niewłaściwego stanu technicznego ścian i podłóg, a także uszkodzeń i niesprawności samych urządzeń sanitarnych. Wszystkie placówki na terenie powiatu podłączone były do wodociągów sieciowych i większość do centralnych sieci kanalizacyjnych, placówki bez sieci kanalizacyjnej posiadały zbiorniki bezodpływowe (szambo).

4. Higiena procesu nauczania i organizacja czasu wolnego

Z uwagi na znaczną ilość czasu, jaką dzieci i młodzież spędzają w placówkach oświatowych, kluczowe znaczenie dla ich prawidłowego rozwoju ma właściwa organizacja zajęć lekcyjnych oraz czasu przeznaczonego na przerwy międzylekcyjne. W związku z tym przeprowadzono kontrole planów zajęć lekcyjnych.

W analizowanym okresie oceną objęto 37 szkół oraz 369 oddziałów. Weryfikacji poddano prawidłowość ułożenia rozkładów zajęć, uwzględniając przede wszystkim zasadę rozpoczynania lekcji o stałej porze, różnicowanie zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia oraz rozłożenie przedmiotów ze względu na poziom trudności uwzględniając możliwości psychofizyczne ucznia do podejmowania wysiłku umysłowego, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Ponadto analizowano rozkład przedmiotów pod względem występowania podwójnych zajęć lekcyjnych oraz organizację przerw

międzylekcyjnych. W części szkół stwierdzono 5-minutowe przerwy międzylekcyjne; zalecono ich wydłużenie do 10 minut, w miarę posiadanych możliwości. Przerwy przeznaczone na spożycie ciepłych posiłków trwały 15 lub 20 minut. We wszystkich skontrolowanych szkołach zajęcia odbywały się w systemie jednozmianowym. W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

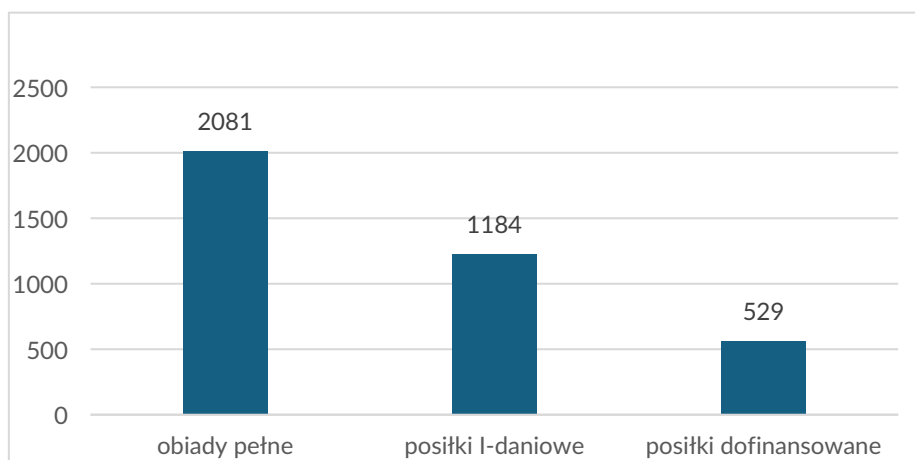
W trosce o zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego rozwoju ich układu kostno-mięśniowego, podczas kontroli oceniano dostosowanie stanowisk pracy do wzrostu uczniów. Analizie poddano w szczególności odpowiedni dobór krzeseł i stolików, prawidłowość oznakowania mebli, ich właściwe zestawienie, stan techniczny oraz posiadane certyfikaty.

Szczegółowej ocenie poddano 366 stanowisk pracy w 32 oddziałach w 6 placówkach. W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Istotnym czynnikiem wpływającym na postawę ciała dzieci i młodzieży jest również nadmierne obciążenie tornistrów i plecaków. Zgodnie z zaleceniami ich waga nie powinna przekraczać 10–15% masy ciała ucznia. W związku z powyższym, w ramach działań profilaktyki zdrowotnej oraz kampanii „Problem wagi ciężkiej”, po raz kolejny przeprowadzono pomiary wagi plecaków uczniów klas I–VIII szkół podstawowych wraz z działaniami edukacyjno-informacyjnymi. W 5 placówkach, obejmujących 49 oddziałów, zważono plecaki 787 uczniów. Stwierdzono, że około 14% badanych uczniów nosiło tornister o masie przekraczającej 15% ich masy ciała. W każdym z tych przypadków uczniowie zostali indywidualnie poinstruowani w zakresie prawidłowego pakowania oraz noszenia plecaka. Pozostali uczniowie również otrzymali stosowne wskazówki, jak również informowano i uświadamiano uczniów o możliwości pozostawiania podręczników i przyborów w miejscach, które zapewniała dana placówka.

Z uwagi na wspomniany powyżej fakt, że dzieci i młodzież spędzają w placówkach znaczną część dnia, istotne jest, aby miały one możliwość spożycia w szkole ciepłego posiłku. Na terenie powiatu niżańskiego w 2025 roku dożywianie prowadziły wszystkie szkoły podstawowe. Stwierdzono, że z ciepłych posiłków przygotowywanych w szkolnych stołówkach lub dostarczanych przez firmy cateringowe korzystało około 60% wszystkich uczniów tych szkół, z tego dla 10% uczniów posiłki były dofinansowane. Na terenie szkół w powiecie, dostęp do artykułów spożywczych dla

uczniów zapewniony był także funkcjonujących tam sklepikach i automatach spożywczych. Sklepiki funkcjonowały w 4 szkołach, zaś automaty w 17 szkołach.

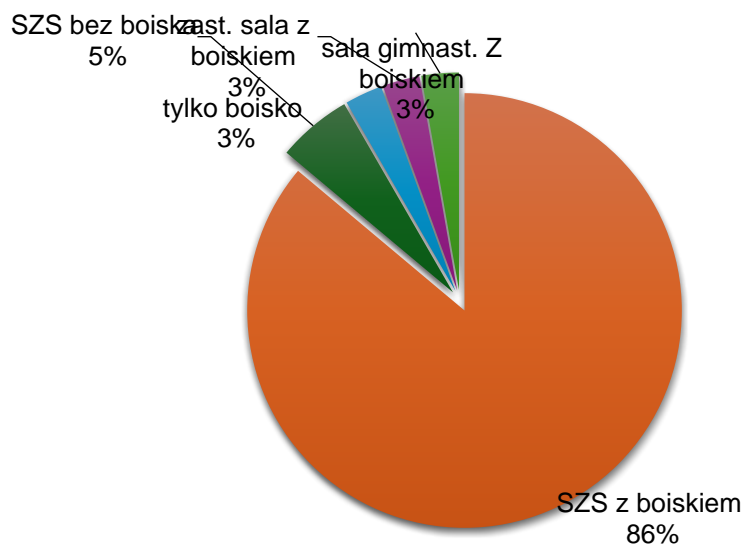
Liczba uczniów korzystających z dożywiania w szkołach.

Jednym z elementów kształcenia w szkołach ponadpodstawowych jest praktyczna nauka zawodu prowadzona w warsztatach i różnego rodzaju pracowniach szkolnych. Wszystkiego tego typu placówki i pomieszczenia na terenie powiatu zapewniały odpowiednie warunki nauki i pracy dla uczniów. Stanowiska pracy były przygotowane do wymagań technologicznych wykonywanych prac oraz odpowiednio wyposażone w urządzenia.

5. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Ważnym czynnikiem warunkującym rozwój i zdrowie uczniów jest aktywność fizyczna. Aby uczniowie mogli dbać o zdrowie, istotne jest by mieli zapewnione odpowiednie warunki do uprawiania tej aktywności w placówkach. Na terenie powiatu nizańskiego w 2025 roku sytuacja w w/w zakresie przedstawiała się następująco:

- **31** szkół posiadało kompletną bazę sportową, czyli szkolny zespół sportowy z boiskiem,
- **2** szkoły; szkolny zespół sportowy bez boiska,
- **1** szkoła; salę gimnastyczną z boiskiem
- **2** szkoły ; salę rekreacyjną/zastępczą z boiskiem,
- **1** szkoła; tylko boisko.

Posiadanie przez szkoły warunków do zajęć w-f, udział procentowy

Uczniowie szkół, w których infrastruktura do prowadzenia zajęć gimnastycznych była niewystarczająca, korzystali z obiektów sportowych należących do innych placówek, zajęcia w-f sporadycznie odbywały się również na placu szkolnym i korytarzu.

Podczas kontroli oceniano również stopień korzystania przez uczniów z umywalni i natrysków po zajęciach sportowych. W większości szkół warunki w tym zakresie były zapewnione, jednak uczniowie korzystali z nich przeważnie tylko po zajęciach dodatkowych.

W 2025 roku 2 placówki zyskały nowe obiekty sportowe – boiska wielofunkcyjne.

6. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach nadzoru nad wypoczynkiem letnim i zimowym dzieci i młodzieży w 2025r łącznie przeprowadzono 29 kontroli sanitarnych form; wyjazdowych, w miejscu zamieszkania oraz „otwartych drzwi”. Na podstawie kontroli stwierdzono, iż organizatorzy skutecznie zadbali o właściwe warunki pobytu, prowadzenia zajęć i warunki do utrzymania higieny osobistej uczestników. Wszystkie placówki wypoczynku prowadzone były prawidłowo, nie odnotowano zatruc, poważniejszych wypadków, urazów i zachorowań. W trakcie przeprowadzanych kontroli, prowadzono również działania edukacyjne i profilaktyczne zmierzające do zapewnienia uczestnikom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu. W ramach współpracy prowadzono działania także przy współudziale przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Nisku, Poradni Leczenia Uzależnień oraz Ośrodka Środowiskowej Opieki

Psychologicznej i Psychoterapeutycznej w Nisku. Przedstawiciele tych instytucji omawiali zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym, właściwego oznakowaniu dojazdów i dojeżdż do placówek organizowanych na terenach leśnych, procedur ewakuacji na wypadek wystąpienia zagrożeń, uzależnień behawioralnych, radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem, depresją, a także zapobiegania zachowaniom ryzykownym.

W analizowanym okresie w placówkach wypoczynku na terenie powiatu wypoczywało łącznie 914 uczestników, co wskazuje, że liczba wypoczywających zwiększyła się w stosunku do roku 2024.

7. Żłobki

Do placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do 3 roku życia zaliczamy żłobki i kluby dziecięce, dodatkowo przepisy prawne dopuszczają opiekę nad małymi dziećmi sprawowaną przez dziennego opiekuna lub nianię. Na terenie powiatu w 2025 roku nadzorem sanitarnym objęte były 3 żłobki, 1 klub dziecięcy, oraz forma opiekuna dziennego funkcjonująca w przedszkolu. Podstawową rzeczą przy sprawowaniu opieki nad najmłodszymi dziećmi jest zapewnienie im bezpieczeństwa i komfortu, zarówno fizycznego jak i psychicznego. Nadzorowane placówki spełniały wszystkie standardy, których wymagają przepisy prawne, w tym: odpowiednią wielkość sal dla dzieci, prawidłowe warunki do odpoczynku w ciągu dnia, zaplecze sanitarne, dostosowane do wieku dzieci wyposażenie tj. meble, zabawki, pomoce dydaktyczne oraz place zabaw. Ponadto skontrolowane placówki zapewniły w okresie jesienno-zimowym właściwą temperaturę. W jednej placówce wykonano obowiązki nałożone decyzją administracyjną dot. stanu technicznego. Rozbudowano i oddano do użytku część Żłobka w Nisku. Ww placówki posiadają pozytywną opinię PPIS w Nisku, co gwarantuje funkcjonowanie ich w odpowiednio przygotowanych i wyposażonych obiektach.

8. Nadzór nad placówkami z pobytem całodobowym i placówkami wsparcia dziennego

Do placówek oświatowo-wychowawczych, które w roku sprawozdawczym pozostawały pod nadzorem PPIS w Nisku, zaliczono placówki z pobytem

całodobowym oraz placówki wsparcia dziennego. Do pierwszej grupy należały: 1 dom dziecka oraz 2 internaty funkcjonujące w Zespole Szkół (ZS) i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (SOSW). Drugą grupę stanowiły 4 świetlice środowiskowo-profilaktyczne.

W ramach sprawowanego nadzoru oceniano stan techniczny budynków i wyposażenia, a także warunki bytowe oraz sanitarnohigieniczne.

Placówki zapewniające opiekę całodobową oferowały wychowankom pokoje mieszkalne 2–5-osobowe, w zależności od możliwości lokalowych. Pokoje były wyposażone w pojedyncze łóżka lub tapczany, szafy ubraniowe, biurka, regały oraz meblościanki. Wychowankowie mieli dostęp do pomieszczeń sanitarnych – w internatach były to łazienki ogólnodostępne, natomiast w domu dziecka pokoje wyposażone były w indywidualne łazienki. Do dyspozycji wychowanków pozostawały również pomieszczenia i aneksy wypoczynkowe, świetlice oraz aneksy kuchenne.

Placówki wsparcia dziennego, jako jednostki pracy pozaszkolnej, oferowały pomoc dzieciom i rodzicom napotykaającym trudności w wypełnianiu obowiązków szkolnych i wychowawczych. Prowadzono w nich zajęcia wychowawczo-rozwojowe, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz różnorodne formy zajęć rozwijających zainteresowania dzieci.

Ponadto nastąpiła zmiana lokalizacji jednej z placówek wsparcia dziennego (PWD) w związku z tym wydano pozytywną opinię sanitarną o spełnieniu wymogów na pobyt w nowym lokalu.

9. Działania informacyjno-edukacyjne w ramach nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania

Priorytetowym działaniem było informowanie o zasadach i warunkach bezpieczeństwa sanitarnego, w tym o obowiązku przestrzegania reżimu sanitarnego przez uczniów, wychowanków oraz pracowników, bieżące zaopatrywanie placówek w środki czystości i dezynfekcji, a także podejmowanie skutecznych działań w przypadku wystąpienia zwiększonej liczby zachorowań lub zatruc pokarmowych.

Monitorowano sytuację w zakresie występowania chorób skóry głowy (wszawicy), częstotliwości przeglądów czystości, oraz stosowane procedury postępowania w przypadku pojawienia się problemu.

Przypominano o kontynuowanym programie bezpłatnych szczepień przeciwko wirusowi HPV dla uczniów od 9 do 14 roku życia.

W trakcie kontroli zwracano uwagę na konieczność regularnego wietrzenia sal zajęć oraz utrzymywania w czystości kratki wentylacyjnych szczególnie w okresach zwiększonej zachorowalności.

Przypominano zasady prawidłowego doboru, pakowania i użytkowania tornistrów oraz plecaków, a także konieczność zapewnienia ergonomicznego stanowiska pracy ucznia i miejsca na pozostawianie podręczników oraz przyborów szkolnych, jako elementów profilaktyki wad postawy.

Zwracano uwagę na realizację obowiązku zapewnienia uczniom dostępu do wody pitnej w trakcie pobytu w szkole.

Przypominano również o konieczności sukcesywnego wykonywania pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego, ewentualnie jego wymiany, w związku ze zmianą norm dotyczących oświetlenia miejsc pracy w placówkach oświatowych.

W trakcie każdej kontroli akcentowano obowiązkowy całkowity zakaz palenia na terenie placówki. W związku z tym pozyskiwano informacje dotyczące konsekwencji ponoszonych przez uczniów w przypadku naruszenia zakazu. Uzyskiwano także informacje na temat posiadania bądź zażywania przez uczniów środków psychoaktywnych oraz spożywania napojów energetycznych na terenie szkół.

Zwracano uwagę na odpowiedni dobór materiałów wykończeniowych, posiadających aktualne atesty i certyfikaty, stosowanych w trakcie remontów placówek.

Wskazywano na obowiązek skutecznego wywietrzenia pomieszczeń po zakończeniu prac remontowych przed ponownym dopuszczeniem ich do użytkowania przez uczniów i wychowanków.

Ponadto zwracano uwagę na konieczność przeprowadzania przeglądów instalacji wodociągowych po okresach dłuższego nieużytkowania budynków w celu zapewnienia wody spełniającej wymagania sanitarne.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Na podstawie przepisów ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej jednym z zadań w obszarze ochrony zdrowia publicznego jest sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego. Nadzór ten polega na kontroli przestrzegania oraz egzekwowaniu wymagań higienicznych i zdrowotnych określonych w obowiązujących przepisach i normach, na wszystkich etapach procesu inwestycyjnego — od planowania przestrzennego i projektowania architektoniczno-budowlanego oraz technicznego, poprzez realizację inwestycji, aż do dopuszczenia obiektów do użytkowania.

Celem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest niedopuszczenie do powstania błędnych lub nieprawidłowych założeń i rozwiązań o charakterze sanitarnym, które mogłyby w efekcie prowadzić do realizacji inwestycji stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi. Działania te mają charakter profilaktyczny i służą eliminowaniu potencjalnych zagrożeń już na etapie planowania i projektowania.

W ramach realizacji powyższych zadań prowadzono działania obejmujące w szczególności:

- wydawanie opinii i uzgodnień w ramach postępowań dotyczących oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
- opiniowanie projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- uzgadnianie dokumentacji projektowej inwestycji;
- uczestnictwo i zajmowanie stanowiska w dopuszczeniu do użytkowania zakończonych inwestycji;

W 2025 roku, w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, na obszarze objętym sprawozdaniem:

- ☐ dokonano 5 uzgodnień z zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- ☐ zaopiniowano pozytywnie projekt planu ogólnego gminy,
- ☐ zaopiniowano pozytywnie projekt studium oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,

- ☐ wydano 23 opinie dotyczące przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W każdej wydanej opinii dla planowanych przedsięwzięć stwierdzono brak obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
- ☐ wydano 2 opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- ☐ uzgodniono 5 dokumentacji projektowych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- ☐ zajęto jedno stanowisko w formie zaświadczenia, dotyczące spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych
- ☐ wydano 22 opinie stwierdzające zgodność wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- ☐ wydano 1 opinię w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektu bez obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie,
- ☐ zajęto 2659 stanowisk dot. uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Wnioski wpływające do tutejszego organu podlegały każdorazowo szczegółowej analizie i ocenie, obejmującej m.in.:

- ☐ wpływu na zdrowie i życie ludzi;
- ☐ pełną ocenę potencjalnych zagrożeń dla zdrowia;
- ☐ potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w sytuacjach, gdy mogło ono powodować znaczące negatywne skutki dla zdrowia ludzi;
- ☐ warunki środowiskowe realizacji przedsięwzięcia, w tym zapewnienie ograniczenia ewentualnych uciążliwości do granic terenu inwestycji;
- ☐ poprawność dokumentacji projektowej, w tym: wyposażenie w media, usytuowanie względem otoczenia i infrastruktury, funkcjonalny układ pomieszczeń, rozwiązania technologiczne, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami, dobór materiałów wykończeniowych, wyposażenie technologiczne oraz prawidłowość instalacji wodno-kanalizacyjnych, wentylacyjnych i grzewczych;
- ☐ zgodność rozwiązań projektowych z warunkami określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;

- ☐ zgodność zrealizowanych obiektów z zatwierdzoną dokumentacją projektową oraz obowiązującymi wymaganiami higieniczno-zdrowotnymi przed dopuszczeniem ich do użytkowania.

DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO ZDROWOTNA

Głównym celem działalności Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia jest dążenie do osiągnięcia pożądaných standardów zdrowotnych poprzez realizację działań ukierunkowanych na zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego ludności, a także na zachowanie i wzmocnienie zdrowia populacji poprzez kształtowanie właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych.

W 2025 roku pracownicy pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia realizowali zadania wynikające z art. 6 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, założeń Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, zaleceń Ministra Zdrowia, Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komisji Europejskiej, jak również wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej oraz bieżących potrzeb zdrowotnych społeczeństwa.

1. Programy

Promocja zdrowia stanowi jedno z kluczowych działań w zakresie zapobiegania wielu chorobom cywilizacyjnym. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku realizuje zadania z zakresu edukacji zdrowotnej poprzez koordynację i nadzór nad programami promującymi prawidłowe odżywianie, aktywność fizyczną oraz profilaktykę uzależnień. Do udziału w realizacji programów corocznie zapraszane są placówki oświatowo-wychowawcze z terenu powiatu. Odbiorcami działań edukacyjnych są przede wszystkim dzieci i młodzież, a także – w zależności od programu – nauczyciele, rodzice oraz opiekunowie.

W roku szkolnym 2024/2025 na terenie powiatu po raz osiemnasty realizowany był **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**. Program został opracowany z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Polskiej Federacji Producentów Żywności i koncentruje się na promocji zdrowego stylu życia, w tym zasad zbilansowanej diety oraz regularnej aktywności fizycznej.

Celem programu jest trwale kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodzin poprzez systematyczne działania edukacyjne i informacyjne.

W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był w 17 szkołach podstawowych na terenie powiatu niżańskiego, obejmując edukacją 744 uczniów oraz 424 rodziców.

W ramach realizacji programu organizowano narady i instruktaże, a także prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do szkół. Sprawowano nadzór nad realizacją programu poprzez przeprowadzanie wizytacji w placówkach uczestniczących w programie oraz monitorowanie zamieszczania sprawozdań z jego realizacji w bazie elektronicznej w roku szkolnym 2024/2025.

Koordynowano etap szkolny Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę!”. Przeprowadzono również etap powiatowy konkursu, w którym udział wzięł jeden uczeń z Publicznej Szkoły Podstawowej w Przędzeli.

Ponadto program wzbogacono o realizację akcji promującej aktywność fizyczną – Gminne Zawody Sportowe „Bieg po zdrowie”. W przedsięwzięciu wzięło udział 57 uczestników z 6 szkół z terenu Gminy i Miasta Nisko.

Informacje o podejmowanych działaniach zamieszczano na stronie internetowej PSSE w Nisku oraz na profilu Facebook.

W roku szkolnym 2024/2025 na terenie powiatu realizowany był program edukacyjny „**Skąd się biorą produkty ekologiczne?**”, ukierunkowany na promocję zdrowego odżywiania oraz upowszechnianie wiedzy na temat żywności ekologicznej. Program skierowany był do dzieci w wieku 5–6 lat uczęszczających do przedszkoli.

Celem programu było zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci na temat rolnictwa ekologicznego oraz kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych i higienicznych. Program zrealizowano w 19 placówkach oświatowych na terenie powiatu. Działaniami edukacyjnymi objęto 583 dzieci oraz 558 rodziców.

Dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodziców i opiekunów realizowany był program „**Czyste Powietrze Wokół Nas**”, skierowany do dzieci w wieku 5–6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie u dzieci świadomych i asertywnych postaw dotyczących ochrony własnego zdrowia w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. W roku szkolnym 2024/2025 na terenie powiatu nizańskiego program realizowało 20 placówek. Edukacją objęto 665 dzieci oraz 482 rodziców.

Kolejnym programem antytytoniowej edukacji zdrowotnej jest program „**Bieg po zdrowie**”. Jego celem jest profilaktyka palenia tytoniu, która stanowi istotny element działań z zakresu zdrowia publicznego i powinna być integralną częścią edukacji zdrowotnej. Zajęcia programu prowadzone były metodami aktywizującymi, które wymagały od uczestników zaangażowania i kreatywności. W roku szkolnym

2024/2025 w powiecie niżańskim program zrealizowano w 19 placówkach edukacyjnych, w którym udział wzięło 321 uczniów oraz 322 rodziców i opiekunów.

Od wielu lat w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS realizowany jest program „**Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej**”. Zarówno światowe, jak i polskie statystyki wskazują, że od wielu lat rośnie liczba zakażeń HIV wśród osób heteroseksualnych. Znaczną część nowo zakażonych stanowią młodzi ludzie w wieku 15–24 lat. W świetle ostatnich lat i wydarzeń zagrożenie związane z HIV/AIDS jest szczególnie istotne, dlatego temat ten powinien być uwzględniany w działaniach prewencyjnych. Celem programu jest zapoznanie młodzieży z problematyką HIV/AIDS oraz uświadomienie, jak łatwo można zarazić się wirusem HIV. Dzięki realizowanym działaniom wzrósł poziom wiedzy na temat HIV i AIDS wśród społeczności lokalnej.

W powiecie niżańskim program w roku szkolnym 2024/2025 realizowało 8 placówek: 3 zespoły szkół, 4 szkoły podstawowe oraz 1 internat. Łącznie wzięło w nim udział 265 uczniów oraz 108 rodziców.

Pod koniec ubiegłego roku rozpoczęto realizację nowego programu edukacyjnego **#MłodziŚwiadomi**, stworzonego w odpowiedzi na rosnące zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową (STD) w Polsce. Program skierowany jest do:

- ❑ uczniów klas 3–5 szkół ponadpodstawowych,
- ❑ studentów wszystkich uczelni,
- ❑ grup zawodowych narażonych na zakażenia w pracy,
- ❑ osób chcących podnieść kompetencje w zakresie chorób przenoszonych drogą płciową.

Do I edycji programu zaproszono jedną placówkę z powiatu niżańskiego.

Dla uczniów klas I–III szkół podstawowych przygotowano program edukacyjny „**Zawsze razem**”, promujący zdrowy styl życia oraz profilaktykę chorób zakaźnych. Celem programu jest kształtowanie u dzieci właściwych postaw wobec słabszych rówieśników, unikanie zachowań ryzykownych oraz podejmowanie zdrowych wyborów życiowych. W roku szkolnym 2024/2025 w programie uczestniczyło 23 placówki, obejmując zasięgiem 838 dzieci i 630 rodziców.

Program edukacyjny „**Ars, czyli jak dbać o miłość?**” był skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych. Jego głównym celem było ograniczenie niekorzystnych skutków zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem

i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

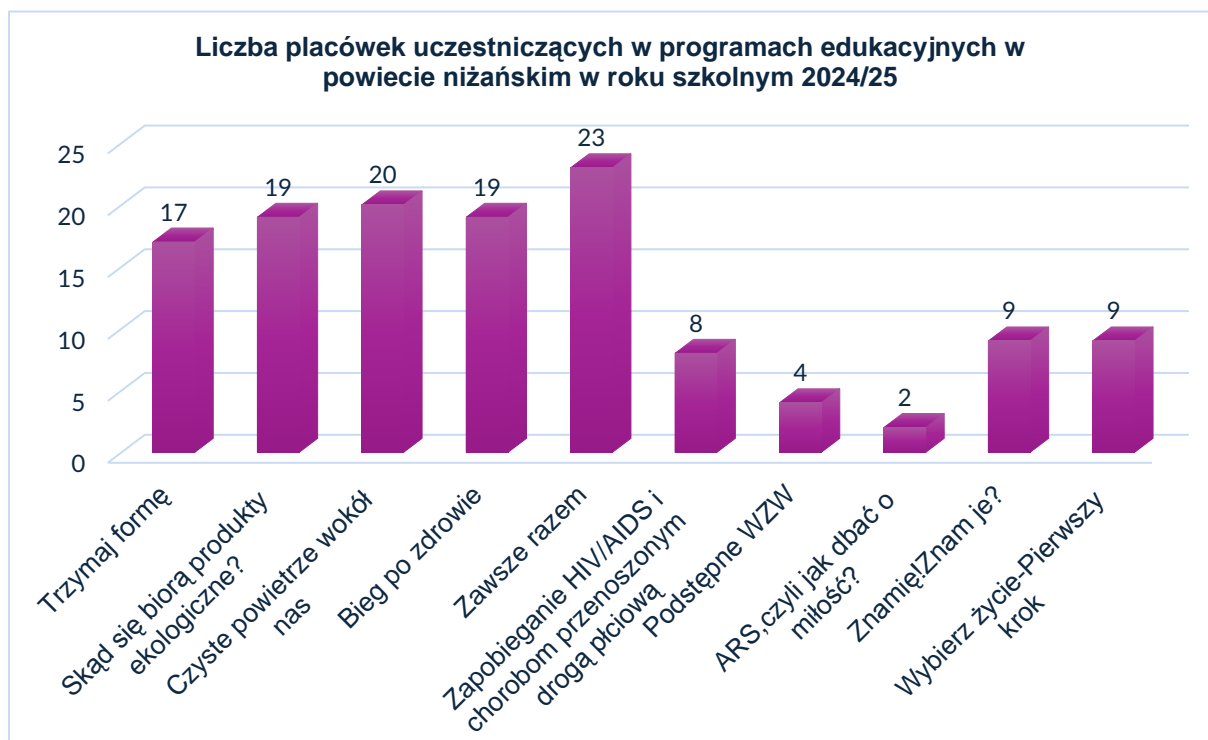
W roku szkolnym 2024/2025 w powiecie niżańskim program realizowały 2 placówki: 1 szkoła ponadpodstawowa oraz 1 internat. Edukacją objęto 125 uczniów oraz 100 rodziców. Dodatkowo przeprowadzono ewaluację w jednej szkole, obejmującą 2 klasy i 25 uczniów. Wyniki ankiet wykazały, że większość uczestników chętnie brała udział w zajęciach, które zostały ocenione pozytywnie. Wyniki te wyraźnie pokazują, że istnieje znaczne zapotrzebowanie na tego typu zajęcia wśród młodzieży.

W ramach profilaktyki chorób nowotworowych realizowano następujące programy:

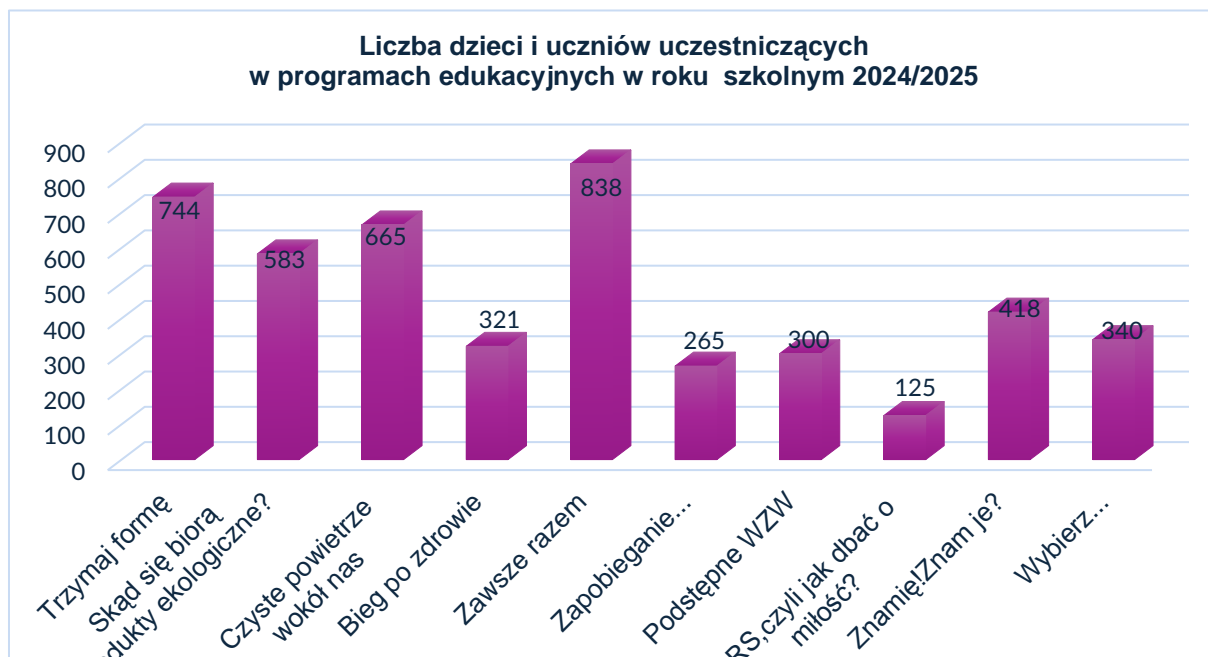
- Program edukacyjny z zakresu profilaktyki raka czerniaka **„Znamię! Znam je?”** skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, a jego celem jest zwiększenie wiedzy młodzieży na temat nowotworów złośliwych, w tym czerniaka. Program promuje profilaktykę i przedstawia skuteczne metody ochrony przed tym groźnym nowotworem skóry. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był w 9 placówkach oświatowych: 6 szkołach podstawowych, 2 zespołach szkół oraz 1 internacie. Wzięło w nim udział 418 uczniów oraz 128 rodziców.

- Program edukacyjny **„Wybierz życie – pierwszy krok”** przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych i dotyczy profilaktyki raka szyjki macicy. Jego głównym celem jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy oraz umieralności z jego powodu. Program uczy odpowiedzialności za własne zdrowie oraz zdrowie najbliższego otoczenia, m.in. poprzez regularne wykonywanie badań profilaktycznych. W powiecie niżańskim w roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był w 9 placówkach: 4 szkołach podstawowych, 3 zespołach szkół, 1 liceum oraz 1 internacie. Edukacją objęto 340 uczniów i 184 rodziców.

- Program edukacyjny **„Podstępne WZW”** realizowany od 2016 roku program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. Jego celem jest upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C (HBV i HCV) oraz wirusa HAV. Program umożliwia młodzieży rozpoznanie objawów zakażenia u siebie i zapobieganie dalszemu rozprzestrzenianiu się wirusów. W roku szkolnym 2024/2025 w programie udział wzięły 4 placówki: 2 zespoły szkół, 1 liceum oraz 1 internat. Łącznie udział wzięło 300 uczniów i 5 rodziców.

Wykres 1. Liczba placówek uczestniczących w programach edukacyjnych w powiecie niżańskim w roku szkolnym 2024/25.

Wykres 2. Liczba dzieci i uczniów uczestniczących w programach edukacyjnych w roku szkolnym 2023/24.

W ramach **Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS** podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń

HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji w zakresie profilaktyki HIV/AIDS oraz promocję testowania w kierunku HIV. W ramach tych działań przeprowadzono:

- obchody Światowego Dnia AIDS w dniu 1 grudnia, w tym organizację spotkania profilaktycznego dla młodzieży w RCEZ w Nisku dot. zapobieganiu zakażeniom HIV oraz szeroko pojętej profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową,
- popularyzację Europejskiego Tygodnia Testowania mającego na celu zwiększenie świadomości na temat korzyści płynących z wczesnego testowania w kierunku HIV, HCV i innych chorób przenoszonych drogą płciową,
- popularyzację za pośrednictwem facebook PSSE informacji nt. bezpłatnych testów oraz Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych prowadzących anonimowe i bezpłatne testowanie w kierunku HIV,
- przygotowanie harmonogramu i sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS,
- rozpropagowanie kolejnej edycji Wojewódzkiego Konkursu na Plakat „Porozmawiajmy o uzależnieniach i AIDS, Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego „Zawsze razem”,
- realizację programów edukacyjnych wymienionych w rozdziale programy edukacyjne.

2. Działania edukacyjne w mediach społecznościowych

Dodatkowym kanałem edukacyjnym jest profil Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku na platformie Facebook.

W 2025 roku na profilu opublikowano, udostępniono oraz przekazano łącznie **386 postów**, które objęły swoim zasięgiem **68 658 osób**.

Treści zamieszczane w mediach społecznościowych dotyczyły przede wszystkim programów edukacyjnych oraz innych działań prowadzonych przez PSSE w Nisku, w tym m.in. informacji z realizacji przedsięwzięć, organizacji akcji i kampanii, zagrożeń w obszarze zdrowia środowiskowego i bezpieczeństwa żywności, profilaktyki szczepień i promocji zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej oraz higieny osobistej.

3. Akcje, kampanie i inne przedsięwzięcia prozdrowotne

Uzupełnieniem prowadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Nisku działań z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki jest organizacja na terenie powiatu kampanii i akcji informacyjnych i edukacyjnych. Celem organizowanych tego typu przedsięwzięć jest profilaktyka, promocja zachowań prozdrowotnych, a niekiedy także pomoc w walce z chorobą.

Dzień otwarty Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach Światowego Dnia Zdrowia.

W dniu 10.04.2025 r. zorganizowano Dzień Otwarty Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku pod hasłem „Bezpieczeństwo zdrowotne – wspólna odpowiedzialność”. Odwiedzający mogli skorzystać z porad i konsultacji specjalistów oraz wziąć udział w przygotowanych atrakcjach, m.in.: pokazie pierwszej pomocy, poborze próbek wody i żywności, konkursie dla dzieci oraz testach alkogogli i narkogogli, symulujących wpływ alkoholu i narkotyków na organizm. Dużym zainteresowaniem cieszyła się także wystawa modeli grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących wraz z poradami dotyczącymi bezpiecznego grzybobrania.

Pracownicy poszczególnych pionów PIS udzielali informacji m.in. w zakresie:

- ❑ zapobiegania chorobom zakaźnym, szczepień i higieny rąk,
- ❑ warunków sanitarno-higienicznych w środowisku pracy i chorób zawodowych,
- ❑ wymagań sanitarnych dla zakładów żywnościowych oraz zasad zdrowego żywienia,
- ❑ jakości wody, kąpielisk i obiektów użyteczności publicznej,
- ❑ wymagań higieniczno-zdrowotnych placówek dla dzieci i młodzieży,
- ❑ działań z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej,
- ❑ wymagań dla obiektów objętych zapobiegawczym nadzorem sanitarnym.

Wydarzenie było okazją do bezpośredniego kontaktu z ekspertami oraz poszerzenia wiedzy na temat ochrony zdrowia.

Bezpieczne wakacje/ferie

W okresie letnim zrealizowano szereg działań profilaktyczno-edukacyjnych, których celem było zwiększenie świadomości dzieci, młodzieży oraz ich opiekunów w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa podczas wakacyjnego wypoczynku.

Przeprowadzono zajęcia na 9 formach wypoczynku letniego, obejmując następujące zagadnienia:

- bezpieczne zachowania nad wodą,
- profilaktyka ukąszeń kleszczy,
- zasady postępowania podczas burzy i w lesie,
- bezpieczeństwo żywności i sposoby unikania zatruc pokarmowych,
- bezpieczne opalanie,
- zagrożenia związane ze spożywaniem napojów energetyzujących,
- profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Na terenie powiatu nizańskiego zorganizowano działania profilaktyczne w formie stoiska informacyjno–edukacyjnego, które funkcjonowało podczas 6 imprez plenerowych. Uczestnicy mogli skorzystać z:

- ❑ gry wielkoformatowej „Wyścig do zdrowia”,
- ❑ quizu wiedzy z wykorzystaniem „koła fortuny”,
- ❑ alkoholi i narkotyków,
- ❑ wystawy makiet grzybów,

- ☐ zajęć plastycznych dla dzieci,
- ☐ materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- ☐ porad w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

W ramach akcji „Bezpieczne ferie” na 5 formach wypoczynku zimowego przeprowadzono zajęcia edukacyjne dot. bezpiecznych zasad podczas wypoczynku zimowego, znaczenia zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, zasad higieny osobistej, profilaktyki uzależnień. W spotkaniach uczestniczyło 91 osób. Zamieszczono 6 tematycznych postów na Facebooku.

Podjęte działania przyczyniły się do upowszechnienia wiedzy na temat zdrowia i bezpieczeństwa wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców powiatu. Współpraca instytucjonalna umożliwiła szersze ujęcie tematyki profilaktyki, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

Profilaktyka chorób nowotworowych

W 2025 r. realizowano działania edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki oraz chorób nowotworowych. Zorganizowano dwa spotkania edukacyjne dla seniorów dotyczące profilaktyki raka piersi oraz nowotworów męskich, w których łącznie uczestniczyło 38 osób. Ponadto publikowano tematyczne posty w mediach społecznościowych dotyczące promocji Narodowego Portalu Onkologicznego oraz działań podejmowanych w ramach zadań edukacyjnych i profilaktycznych PSSE w Nisku.

Profilaktyka używania substancji psychoaktywnych

Działania edukacyjne prowadzone przez pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w obszarze używania substancji psychoaktywnych ukierunkowane były przede wszystkim na:

- realizację prelekcji i pogadarek z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi edukacyjnych, m.in. prezentacji multimedialnych, filmów oraz materiałów wizualnych, we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Nisku, Poradnią Leczenia Uzależnień oraz Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży „Pozytywka” w Nisku,
- prowadzenie aktywnych zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem narkogogli i alkogogli,
- publikowanie postów tematycznych w mediach społecznościowych, w szczególności na platformie Facebook PSSE w Nisku,
- promocję wojewódzkich konkursów, umożliwiających bezpośrednio przybliżenie młodzieży zagrożeń związanych ze stosowaniem niebezpiecznych substancji psychoaktywnych.

Profilaktyka antytytoniowa

Działania antytytoniowe miały na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałanie nałogom. Profilaktyka palenia skierowana była do różnych grup wiekowych. Edukację prowadzono zarówno w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich, jak i wśród osób dorosłych. Temat pozostaje wciąż aktualny, zwłaszcza w dobie rosnącej popularności elektronicznych papierosów.

W ramach tych działań realizowano m.in.:

☒ Kampanię edukacyjno-informacyjną „Światowy Dzień bez Tytoniu”:

- organizowano stoiska profilaktyczne podczas pikniku rodzinnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 2 w Nisku oraz w Parku Miejskim w Nisku,
- przeprowadzono 3 spotkania profilaktyczne w placówkach edukacyjnych: RCEZ w Nisku, PSP w Kopkach oraz SP w Krzeszowie.

☒ Kampanię edukacyjno-informacyjną „Światowy Dzień Rzucania Palenia”:

- zorganizowano spotkanie profilaktyczne w ZSP w Jarocinie,
- przeprowadzono konkurs plastyczny „Zamień palenie na zdrowe żywienie”, skierowany do dzieci i młodzieży uczestniczącej w programach edukacji antytytoniowej,
- dystrybuowano materiały edukacyjno-informacyjne do szkół,
- uruchomiono punkt informacyjno-edukacyjny w Poradni Leczenia Uzależnień w Nisku, gdzie prowadzono edukację na temat szkodliwości palenia papierosów,
- dokonywano pomiarów poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu przy pomocy smokerlyzera, udostępniano materiały informacyjne dla uczestników.

Systematyczna i skuteczna egzekucja przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno-sanitarnych prowadzi systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej. W 2025 r. pracownicy PSSE w Nisku przeprowadzili łącznie 535 kontroli na terenie powiatu niżańskiego, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie zakazu palenia tytoniu. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że ustawa w 2025 r. była stosowana w 100% obiektów użyteczności publicznej.

Kampanie EFSA

W 2025 roku realizowano kolejną edycję Kampanii EFSA „Wybieraj Bezpieczną Żywność”, której celem jest uświadomienie konsumentom, jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Kampania EFSA została zrealizowana przy współpracy Głównego Inspektoratu Sanitarnego z innymi organami urzędowej kontroli oraz jednostkami naukowymi w tym, z Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego – PZH -Państwowym Instytutem Badawczym.

Dodatkowo w 2025 prowadzono działania w ramach Kampanii #PlantHealth4Life, której celem jest zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro.

PSSE w Nisku prowadziła szereg działań promujących ideę kampanii (pogadanki, dystrybucje materiałów oraz szeroką działalność informacyjno-edukacyjną w mediach społecznościowych).

Problem wagi ciężkiej

Na terenie powiatu niżańskiego kontynuowano działania w ramach akcji „Problem wagi ciężkiej”, skierowane do uczniów klas I–VIII, ich rodziców oraz nauczycieli. Celem akcji było zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków szkolnych oraz przekazanie rzetelnej informacji w tym zakresie.

W ramach akcji w 5 szkołach przeprowadzono pomiary plecaków u 798 uczniów z 49 oddziałów. Równolegle prowadzono działania edukacyjne i informacyjne, w tym pogadanki, instruktaże oraz

materiały skierowane do rodziców, mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie prawidłowego pakowania i noszenia szkolnych plecaków.

Profilaktyka zatruc grzybami

W 2025 roku PSSE w Nisku zrealizowała szereg działań ukierunkowanych na podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie bezpiecznego grzybobrania oraz profilaktyki zatruc grzybami. Aktywności te obejmowały zarówno bezpośredni kontakt z mieszkańcami, jak i działania informacyjne prowadzone w przestrzeni internetowej.

Zorganizowano dwie wystawy grzybowe – podczas Dni Otwartych Inspekcji Sanitarnej oraz w Publicznej Szkole Podstawowej w Wólce Tanewskiej w których uczestniczyło około 150 osób ze społeczności szkolnej. PSSE w Nisku przygotowała także cztery stoiska

informacyjno-edukacyjne podczas imprez plenerowych, docierając łącznie do ponad 220 uczestników. Stoiska funkcjonowały m.in. nad zalewem w Podwolinie, w Harasiukach, Krzeszowie oraz podczas Dożynek Powiatu Nizańskiego w Rudniku nad Sanem.

Profilaktyka chorób zakaźnych

W 2025 r. podejmowano działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych, obejmujące m.in.:

- ☐ organizację punktu informacyjno-edukacyjnego w Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc w Nisku w związku z realizacją kampanii społecznej „Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź!”, której celem było podniesienie świadomości społecznej na temat gruźlicy oraz promowanie profilaktyki i wczesnej diagnostyki;
- ☐ realizację działań polegających na dystrybucji materiałów edukacyjnych do podmiotów leczniczych na terenie powiatu nizańskiego w ramach ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej dotyczącej Europejskiego Dnia Wiedzy o

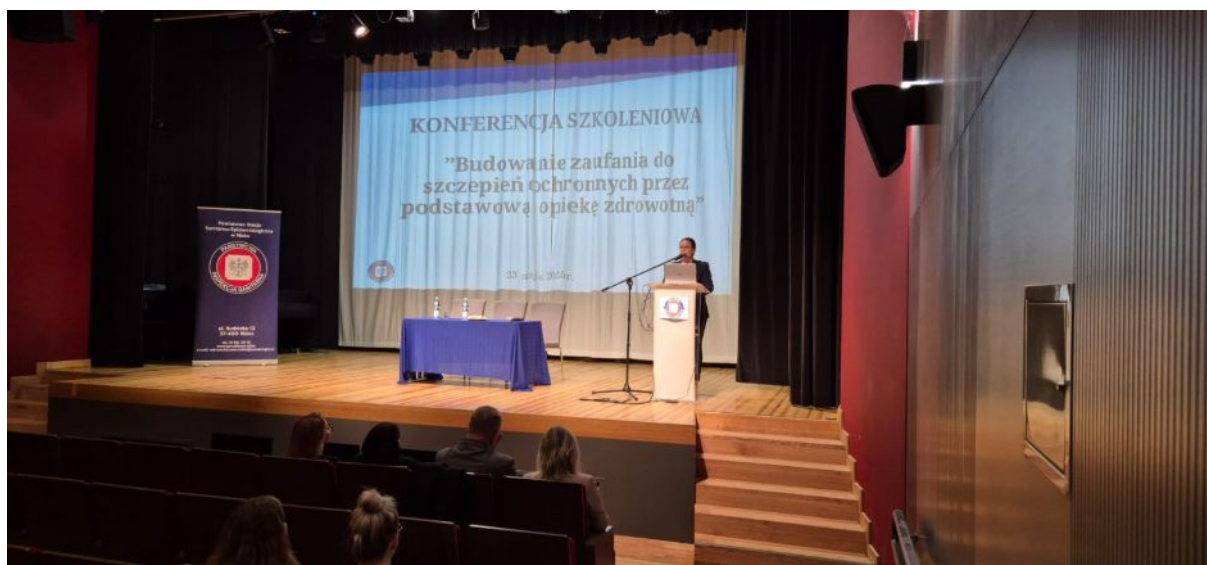
Antybiotykach oraz Światowego Dnia Wiedzy o Antybiotykach, mającej na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa na problem narastającej oporności drobnoustrojów na antybiotyki;

- ☒ organizację spotkania profilaktycznego w Publicznej Szkole Podstawowej w Hucie Krzeszowskiej dla uczestników obozu zimowego, poświęconego profilaktyce wścieklizny, z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych;
- ☒ organizację spotkań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem grup odbiorców takich jak dzieci, młodzież, rodzice oraz seniorzy, których celem było zwiększenie świadomości zdrowotnej oraz promocja prawidłowych nawyków higienicznych.

Profilaktyka szczepień ochronnych

W 2025 roku realizowano szereg działań w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych, w tym:

- ☒ organizacja konferencji szkoleniowej pn. „Budowanie zaufania do szczepień ochronnych przez podstawową opiekę zdrowotną” z udziałem ekspertów w dziedzinie epidemiologii, pediatrii i chorób zakaźnych. Konferencja była skierowana do lekarzy, pielęgniarek, położnych, pracowników ochrony zdrowia uczestniczących w procesie kwalifikacji do szczepień oraz przedstawicieli samorządów lokalnych zainteresowanych tematyką szczepień. Celem konferencji było przedstawienie problematyki szczepień ochronnych jako istotnego elementu profilaktyki zdrowotnej. W wydarzeniu uczestniczyło 73 osoby.

- ☒ obchody Europejskiego Tygodnia Szczepień – głównym celem inicjatywy było zwiększenie liczby osób zaszczepionych poprzez podniesienie wiedzy

i świadomości społeczeństwa na temat znaczenia szczepień ochronnych dla ochrony zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej wrażliwych i podatnych grup osób. W ramach akcji zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny w poradni K w Nisku, przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące szczepień wśród kobiet w ciąży, prowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych oraz szeroką działalność edukacyjną w mediach społecznościowych.

- ❑ realizacja działań w ramach ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej pn. „Jesień bez infekcji”, której celem była promocja szczepień ochronnych przeciwko chorobom infekcyjnym nasilającym się w sezonie jesienno-zimowym (grypa, COVID-19, RSV, krztusiec, pneumokoki). Kampania była skierowana głównie do seniorów, kobiet w ciąży oraz pracowników i pracodawców podmiotów leczniczych.
- ❑ akcja informacyjna dla kobiet w ciąży dotycząca bezpłatnych szczepień przeciwko krztuścowi poprzez dystrybucję materiałów promujących inicjatywę.
- ❑ działania edukacyjne w zakresie szczepień przeciw HPV poprzez realizację pogadarek dla uczniów, prelekcji dla rodziców oraz przekaz medialny.

Konkursy

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku w 2025 roku organizowała:

• **IV edycję Powiatowego Konkursu Wiedzy o Zdrowiu** dla uczniów klas VIII szkół podstawowych oraz klas I szkół ponadpodstawowych. Celem konkursu było podniesienie wiedzy na temat zdrowia oraz propagowanie zdrowego stylu życia w szkole, w domu i w środowisku pozaszkolnym. W konkursie wzięło udział 44 uczniów z 16 szkół z terenu powiatu nizańskiego.

• **IV edycję Powiatowego Konkursu Plastycznego pn. „Zamień palenie na zdrowe żywienie”** dla dzieci i uczniów uczestniczących w programach edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” oraz „Bieg po zdrowie”. Celem konkursu było kształtowanie postaw prozdrowotnych w zakresie dbania o środowisko i swojej strefy wolnej od dymu tytoniowego, propagowanie wiedzy na temat wpływu środowiska na zdrowie człowieka, zaangażowanie rodziców i opiekunów w promocję zdrowego stylu życia bez nałogu tytoniowego oraz zachęcenie dzieci i rodziców do zainteresowania się tematyką zdrowego żywienia. Do konkursu wpłynęło 54 prac plastycznych z 20 placówek z terenu powiatu nizańskiego.

• **Gminne Zawody Sportowe „Bieg po zdrowie”**, skierowane do uczniów klas V–VIII szkół podstawowych z terenu Gminy i Miasta Nisko. Celem inicjatywy było kształtowanie prozdrowotnych nawyków poprzez promocję aktywnego stylu życia,

spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu oraz upowszechnienie biegania jako najprostszej formy ruchu.

- **Powiatowy Konkurs Rękodzielniczy dla seniorów pn. „Zdrowie w Twoich rękach”.** Konkurs miał na celu aktywizację seniorów, rozwijanie ich pasji oraz integrację międzypokoleniową poprzez promocję zdrowia i zdrowego stylu życia. Do konkursu wpłynęło łącznie 29 prac przygotowanych przez seniorów z 8 placówek z terenu powiatu nizańskiego.

Rokrocznie Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku obejmuje patronatem Przegląd Piosenki Promującej Zdrowie organizowany przez Przedszkole nr 1 w Nisku. W 2025 roku odbyła się już XV edycja wydarzenia pod hasłem „Zdrowo jemy, zdrowo żyjemy”.

Celem przedsięwzięcia było promowanie właściwych postaw prozdrowotnych, zachęcanie dzieci i ich rodziców do prowadzenia zdrowego stylu życia, a także rozwijanie muzycznych uzdolnień najmłodszych. Dla uczestników konkursu przygotowano drobne nagrody rzeczowe, które stanowiły miłe podsumowanie wspólnej zabawy i edukacji poprzez muzykę.

Podejmowano także liczne inicjatywy związane z profilaktyką i promocją zdrowia. Tematyka realizowanych działań była dostosowana do aktualnej sytuacji epidemiologicznej w naszym powiecie oraz potrzeb mieszkańców.

W zakresie realizacji zadań, organizowanych inicjatyw i wydarzeń podejmowano współpracę m.in. z:

Starostwem Powiatowym w Nisku, Urzędem Gminy i Miasta Nisko, Urzędem Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem, Urzędem Gminy i Miasta w Ulanowie, Urzędem Gminy w Harasiukach, Urzędem Gminy w Jarocinie, Urzędem Gminy w Jeżowem, Urzędem Gminy w Krzeszowie, Komendą Powiatową Policji w Nisku, SPZZOZ w Nisku, Niżańskim Centrum Kultury „Sokół” w Nisku, Poradnią Leczenia Uzależnień w Nisku, Poradnią Gruźlicy i Chorób Płuc w Nisku, Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży – Pozytywka, Placówkami nauczania i wychowania, Domami Pomocy Społecznej, Placówkami zrzeszającymi osoby starsze, Członkami Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, organizatorami wypoczynku letniego i zimowego, organizatorami imprez masowych, środkami masowego przekazu.

Tak szeroka współpraca umożliwiła skuteczną realizację działań profilaktycznych i promujących zdrowy styl życia na terenie powiatu.